

Съфинансирано от
Европейския съюз

ПРОГРАМА
РАЗВИТИЕ НА РЕГИОНИТЕ

**Доклад за наблюдението на
изпълнението на интегрирана-
та териториална стратегия за
развитие на Северозападен
регион за планиране от ниво 2
(отчетен период 2023 – 2025 г.)**

Северозападен регион

BG31

СЪДЪРЖАНИЕ

I. Общи условия за изпълнение на интегрираната териториална стратегия за развитие на региона в частност социално-икономическите условия и политиките за развитие на национално, регионално и местно ниво.4

1. Анализ на факторите, влияещи върху развитието на региона, определени в ИТСР на СЗР.	4
2. Анализ и тенденции в изменението на демографските показатели и показателите, характеризиращи пазара на труда, културата, образованието и здравеопазването.	8
Образователна структура на населението	14
Предучилищно образование	15
Общообразователни и специални училища	15
Професионално образование и обучение	16
Висше образование	16
Изводи и тенденции за система образование	16
3. Анализ на икономическото развитие на региона. Тенденции в изменението на основните икономически показатели, вкл. инфраструктурни и екологични показатели.	26
4. Анализ и тенденции в изменението на територии със специфични проблемни характеристики	40

II. Анализ на съответствието на целите и приоритетите на ИТСР с целите и приоритетите на държавната политика за намаляване на дисбаланса в развитието на националната територия регионално развитие, с целите и приоритетите на Националната програма за развитие България 2030 (НПР България 2030), както и с Целите на ООН за устойчиво развитие (ЦУР).42

1. Анализ на съответствието на ИТСР с постигането на поставените цели в Приоритет 9 „Местно развитие“ на НПР България 2030 .	42
2. Идентифициране на относимите ЦУР, към които ИТСР допринася пряко. (Идентифициране на относимите ЦУР: Определяне на конкретните цели от ЦУР, към които ИТСР допринася пряко.)	44

III. Постигнат напредък по изпълнението на целите и приоритетите на интегрираната териториална стратегия въз основа на индикаторите за наблюдение на ИТСР и на резултатите от наблюдението на планове за интегрирано развитие на общините.47

РЕЗУЛТАТ ОТ НАБЛЮДЕНИЕТО НА ПИРО НА ОБЩИНИ В СЕВЕРОЗАПАДЕН РЕГИОН	51
Община Враца	52
Община Ловеч	59
Община Монтана	71
Община Плевен	76

Община Мездра	84
Община Троян	89
Община Видин	93

IV. Действията, предприети от Регионалния съвет за развитие с цел осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението на интегрираната териториална стратегия за развитие на региона⁹⁴

1. Мерките за наблюдение, създадени механизми за събиране, обработване и анализ на данни	98
2. Преглед на проблемите, възникнали в процеса на прилагане на интегрираната териториална стратегия за развитие през съответния период, както и мерките за преодоляване на тези проблеми	98
3. Мерките за осигуряване на информация и публичност на действията по изпълнение на интегрираната териториална стратегия за развитие на региона	98
4. Мерките за прилагане принципа на партньорство.	99
5. Резултати от извършени тематични оценки или оценки за специфични случаи към края на съответния период (в случай, че е приложимо).	99

V. Преглед на планираните мерки от обхвата на стратегията, които към момента все още не са включени в одобрени концепции за интегрирани териториални инвестиции¹⁰¹

1. Преглед на Общата програмна концепция – одобрени концепции и свързани документи	101
А. Комбинирани концепции - първа покана (BG16FFPR003-2.001)	103
Б. Комбинирани концепции – Втора покана (BG16FFPR003-2.003)	105
В. Некомбинирани концепции (само ПОС)	106
2. Идентифициране на планираните мерки, които не са включени в одобрените концепции	108
3. Оценка на причините за невключването на определени мерки	108
4. Оценка на възможностите за бъдещо включване на тези мерки в бъдещи инициативи	109

VI. Заключение и предложения за подобряване на резултатите от изпълнението и наблюдението на интегрираната териториална стратегия за развитие на региона

1. Обобщение на ключовите констатации	112
2. Оценка на ефективността на системата за наблюдение	113
3. Предложения за усъвършенстване на системата	113
4. Предложения за подобряване на изпълнението на стратегията	113
5. Оптимизиране на междинните оценки	114
Заключение	114

VII. Източници на информация:

Този документ е създаден в рамките на изпълнение на Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG16FFPR003-5.001-0005 - Бюджетна линия на отдел „Стратегическо планиране и програмиране“, Приоритет 5 Техническа помощ по чл. 36“ на PPP 2021 – 2027 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие и Фонда за справедлив преход

СПИСЪК НА ТАБЛИЦИТЕ

Таблица 1: Лечебни заведения за болнична помощ от СЗР към 31.12.2024 г.....	18
Таблица 2: Осигуреност на населението с болнични легла в СЗР към 31.12.2024 г.	19
Таблица 3: Лечебни заведения за извънболнична помощ в СЗР към 31.12.2024 г.....	20
Таблица 4: Обслужено населението от лекари – брой	21
Таблица 5: Обслужено население от лекари по дентална медицина (брой)	22
Таблица 6: Спешна медицинска помощ в СЗР– центрове и филиали, 2024 г.	23
Таблица 7: БВП на България и Северозападен регион по области 2017 - 2023 г. (в млн. лева)	27
Таблица 8: БВП на човек от населението на Северозападен регион по области 2017 – 2023 г. (в лева)	28
Таблица 9: Основни параметри на туризма 2023 г.	34
Таблица 10: Дял на териториите под заплаха от наводнения в страната по региони	39

СПИСЪК НА ФИГУРИТЕ

Фигура 1: БВП на Северозападен регион по области 2023 г. (в млн. лева)	27
Фигура 2: БДС „Селско, горско и рибно стопанство“ в Северозападен регион 2017–2023 г. (в млн. лева)	29
Фигура 3: БДС „Индустрия“ в Северозападен регион 2017 - 2023 г. (в млн. лева).....	30
Фигура 4: БДС „Услуги“ в Северозападен регион 2017 - 2023 г. (в млн. лева).....	31
Фигура 5: Чуждестранни преки инвестиции в Северозападен регион по области през 2023 г. (в хил. евро).....	33

I. Общи условия за изпълнение на интегрираната териториална стратегия за развитие на региона в частност социално-икономическите условия и политиките за развитие на национално, регионално и местно ниво.

Изготвянето на тригодишните доклади за наблюдението на изпълнението на интегрираната териториална стратегия за развитие на региона за планиране от ниво 2 е в съответствие с изискванията на чл. 67 и чл. 68 от Правилника за прилагане на Закона за регионалното развитие.¹

1. Анализ на факторите, влияещи върху развитието на региона, определени в ИТСР на СЗР.

В резултат от извършения анализ се очертават следните основни тенденции:

Местоположение и свързаност

По отношение на местоположението и свързаността не се наблюдават съществени промени спрямо периода на изготвяне на ИТСР на СЗР. Единственото положително развитие е премахването на граничния контрол по вътрешната граница с Република Румъния, което създава по-благоприятни условия за движение на пътници и товари и подобрява трансграничната мобилност.

Въпреки това регионът продължава да не реализира в достатъчна степен потенциалните икономически ползи от съседството с граничните региони на съседните държави. Основните причини са сходното или по-ниското ниво на социално-икономическо развитие на тези територии, както и ограничената интензивност на икономическите връзки.

Наличието на участъци от трансевропейските транспортни коридори „Ориент/Източно–Средиземноморски“ и „Рейнско–Дунавски“, пристанища и фериботни комплекси по р. Дунав, възможности за развитие на мултимодални превози и моста „Нова Европа“ при Видин – Калафат представляват съществен потенциал за развитие на

¹ Приет с ПМС №183 от 04.08.2020 г. Обн. ДВ. бр. 70 от 7 Август 2020 г., изм. и доп. ДВ. бр. 45 от 23 Май 2023 г.

транспорта, бизнеса, туризма и трансграничното сътрудничество. Към настоящия момент този потенциал все още не се използва в пълна степен.

Свързаността на региона със съседните Югозападен и Северен централни региони продължава да изостава спрямо европейските стандарти за транспортна достъпност. В същото време се отчита съществен напредък по отношение на цифровата свързаност, като делът на домакинствата с достъп до интернет нараства от 65,2% през 2018 г. до 89,2% през 2024 г. Независимо от това развитието на високоскоростните електронни съобщителни мрежи, включително покритието с 5G, остава ограничено. Основен фактор за това е недостатъчното пазарно търсене, което не създава достатъчни предпоставки за ускорени инвестиции от страна на телекомуникационните оператори.

Направеният анализ показва, че Северозападният регион все още не е успял в достатъчна степен да капитализира своето стратегическо предимство, произтичащо от географското му положение и близостта до европейските пазари посредством транспортните и водните коридори.

Икономически фактори

Задълбочаващите се процеси на икономическа интеграция, нарастващата взаимна зависимост между регионите и засилената конкуренция поставят необходимостта от повишаване на конкурентоспособността на Северозападния регион.

От 2010 г. Европейската комисия публикува Индекса за регионална конкурентоспособност (Regional Competitiveness Index – RCI), който оценява конкурентоспособността на регионите на ниво NUTS 2 в Европейския съюз. Индексът измерва способността на регионите да осигуряват благоприятна среда за развитие на бизнеса и качество на живот чрез система от показатели, обхващащи инфраструктурата, образованието, иновациите, пазара на труда и институционалната среда. Изданието за 2022 г. (RCI 2.0), изготвено по актуализирана методология, класира Северозападния регион сред регионите с най-ниска конкурентоспособност в Европейския съюз.

Публикуването на RCI 2.0 е придружено от набор от интерактивни инструменти. Оценката на Индекса за регионална конкурентоспособност (RCI)² определя една от

² Индексът за регионална конкурентоспособност (RCI) се определя по методика, приета от Световния икономически форум за изчисляването на Глобалния индекс на конкурентоспособността (Вж Приложения)

Този документ е създаден в рамките на изпълнение на Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG16FFPR003-5.001-0005 - Бюджетна линия на отдел „Стратегическо планиране и програмиране“, Приоритет 5 Техническа помощ по чл. 36“ на PPP 2021 – 2027 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие и Фонда за справедлив преход

последните позиции за Северозападен регион в класацията от 268 региона в ЕС - 232 място от 234 региона и е определен като „По-слабо развит“. След него в тази класация са само два региона от Румъния (Югоизточен и Североизточен). Резултатите потвърждават запазването на неблагоприятните тенденции в конкурентоспособността на региона и липсата на съществено подобрене в сравнителното му позициониране спрямо останалите региони в Европейския съюз.

Запазва се изводът от Интегрираната териториална стратегия за развитие на Северозападния регион (ИТСР на СЗР) за **необходимостта от интегрирано въздействие върху състоянието и ефективността на регионалните фактори като образование, иновационен потенциал, технологична готовност, бизнес среда, специфични проблеми на регионалния трудов пазар и особено на инфраструктурата.**

По отношение на иновациите се отчита ограничено подобрене на регионалния иновационен индекс, който продължава да остава под средното равнище за Европейския съюз. Иновационната активност е концентрирана предимно в отделни областни центрове. Показателен пример е област Плевен, където по Програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията“ са сключени договори с 98 предприятия на обща стойност близо 29 млн. лева.

Протичащите динамични процеси на структурни промени в икономиката все по-ясно открояват необходимостта от обособяването и развитието на нови индустриални терени (зони и паркове), които да създадат условия за разполагане на нови производства и привличане на инвестиции.

Към края на 2025 г. на територията на региона функционира държавният Индустриален парк „Видин“, който е част от „Национална компания индустриални зони“ ЕАД. Наред с него е в процес на реализация проектът „Развитие на индустриален парк „Видин-юг“, като частният парк е вписан в Регистъра на индустриалните паркове по чл. 21, ал. 1 от Закона за индустриалните паркове през 2023 г. Проектът се изпълнява на територията на Община Видин и се финансира по Националния план за възстановяване и устойчивост (НПВУ). В развитие е и проектното решение за Индустриален парк „Дунав“, което създава допълнителни предпоставки за разширяване на индустриалната инфраструктура и за насърчаване на инвестиционната активност в общината.

Същевременно в процес на развитие е и Индустриален парк „Телиш“³, за който се осъществяват дейности по подготовка на терена, изграждане на техническата инфраструктура и привличане на инвеститори. Паркът е разположен в непосредствена близост до главен път София – Варна (София - Плевен – Русе), в близост до ж. п. гара и до областния център Плевен, което осигурява добри транспортно-логистични условия за развитие на производствени и логистични дейности. (Вж схема на ИП „Телиш“)

Демографски и социални фактори

Северозападният регион продължава да бъде най-силно засегнатият регион в страната по отношение на намаляването на населението и свиването на трудовия потенциал. През анализирания период 2018 – 2024 г., населението на региона е намаляло с 86 874 души, което задълбочава процесите на застаряване, обезлюдяване и недостиг на работна сила. Основните причини са отрицателният естествен прираст и миграцията на младо и икономически активно население към по-развитите региони на страната и чужбина. Това води до намаляване на населението в трудоспособна възраст и затруднява осигуряването на квалифицирани кадри за бизнеса.

По отношение на образователната структура през 2021 г. се отчита увеличение на броя на лицата с висше образование спрямо статистиката за 2011 г., което свидетелства за постепенно повишаване на образователното равнище на населението. В същото време продължава тенденцията към намаляване на броя на лицата със средно образование, което може да доведе до недостиг на кадри със средна професионална квалификация на регионалния пазар на труда.

Нетният коефициент на записване в прогимназиалния етап (V–VII клас) остава сравнително нисък в областите Видин, Монтана и Ловеч – между 86% и 88%, докато в областите Враца и Плевен надхвърля 90%. Северозападният регион продължава да бъде сред регионите с най-висок относителен дял на преждевременно напусналите образователната система, което оказва неблагоприятно влияние върху развитието на човешкия капитал и затруднява адаптирането на работната сила към потребностите на пазара на труда.

³ Виж Приложения – Схема на Индустриален парк „Телиш“

Този документ е създаден в рамките на изпълнение на Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG16FFPR003-5.001-0005 - Бюджетна линия на отдел „Стратегическо планиране и програмиране“, Приоритет 5 Техническа помощ по чл. 36“ на ПРР 2021 – 2027 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие и Фонда за справедлив преход

Екологични фактори

Северозападният регион продължава да се характеризира с висока уязвимост към последиците от климатичните промени, в съответствие с наблюдаваните национални тенденции. Основните рискове са свързани с активизиране на водната и ветровата ерозия, увеличаване честотата на наводненията и засушаванията, както и със засилване на свлачищните процеси, особено по Дунавското крайбрежие.

В заключение на анализа на факторите, влияещи върху развитието на региона, определени в ИТСП на СЗР, могат да бъдат обобщени следните основни изводи:

- Регионът все още не използва в достатъчна степен своите стратегически предимства, произтичащи от широкия излаз на р. Дунав и разположението по направленията на двата основни коридора от трансевропейската транспортна мрежа (TEN-T) – „Ориент/Източно–Средиземноморски“ и „Рейнско–Дунавски“. Потенциалът на тази инфраструктура все още не е реализиран в пълна степен;
- Наблюдаваното подобрене на отделни икономически показатели не води до съществено подобряване на позициите на Северозападния регион в сравнение с останалите региони от ниво NUTS 2 в България;
- Най-сериозното предизвикателство пред развитието на региона остава неблагоприятната демографска тенденция, изразяваща се в трайно намаляване на населението, обезлюдяване на значителна част от територията и ограничаване на трудовия потенциал, което оказва пряко влияние върху възможностите за устойчиво социално-икономическо развитие.

2. Анализ и тенденции в изменението на демографските показатели и показателите, характеризиращи пазара на труда, културата, образованието и здравеопазването.

ДЕМОГРАФИЯ

Към 31 декември 2024 г. населението на Северозападния регион възлиза на 655 430 души, което представлява 10,2% от населението на страната. За периода 2021 – 2024 г. населението намалява с 47 343 души, или с 6,7%, при средногодишен темп на намаление 2,3%. Данните потвърждават запазването на неблагоприятните демографски процеси в региона.

Този документ е създаден в рамките на изпълнение на Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG16FFPR003-5.001-0005 - Бюджетна линия на отдел „Стратегическо планиране и програмиране“, Приоритет 5 Техническа помощ по чл. 36“ на PPP 2021 – 2027 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие и Фонда за справедлив преход

В сравнение с периода, анализиран в Интегрираната териториална стратегия за развитие (ИТСР) на Северозападния регион (2011–2018 г.), се наблюдава известно забавяне на темпа на намаляване на населението. През периода 2011–2018 г. населението намалява с 11,3%, при средногодишен темп от 1,6%, докато през периода 2021–2024 г. отчетеното намаление е по-ниско поради по-краткия обхват на наблюдението и напредналия етап на демографско свиване.

През разглеждания четиригодишен период Северозападният регион заема трето място сред регионите в страната по темп на намаляване на населението след Североизточния и Северния централен регион. Най-значително намаление се отчита в област Видин – 10,5%, при средно за страната 5,9%. Към края на 2024 г. областите Ловеч, Плевен и Монтана също отчитат по-високи темпове на намаляване на населението в сравнение с област Враца⁴.

Процесът на застаряване на населението продължава и Северозападният регион запазва най-неблагоприятните стойности по този показател сред всички региони в страната. Към края на 2024 г. лицата на възраст 65 и повече години са 184 108, или 28,1% от населението, при средна стойност за страната 24%. Съпоставката между двата анализирани периода показва устойчиво нарастване на дела на възрастното население. Между 2011 г. и 2018 г. делът на лицата на възраст 65 и повече години се увеличава от 23,2% на 26,2% (с 3,0 процентни пункта), а през периода 2021–2024 г. – от 26,4% на 28,1% (с 1,7 процентни пункта). Това показва, че процесът на застаряване продължава, макар и с известно забавяне, което се дължи основно на значителното намаляване на общия демографски потенциал на региона.

По области делът на населението на възраст 65 и повече години е най-нисък в област Враца (25,3%), която отчита и най-слабо нарастване на показателя спрямо 2021 г. В останалите области стойностите са над средната за страната, като най-висок дял е регистриран в област Видин – 31,4%. Влошаването на възрастовата структура се наблюдава във всички области на региона. Особено неблагоприятно е състоянието в 27 от общо 51 общини на региона, където делът на населението на възраст над 65 години надхвърля 30%, което поставя под риск както естественото възпроизводство на населението, така и възможностите за поддържане на трудовия потенциал. Най-

⁴ Виж Приложение – Население на общински центрове

Този документ е създаден в рамките на изпълнение на Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG16FFPR003-5.001-0005 - Бюджетна линия на отдел „Стратегическо планиране и програмиране“, Приоритет 5 Техническа помощ по чл. 36“ на PPP 2021 – 2027 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие и Фонда за справедлив преход

неблагоприятни стойности се отчитат в община Бойница, където лицата в надтрудоспособна възраст представляват 53,4% от населението.

През периода 2021 – 2024 г. общият коефициент на възрастова зависимост продължава да се влошава – от 66,9% през 2021 г. до 70% през 2024 г. Това означава, че на 100 лица в активна възраст се падат 70 лица в зависимите възрастови групи (под 15 и над 65 години). Северозападният регион продължава да отчита най-високата стойност на този показател сред всички региони в страната.

Във всички области коефициентът остава по-неблагоприятен от средния за страната (61,3%). Най-висока стойност се отчита в област Видин – 75%, докато единствено област Враца се доближава до средното национално равнище. В сравнение с 2021 г. във всички области се наблюдава влошаване на показателя.

На общинско ниво най-благоприятна е ситуацията в община Козлодуй, където коефициентът на възрастова зависимост е 50,6% и е единствената стойност под средната за страната. В останалите 50 общини показателят е по-висок, като най-неблагоприятни стойности се наблюдават в общините Бойница (139,7%), Грамада (126%), Георги Дамяново (110,6%) и Макреш (107,5%). С малки изключения всички общини отчитат влошаване спрямо 2021 г.

Всички области в региона продължават да отчитат отрицателен естествен прираст. През 2024 г. най-благоприятна стойност има област Враца (минус 10,6‰), а най-неблагоприятни – областите Видин (минус 17,2‰) и Монтана (минус 13,8‰). На общинско ниво няма общини с положителен естествен прираст. Най-ниски стойности се наблюдават в общините Брегово (минус 32‰), Кула (минус 31,3‰) и Георги Дамяново (минус 31,1‰), при средна стойност за страната минус 7,3‰. Съществено влияние върху демографските процеси оказва и механичният прираст, формиран като разлика между броя на заселилите се и изселилите се лица. През 2021 г. коефициентът на механичен прираст е минус 3,8‰, а през 2024 г. достига минус 0,7‰, при средна стойност за страната 6,1‰. Северозападният регион остава единственият регион в страната с отрицателен механичен прираст. Всички области отчитат подобрене на показателя спрямо 2021 г., но въпреки това стойностите остават отрицателни. Най-съществено подобрене се наблюдава в област Плевен, където механичният прираст се изменя от минус 778 души (минус 3,4‰) през 2021 г. до минус 165 души (минус 0,8‰) през 2024 г.

През 2024 г. 19 общини отчитат положителен механичен прираст, при едва 6 общини през 2021 г. Тази тенденция се обяснява с нарастващата привлекателност на малките общини, разположени в близост до по-големи икономически центрове.

В обобщение, въпреки отчетеното подобрене на показателите за естествен и механичен прираст, то не е резултат от трайно подобряване на демографските процеси, а от задълбочаващото се демографско свиване и ограничаването на населението в активна възраст. Към края на 2024 г. Северозападният регион продължава да се характеризира с неблагоприятна възрастова структура, висока степен на демографско застаряване и трайно намаляване на населението, които остават сред основните фактори, ограничаващи социално-икономическото му развитие.

ПАЗАР НА ТРУДА

Коефициентът на заетост представлява относителният дял на заетите лица от населението на същата възраст. Той е водещ индикатор за пазара на труда и показва каква част от населението в трудоспособна възраст работи.

Заетостта на населението в активна възраст (15 – 64 години) в Северозападния регион отбелязва леко повишение – от 60% през 2021 г. до 63,5% през 2024 г., при средна стойност за страната от 70,9% за същата година. В сравнение с предходния период (2011–2018 г.) се наблюдава подобрене, но регионът изостава значително от средната за страната.

Въпреки предприетите мерки и програми за насърчаване на заетостта през последните години, и в частност тази при жените, все още се наблюдава различие в заетостта между двата пола. В рамките на разглеждания четиригодишен период може да бъде изведена положителна тенденция по отношение на разликата в заетостта между половете. Към 2024 г. тя възлиза на 2,7% в полза на мъжете, в сравнение с 6,4% за 2021 г.

Сред регионите в страната, Северозападният регион има най-ниската заетост през 2024 г. – 63,5%. Разликата между равнищата на заетост в най-добре представения се регион – Североизточен и Северозападния регион достига 10,6%.

На областно ниво най-висока е заетостта в област Плевен (70,5%). Изоставане има в област Видин (59,3%). Разликата между равнищата на заетост в най-добре представената област Плевен и изоставащата област Видин е 11,2%.

Коефициентът на икономическа активност представлява ключов показател, който отразява дела на лицата, участващи на пазара на труда, спрямо общия брой хора в трудоспособна възраст. Към края на 2024 г. в региона той възлиза на 70,5% за възрастовата група 15 – 64 години, като отбелязва увеличение от 3,1% спрямо 2021 г. На областно равнище само област Ловеч регистрира намаление 4,6% по този показател в рамките на разглеждания период, останалите области са в положителна тенденция.

Коефициентът на безработица отразява относителния дял на лицата без работа спрямо икономически активното население (работната сила). Повишените равнища на безработица, както и продължителната безработица, оказват неблагоприятно въздействие върху икономическото развитие и водят до редица социални последици, свързани основно с нарастване на бедността и риска от социална изолация.

През 2024 г. коефициентът на безработица в Северозападния регион, сред населението на 15 – 64 навършени години, намалява с 1% в сравнение с 2021 г., като достига 10%, при средна стойност за страната от 4,2%. Регионът заема първо място в страната по коефициент на безработица, като втория регион - Северен централен има почти двойно по-нисък коефициент – 5,4%. Разликата между коефициента на най-добре представения се регион (Югозападния) и най-изоставащия (Северозападния) е значителна – 7,2%, оставаща трайна в рамките на разглеждания четиригодишен период.

На областно ниво коефициентът на безработица е най-нисък в област Ловеч – (2,4%), изоставане има в област Видин (18,7%). Разликата между равнищата на безработица в най-добре представената област Ловеч и най-изоставащата област Видин е 16,3%. Сравнението с 2021 г. показва, че във всички области безработицата намалява. На ниво община разликите са осезаемо по-големи – от 4,2% в община Монтана до 66,7% в община Димово.

Пазарът на труда в Северозападния регион през 2024 г. се характеризира с постепенно подобрение на някои ключови показатели, но запазва структурните си слабости. Регионът остава с най-ниско равнище на заетост и най-висок коефициент на безработица в страната. Независимо от отчетените положителни тенденции спрямо предходния период, пазарът на труда в Северозападния регион продължава да бъде уязвим и зависим от дълбоки демографски и икономически дисбаланси.

КУЛТУРА

Този документ е създаден в рамките на изпълнение на Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG16FFPR003-5.001-0005 - Бюджетна линия на отдел „Стратегическо планиране и програмиране“, Приоритет 5 Техническа помощ по чл. 36“ на PPP 2021 – 2027 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие и Фонда за справедлив преход

Музеи

Музеите са културни и научни организации, които осъществяват дейности по издирване, изучаване, опазване, съхраняване и представяне на движими и недвижими културни ценности. Наред с експозиционната си дейност те изпълняват функции, свързани с научноизследователска работа, издаване на научни, научнопопулярни и рекламни издания, както и с извършване на експертна и оценителна дейност по отношение на културни ценности – собственост на юридически и физически лица. По данни на Националния статистически институт (НСИ) към 2024 г. на територията на Северозападния регион функционират 18 музея. Според териториалния обхват на дейността им те се разпределят в 6 регионални музея (РИМ-Видин, РИМ-Враца, РИМ-Ловеч, РИМ-Монтана, РИМ-Плевен и РВИМ-Плевен) и 12 общински музея.

През периода 2021 – 2024 г. не се наблюдават промени в броя на музеите в региона, което показва запазване на съществуващата музейна мрежа. Независимо от това музеите продължават да изпълняват своите основни функции по съхраняване, опазване, проучване и популяризиране на културно-историческото наследство, като същевременно допринасят за развитието на културния живот, образователните дейности и културния туризъм в региона.

Библиотеки

Обществените библиотеки са образователни, информационни и културни институти, които събират, обработват, организират, съхраняват и предоставят за обществено ползване библиотечни документи и информация, включително свързани с книжовното и литературното културно наследство. Те осигуряват равнопоставен и свободен достъп на гражданите до библиотечно-информационно обслужване и допринасят за развитието на образованието, културата, информационното общество и ученето през целия живот.

По данни от Регистъра на обществените библиотеки към Министерството на културата към 2025 г. на територията на Северозападния регион функционират 5 регионални библиотеки – във Видин, Враца, Ловеч, Монтана и Плевен.

През периода 2021 – 2025 г. не се наблюдават промени в броя на обществените библиотеки в региона, което показва запазване на съществуващата библиотечна мрежа. Регионалните библиотеки продължават да изпълняват своите функции по събиране,

Този документ е създаден в рамките на изпълнение на Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG16FFPR003-5.001-0005 - Бюджетна линия на отдел „Стратегическо планиране и програмиране“, Приоритет 5 Техническа помощ по чл. 36“ на PPP 2021 – 2027 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие и Фонда за справедлив преход

съхраняване и предоставяне на библиотечни фондове, като едновременно с това разширяват дейността си чрез предоставяне на електронни услуги, организиране на културни и образователни инициативи и подпомагане на достъпа до информация и знания за местните общности.

Театри

Театрите са културни организации, които осъществяват дейност в областта на сценичните изкуства чрез създаване, представяне и популяризиране на театрални постановки. Освен художествената си функция, те имат важно значение за съхраняването и развитието на националната култура, за насърчаването на творческите процеси и за разширяването на достъпа на населението до културни прояви.

По данни на Националния статистически институт (НСИ) към 2024 г. на територията на Северозападния регион функционират 7 театъра. През периода 2021 – 2024 г. техният брой остава непроменен, което показва запазване на съществуващата мрежа от театрални институции в региона.

Към настоящия момент театрите продължават активно да участват в културния живот чрез реализиране на театрални спектакли, фестивали, държавни и общински културни инициативи, както и чрез участия в международни проекти и партньорства. С дейността си те допринасят за развитието и популяризирането на сценичните изкуства, за съхраняването на културната идентичност и за разширяването на културния обмен както в региона, така и на национално и международно ниво.

ОБРАЗОВАНИЕ

Образователна структура на населението

Образователната структура на населението е сред основните показатели, характеризиращи качеството на човешкия капитал и потенциала за социално-икономическо развитие на региона. Равнището на образование оказва пряко влияние върху заетостта, производителността на труда, иновационния капацитет и конкурентоспособността на регионалната икономика.

Северозападният регион продължава да се характеризира с най-неблагоприятни образователни показатели в страната. Делът на населението на възраст 25 – 64 години с висше образование е около **21%**, което е значително под средното равнище за страната

Този документ е създаден в рамките на изпълнение на Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG16FFPR003-5.001-0005 - Бюджетна линия на отдел „Стратегическо планиране и програмиране“, Приоритет 5 Техническа помощ по чл. 36“ на PPP 2021 – 2027 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие и Фонда за справедлив преход

(27,8%) и под средното за Европейския съюз (**31,4%**). Същевременно относителният дял на лицата с основно и по-ниско образование остава висок – между **22 и 25%**, като в отделни общини, сред които Видин, Монтана и Лом, стойностите надвишават средните за страната.

Неблагоприятната възрастова структура на населението, процесите на демографско застаряване и миграцията на младите хора към по-големи икономически центрове и чужбина оказват допълнително отрицателно въздействие върху образователната структура на региона. Това ограничава възможностите за осигуряване на квалифицирана работна сила и затруднява развитието на икономически дейности с по-висока добавена стойност.

Предучилищно образование

През учебната 2023/2024 година нетният коефициент на записване на децата в предучилищното образование в Северозападния регион достига **89,7%**, като се отчита леко подобрене спрямо предходния период. Въпреки това показателят остава под средното равнище за страната.

Основните предизвикателства пред системата са свързани с намаляващия брой деца вследствие на неблагоприятните демографски процеси, както и с неравномерното териториално разпределение на детските градини, особено в малките и отдалечените населени места. Общините прилагат различни мерки за осигуряване на транспорт и за обхващане на децата в задължителното предучилищно образование, но социално-икономическите затруднения и ниската мотивация сред част от семействата продължават да ограничават пълния обхват.

Общообразователни и специални училища

През учебната 2023/2024 г. в Северозападния регион функционират **около 380 училища**, като броят им намалява с 2% спрямо 2019 г. Основна тенденция е **свиването на училищната мрежа** вследствие на демографския спад и миграцията на младите семейства.

Съществен проблем за региона продължава да бъде **преждевременното напускане на образователната система**. Делът на лицата на възраст 18 – 24 години, които преждевременно са напуснали образованието, достига **13,5%**, при средно равнище за

Този документ е създаден в рамките на изпълнение на Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG16FFPR003-5.001-0005 - Бюджетна линия на отдел „Стратегическо планиране и програмиране“, Приоритет 5 Техническа помощ по чл. 36“ на ПРР 2021 – 2027 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие и Фонда за справедлив преход

страната 9,2%. Сред основните фактори се открояват социално-икономическите затруднения, ограниченият достъп до транспорт, семейната ангажираност и ранните бракове в част от местните общности.

Професионално образование и обучение

В Северозападния регион функционират **около 60 професионални гимназии**, като обучаващите се в тях са приблизително **27 000 ученици**. Регионът среща трудности в обвързването на професионалното образование с потребностите на местната икономика. Съществува значителен **дисбаланс между предлаганите специалности и реалната заетост**, което води до ниска реализация на завършилите. Положителна тенденция се наблюдава в **разширяването на дуалното обучение**, особено в сферата на мехатрониката, машиностроенето и услугите, но обхватът остава ограничен поради липса на достатъчно партньори сред работодателите.

Висше образование

Висшето образование в региона се осъществява от ограничен брой висши училища и филиали на университети. Сред тях са Медицински университет – Плевен, филиалите на Русенски университет „Ангел Кънчев“, Великотърновски университет „Св. св. Кирил и Методий“ във Враца, Медицински университет – София – Филиал „Проф. д-р Иван Митев“ – Враца, както и Висше училище по агробизнес и развитие на регионите. През периода 2018 – 2024 г. броят на студентите намалява с около **15%**, като значителна част от завършилите търсят професионална реализация извън региона или в чужбина. Това задълбочава недостига на квалифицирани кадри и ограничава възможностите за развитие на икономика, основана на знания, иновации и висока добавена стойност.

Изводи и тенденции за система образование

- Северозападният регион продължава да отчита най-неблагоприятните образователни показатели сред регионите в страната;
- Ниският дял на населението с висше образование и високият относителен дял на лицата с основно и по-ниско образование ограничават възможностите за развитие на конкурентоспособна регионална икономика;
- Неблагоприятните демографски процеси и миграцията на младите хора оказват отрицателно въздействие върху образователната система и човешкия капитал;

Този документ е създаден в рамките на изпълнение на Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG16FFPR003-5.001-0005 - Бюджетна линия на отдел „Стратегическо планиране и програмиране“, Приоритет 5 Техническа помощ по чл. 36“ на PPP 2021 – 2027 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие и Фонда за справедлив преход

- В професионалното образование остава необходимостта от по-тясно съответствие между подготовката на кадри и потребностите на регионалния пазар на труда, включително чрез разширяване на дуалното обучение;
- Задържането на младите хора в региона изисква комплексни мерки, насочени към повишаване качеството на образованието, разширяване на възможностите за професионална реализация и подобряване на жизнената среда.

ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ

Лечебни и здравни заведения

Системата на здравеопазването в региона функционира на две основни нива – извънболнична и болнична помощ. Първото ниво обхваща извънболничната медицинска помощ, предоставяна от амбулатории за първична и специализирана медицинска помощ, медико-диагностични лаборатории, дентални центрове и амбулатории за здравни грижи. Това ниво има ключово значение за осигуряване на достъп до здравни услуги в общините и по-малките населени места. Второто ниво на системата включва болничната помощ, която е от особено значение за областните центрове и регионите от ниво 2 и 3, където се концентрират по-специализирани лечебни заведения и услуги.

В Северозападния регион структурата на болничната помощ обхваща разнообразен тип лечебни заведения – многопрофилни и специализирани болници, както и центрове за кожно-венерически заболявания, психично здраве и комплексни онкологични центрове. Съгласно Закона за лечебните заведения болниците се разделят на многопрофилни, предоставящи широка гама от медицински услуги, и специализирани, които осъществяват лечение в определени медицински области.

През 2024 г. в Северозападния регион функционират общо 40 болнични заведения с 6 358 легла, което представлява 11,73% от всички болници и 11,34% от болничните легла в страната.

Разпределението на лечебната инфраструктура на територията на региона е неравномерно. На областно ниво най-голяма концентрация на болнични структури се отчита в област Плевен, където са разположени 13 болници, или 32,50% от лечебните заведения в региона, следвана от област Враца. В област Видин обаче функционират едва 2 болнични заведения, равняващи се на 0,5% от общия брой за региона. Значителна част

Този документ е създаден в рамките на изпълнение на Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG16FFPR003-5.001-0005 - Бюджетна линия на отдел „Стратегическо планиране и програмиране“, Приоритет 5 Техническа помощ по чл. 36“ на PPP 2021 – 2027 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие и Фонда за справедлив преход

от лечебната инфраструктура в Плевен е съсредоточена в многопрофилни болници (12 на брой), които имат областно значение и обслужват пациенти от региона и областта. (Виж табл. 1)

Таблица 1: Лечебни заведения за болнична помощ от СЗР към 31.12.2024 г.

Регион/област	2018						2024					
	Лечебни заведения за болнична помощ - общо		Многопрофилни болници		Специализирани болници		Лечебни заведения за болнична помощ - общо		Многопрофилни болници		Специализирани болници	
	Заведения	Легла	Заведения	Легла	Заведения	Легла	Заведения	Легла	Заведения	Легла	Заведения	Легла
България	346	53173	185	37489	137	13438	341	56061	181	39801	138	14005
Северозападен	40	5779	28	4636	9	943	40	6358	28	5280	9	883
Видин	2	335	2	335	-	-	2	310	2	310	-	-
Враца	12	1181	5	686	4	295	12	1197	5	707	4	295
Ловеч	8	1066	5	574	3	492	8	946	5	511	3	435
Монтана	5	964	4	844	1	120	5	994	4	874	1	120
Плевен	13	2233	12	2197	1	36	13	2911	12	2878	1	33

Източник: НСИ

В периода 2021 – 2027 г. Министерството на здравеопазването ще насочи усилия към повишаване на качеството на психично-здравните грижи в региона, както и към модернизирването, ремонта и обновлението на сградния фонд в държавните психиатрични болници. За модернизирването на материално-техническата база на държавните лечебни заведения ще бъде необходимо осъвременяване и на медицинската апаратура. Към държавните лечебни заведения ще бъдат изградени хосписи.

Болнични легла

Този документ е създаден в рамките на изпълнение на Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG16FFPR003-5.001-0005 - Бюджетна линия на отдел „Стратегическо планиране и програмиране“, Приоритет 5 Техническа помощ по чл. 36“ на ПРР 2021 – 2027 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие и Фонда за справедлив преход

Осигуреността на населението с болнични легла е един от основните показатели за капацитета на здравната система. Към края на 2024 г. в Северозападния регион тя достига 970 легла на 100 000 души население, при 779 легла през 2018 г., което показва увеличение на болничния капацитет.

По показателя брой болнични легла на 100 000 жители, Северозападният регион има стойност, сходна със средната за страната през 2024 г. Въпреки това, на областно ниво се наблюдават значителни различия. Най-ниска осигуреност се отчита в област Видин – 439,5 болнични легла на 100 000 души, докато най-висока е в област Плевен – 1351,9 болнични легла на 100 000 души, което представлява разлика от 912 пункта. (Виж табл. 2)

Таблица 2: Осигуреност на населението с болнични легла в СЗР към 31.12.2024 г.

Регион/област	Брой болнични легла на 100000 души				
	2018	2021	2022	2023	2024
България: общо за страната	759,6	796,8	848,5	864,5	870,9
Северозападен	778,522	869,1284	915,4105	954,4836	970,0502
Видин	394,7	425,1	460,5	431,9	439,5
Враца	726,6	780,1	804,0	810,9	819,9
Ловеч	853,7	844,0	891,9	900,9	853,6
Монтана	743,6	813,6	855,6	867,9	881,7
Плевен	928,9	1125,3	1184,5	1297,0	1351,9

Източник: НСИ

Данните показват неравномерното разпределение на болничните легла в лечебните заведения, разположени в Северозападен регион, а водещ приоритет в областта на здравеопазването трябва да бъде осигуряването на равни възможности за достъп до здравни услуги на хората, включително и на живеещите в малки, отдалечени от градските центрове места. Тази констатация налага прилагането на целенасочена политика по отношение на здравната инфраструктура и по-ясно очертаване на населените места, за които достъпът до обща и специализирана здравна помощ е затруднен поради неравномерно разпределената към настоящия момент здравна инфраструктура.

Този документ е създаден в рамките на изпълнение на Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG16FFPR003-5.001-0005 - Бюджетна линия на отдел „Стратегическо планиране и програмиране“, Приоритет 5 Техническа помощ по чл. 36“ на ПРР 2021 – 2027 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие и Фонда за справедлив преход

Заведения за извънболнична помощ

Към 31.12.2024 г. заведенията за извънболнична помощ в региона са 198 с 82 легла за краткосрочно наблюдение и престой, което представлява 8,06% от заведенията за извънболнична помощ и 6,39% от легла в страната. На ниво област основната част от тези заведения са концентрирани в област Плевен. В нея заведенията за извънболнична помощ са 68, което представлява 34,34% от общия брой на заведенията за извънболнична помощ на територията на региона. Най-малко са в област Видин (27 броя), или само 13,63% от общия брой за региона. (Виж табл. 3)

Таблица 3: Лечебни заведения за извънболнична помощ в СЗР към 31.12.2024 г.

Регион/област	2018		2021		2022		2023		2024	
	Лечебни заведения за извънболнична помощ - общо		Лечебни заведения за извънболнична помощ - общо		Лечебни заведения за извънболнична помощ - общо		Лечебни заведения за извънболнична помощ - общо		Лечебни заведения за извънболнична помощ - общо	
	Заведения	Легла	Заведения	Легла	Заведения	Легла	Заведения	Легла	Заведения	Легла
България	2 066	1 253	2 133	1 285	2 172	1 303	2 237	1 307	2 289	1 283
Северозападен	185	76	191	78	195	77	195	82	198	82
Видин	26	6	27	6	28	4	27	4	27	4
Враца	40	14	40	16	41	17	45	22	41	22
Ловеч	34	-	36	-	37	-	31	-	30	-
Монтана	28	7	28	7	29	7	30	7	32	7
Плевен	57	49	60	49	60	49	62	49	68	49

Източник: НСИ

Други лечебни елементи на здравната система са централните за спешна медицинска помощ, домовете за медико-социални грижи за деца, хосписите, националните центрове по проблеми на общественото здраве, диализните центрове, както и централите за трансфузионна хематология. В края на 2024 г. в региона тези заведения са 19 с 205 легла, като обхващат 12,75% от този вид заведения в страната.

Осигуреност с лекари и лекари по дентална медицина

Лекари

Осигуреността на населението на един лекар общо за страната за 2024 г. е 214 души.

Този документ е създаден в рамките на изпълнение на Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG16FFPR003-5.001-0005 - Бюджетна линия на отдел „Стратегическо планиране и програмиране“, Приоритет 5 Техническа помощ по чл. 36“ на ПРР 2021 – 2027 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие и Фонда за справедлив преход

Най-добра осигуреност с лекари се отчита в област Плевен, което е свързано с концентрацията на лечебни заведения и развитието на медицинско образование. В останалите области се наблюдава по-ограничен достъп до медицински специалисти. (Виж табл. 4)

Таблица 4: Обслужено населението от лекари – брой

Регион/област	Обслужено населението от лекари (брой)				
	2018	2021	2022	2023	2024
Общо за страната	236	231	218	215	214
Северозападен	224	214	205	199	194
Видин	291	281	267	260	254
Враца	273	263	260	259	259
Ловеч	262	260	260	265	267
Монтана	287	286	286	288	293
Плевен	161	149	138	130	125

Източник: НСИ

По отношение на лекари е необходимо да се обърне внимание относно причините за намаляване на броят им към 2024 г., съпоставена с 2018 г. Видно от приставените данни е тенденция към намаляване в ежегоден аспект.

Лекари по дентална медицина

Осигуреността с лекари по дентална медицина също показва значителни различия между областите в региона. Средно за страната през 2024 г. един лекар по дентална медицина обслужва 827 души.

Най-благоприятен е показателят в област Плевен – 1 008 души на един лекар по дентална медицина, докато най-неблагоприятна е ситуацията в област Монтана – 1 523 души и област Враца – 1 377 души на един лекар.

Този документ е създаден в рамките на изпълнение на Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG16FFPR003-5.001-0005 - Бюджетна линия на отдел „Стратегическо планиране и програмиране“, Приоритет 5 Техническа помощ по чл. 36“ на ПРР 2021 – 2027 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие и Фонда за справедлив преход

Таблица 5: Обслужено население от лекари по дентална медицина (брой)

Регион/област	Обслужено население от лекари по дентална медицина (брой)				
	2018	2021	2022	2023	2024
Общо за страната	967	912	848	847	827
Северозападен	1302	1323	1291	1312	1327
Видин	884	927	921	983	1008
Враца	1332	1372	1353	1330	1377
Ловеч	1224	1261	1246	1275	1274
Монтана	1600	1527	1452	1487	1523
Плевен	1422	1436	1377	1388	1372

Източник: НСИ

Различията показват неравномерно разпределение на здравните специалисти и ограничен достъп до определени медицински услуги в част от територията на региона.

Спешна помощ (Транспортна достъпност до болнични заведения)

В областните центрове на Северозападния регион са локализирани 5 центъра за спешна помощ. ЦСМП са лечебни заведения със специфичен предмет на дейност и с денонощен режим на работа, които осъществяват дейността си чрез мобилни спешни екипи и стационарни спешни екипи. Стационарните екипи се сформират във филиали за спешна медицинска помощ, на чиято обслужвана територия няма разкрито спешно отделение. Заедно с 34 филиала (ФСМП)⁵ те покриват изцяло територия на региона и са гаранция за бърза реакция и осигурен 30 минутен изохрон в рамките на обслужваната

⁵ Решение на МС №361 от 29 май 2018 г. за утвърждаване на Националната здравна карта на Република България, Приложение №35 към т. I, подточка 8. Карта на спешната медицинска помощ.

Този документ е създаден в рамките на изпълнение на Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG16FFPR003-5.001-0005 - Бюджетна линия на отдел „Стратегическо планиране и програмиране“, Приоритет 5 Техническа помощ по чл. 36“ на PPP 2021 – 2027 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие и Фонда за справедлив преход

територия, която в много случаи индивидуалните и групови практики не могат да покрият. Съгласно картата на спешната медицинска помощ някои от филиалите обслужват територията на няколко общини, а пък няколко филиали обслужват населението на една община, което е обусловено от големината на общините. (Виж табл. 6)

Таблица 6: Спешна медицинска помощ в СЗР– центрове и филиали, 2024 г.

Центрове за спешна медицинска помощ	Филиали за спешна медицинска помощ	Обслужващи общини
ЦСМП Видин	ФСМП Видин	Видин, Ново село
	ФСМП Кула	Кула, Бойница, Грамада
	ФСМП Белоградчик	Белоградчик, Ружинци, Чупрене
	ФСМП Брегово	Брегово
	ФСМП Димово	Димово, Макреш
ЦСМП Враца	ФСМП Враца	Враца
	ФСМП Бяла Слатина	Бяла Слатина, Борован
	ФСМП Мездра	Мездра
	ФСМП Козлодуй	Козлодуй, Хайредин
	ФСМП Оряхово	Оряхово, Мизия и Хайредин
	ФСМП Криводол	Криводол
	ФСМП Роман	Роман
ЦСМП Ловеч	ФСМП Ловеч	Ловеч
	ФСМП Троян	Троян, ИЕ Априлци
	ФСМП Тетевен	Тетевен
	ФСМП Луковит	Луковит
	ФСМП Ябланица	Ябланица
	ФСМП Угърчин	Угърчин
	ФСМП Летница	Летница
ЦСМП Монтана	ФСМП Монтана	Монтана, Бойчиновци
	ФСМП Берковица	Берковица
	ФСМП Вълчедръм	Якимово
	ФСМП Вършец	Вършец
	ФСМП Лом	Лом, Брусарци, Медковец
	ФСМП Чипровци	Чипровци, Георги Дамяново
ЦСМП Плевен	ФСМП Плевен	Плевен, Долни Дъбник
	ФСМП Червен бряг	Червен бряг
	ФСМП Левски	Левски
	ФСМП Белене	Белене
	ФСМП Никопол	Никопол
	ФСМП Гулянци	Гулянци
	ФСМП Искър	Искър

Този документ е създаден в рамките на изпълнение на Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG16FFPR003-5.001-0005 - Бюджетна линия на отдел „Стратегическо планиране и програмиране“, Приоритет 5 Техническа помощ по чл. 36“ на ПРР 2021 – 2027 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие и Фонда за справедлив преход

	ФСМП Кнежа	Кнежа
	ФСМП Долна Митрополия	Долна Митрополия

Източник: Министерство на здравеопазването

С оглед на осигуряване на навременна медицинска помощ, както и за трудно достъпни райони е създаден Център за спешна медицинска помощ по въздуха (ЦСМПВ).

Центърът за спешна медицинска помощ по въздуха е създаден от 15 май 2023 г. с Постановление №69 от 4 май 2023 г. на Министерския съвет. Центърът е юридическо лице на бюджетна издръжка към Министерството на здравеопазването, със седалище в град София.

Предметът на дейност на центъра включва:

- Оказване на спешна медицинска помощ на болели и пострадали лица на място произшествието и по време на транспортирането;
- осигуряване на медицински специалист или екип при необходимост при въздушен транспорт на донори на органи и на органи, предназначени за трансплантация и на кръв и кръвни съставки;
- осигуряване на медицински специалист или екип при извършване на въздушен транспорт за нуждите на Министерството на здравеопазването, при необходимост от придружаване;
- координация на дейностите по предоставяне на транспорт по въздух, както и при възникнала нужда от специализиран въздушен транспорт, чрез взаимодействие с „България Хели Мед Сървис“ - ЕАД, центровете за спешна медицинска помощ, лечебните заведения, структурите на Министерството на вътрешните работи, регионалните здравни инспекции, Министерството на здравеопазването и други държавни институции.

По предложение на МЗ в периода 2021 – 2027 г. е необходимо създаване на мобилни екипи към областните лечебни заведения за осигуряване на медицинска помощ в отдалечените и труднодостъпни места. За тази цел е необходимо закупуване на специализирани превозни средства – оборудвани мобилни лаборатории, мобилни рентгенови кабинети и транспортни леки автомобили. Към октомври 2025 г. е открита хеликоптерната площадка в двора на Многопрофилната болница за активно лечение „Света Петка“ в град Видин. Площадката е предназначена за обслужване на полети на хеликоптери за нуждите на системата за спешна медицинска помощ по въздух.

Този документ е създаден в рамките на изпълнение на Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG16FFPR003-5.001-0005 - Бюджетна линия на отдел „Стратегическо планиране и програмиране“, Приоритет 5 Техническа помощ по чл. 36“ на PPP 2021 – 2027 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие и Фонда за справедлив преход

Изводи и тенденции за система здравеопазване:

Анализът на инфраструктурата, осигуреността и достъпността до здравни услуги установява неравномерност в разпределението на материалната база и диспропорции в осигуреността с лекари и с лекари по дентална медицина. Основната част от болничните заведения е концентрирана в област Плевен (13 броя), а в област Видин те са само две.

Налице е неравномерно разпределение на болничните легла в лечебните заведения – сериозно изоставане на област Видин, много неравномерно разпределение и на заведенията за извънболнична помощ – в област Видин са 27, докато в област Плевен са 68.

Диспропорциите в обслужването също са големи, като особено явни са при обслужването с лекари по дентална медицина, където обслужените от един лекар в област Плевен са почти 70% повече от тези в област Монтана.

Допълнителен проблем е отдалечеността на отделни селища от мястото на предлагане на съответната медицинска помощ (първична, специализирана, болнична, спешна и неотложна), както и недооборудването на здравните заведения с нова, по-модерна медицинска техника.

Развитието на качествено здравеопазване ще бъде насочено към:

- осигуряване на равен и ефективен достъп до качествено здравеопазване чрез осигуряване на равни възможности за достъп до здравните услуги на хората, включително и на живеещите в малки населени места, отдалечени от градските центрове;
- модернизация на материално-техническата база на лечебните заведения чрез осигуряване на съвременна медицинска апаратура;
- укрепване на капацитета на общественото здравеопазване и засилване ролята на първичната помощ за сметка на болничното лечение; повишаване на здравната култура сред малцинствените групи.

Изграждането и управлението на справедлива, устойчива и ефективна здравна система, ориентирана към качество и резултати с навлизане на електронно управление в системата на здравеопазването, са важна предпоставка за създаване на условия за здраве за всички през целия живот.

Северозападният регион се намира в състояние на демографско и социално изчерпване, с ограничени икономически перспективи. Въпреки минимални признаци на

Този документ е създаден в рамките на изпълнение на Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG16FFPR003-5.001-0005 - Бюджетна линия на отдел „Стратегическо планиране и програмиране“, Приоритет 5 Техническа помощ по чл. 36“ на PPP 2021 – 2027 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие и Фонда за справедлив преход

стабилизация, те не отразяват значително подобрение, а ефект от демографското свиване, което се наблюдава и в цялата страна. Необходими са целенасочени политики за задържане на младите хора, подобряване на образованието, инфраструктурата и инвестиционния климат, за да се преодолее трайното изоставане на региона.

3. Анализ на икономическото развитие на региона. Тенденции в изменението на основните икономически показатели, вкл. инфраструктурни и екологични показатели.

Северозападният регион продължава да бъде сред регионите с най-ниски социално-икономически показатели в страната и Европейския съюз. Той включва областите Видин, Враца, Монтана, Плевен и Ловеч и се характеризира с неблагоприятна демографска динамика, ограничена икономическа активност и неравномерно развитие на производствената и транспортната инфраструктура. Въпреки това, регионът притежава съществени потенциали, свързани с географското му положение, природните ресурси и стратегическите транспортни коридори по Трансевропейските и основните национални транспортни оси Север – Юг и Изток – Запад.

Брутен вътрешен продукт

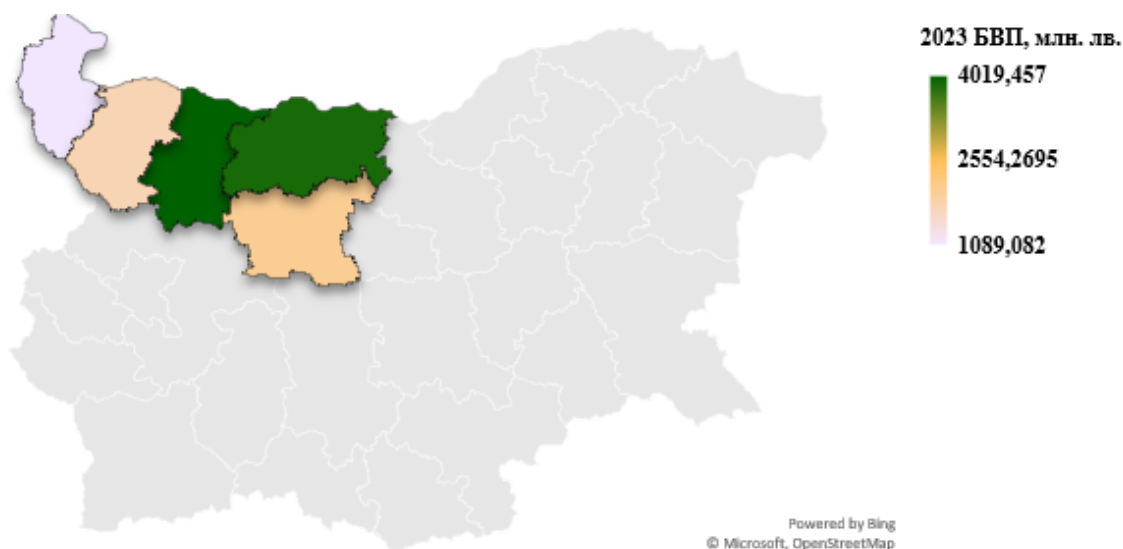
През периода 2017 – 2021 г. Северозападният регион отчита устойчиво нарастване на БВП – от 6 923 млн. лв. до 9 707 млн. лв., което представлява увеличение с 2 784 млн. лв. или 40,2%. Положителната тенденция се запазва и през периода 2021 – 2023 г., когато стойността достига 12 765 млн. лв., като ръстът спрямо 2021 г. е 31,5%. По области се наблюдава сходна тенденция. Видин нараства от 653 на 907 млн. лв., което е 38,9%, а след това достига 1 089 млн. лв., повишение с 20,1%. Враца се увеличава от 1 979 на 2 735 млн. лв., ръст от 38,2%, а след това до 4 019 млн. лв., нарастване с 47%. Ловеч расте от 1 168 на 1 646 млн. лв. или 40,9%, а до 2023 г. достига 2 033 млн. лв., повишение с 23,5%. Монтана увеличава стойността си от 1 175 на 1 469 млн. лв. или 25%, след което достига 1 745 млн. лв., ръст от 18,8%. Плевен се увеличава от 1 948 на 2 950 млн. лв., което е 51,4%, и до 2023 г. достига 3 879 млн. лв., нарастване с 31,5%. Регионът показва стабилна положителна динамика и постепенно повишаване на икономическата активност, като Враца и Плевен имат най-съществен принос за растежа поради относително по-добре развитата промишленост и инфраструктура. (Виж табл. 7 и фиг. 1)

Този документ е създаден в рамките на изпълнение на Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG16FFPR003-5.001-0005 - Бюджетна линия на отдел „Стратегическо планиране и програмиране“, Приоритет 5 Техническа помощ по чл. 36“ на PPP 2021 – 2027 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие и Фонда за справедлив преход

Таблица 7: БВП на България и Северозападен регион по области 2017 – 2023 г. (в млн. лева)

Регион/област	2017	2021	2022	2023
България	102 682,97	139 601,97	168 360,03	185 232,51
Северозападен	6 923,27	9 707,11	11 695,69	12 765,38
Видин	653,06	907,12	968,49	1 089,08
Враца	1 979,43	2 734,94	3 979,16	4 019,46
Ловеч	1 167,92	1 646,45	1 716,84	2 032,94
Монтана	1 174,71	1 468,76	1 501,69	1 744,91
Плевен	1 948,15	2 949,84	3 529,51	3 878,99

Източник: НСИ

Фигура 1: БВП на Северозападен регион по области 2023 г. (в млн. лева)

Източник: НСИ

Брутен вътрешен продукт на човек от населението

За периода 2017 – 2021 г. Северозападният регион отбелязва значително увеличение на БВП на човек от населението от 9 293,91 лв. до 14 084,93 лв., което представлява ръст с 4 791,02 лв. или 51,6%.

През следващия период 2021 – 2023 г. стойността нараства до 19 116,57 лв., което е допълнително увеличение с 5 031,64 лв. или 35,7%. Въпреки положителната динамика, стойността остава значително под средната за страната, която през 2023 г. достига 28 733,38 лв. Това показва, че икономическият растеж в региона все още не е достатъчен за преодоляване на структурното изоставане. (Виж табл. 8)

Таблица 8: БВП на човек от населението на Северозападен регион по области 2017 – 2023 г. (в лева)

Регион/област	2017	2021	2022	2023
България	15 092,74	21 453,13	26 041,38	28 733,38
Северозападен	9 293,91	14 084,93	17 281,63	19 116,57
Видин	7 758,27	12 062,50	13 177,38	15 070,88
Враца	12 019,70	17 931,69	26 536,22	27 113,24
Ловеч	9 397,70	14 176,99	15 026,92	18 023,94
Монтана	9 048,98	12 286,12	12 819,31	15 127,25
Плевен	8 051,09	13 065,06	15 903,86	17 703,06

Източник: НСИ

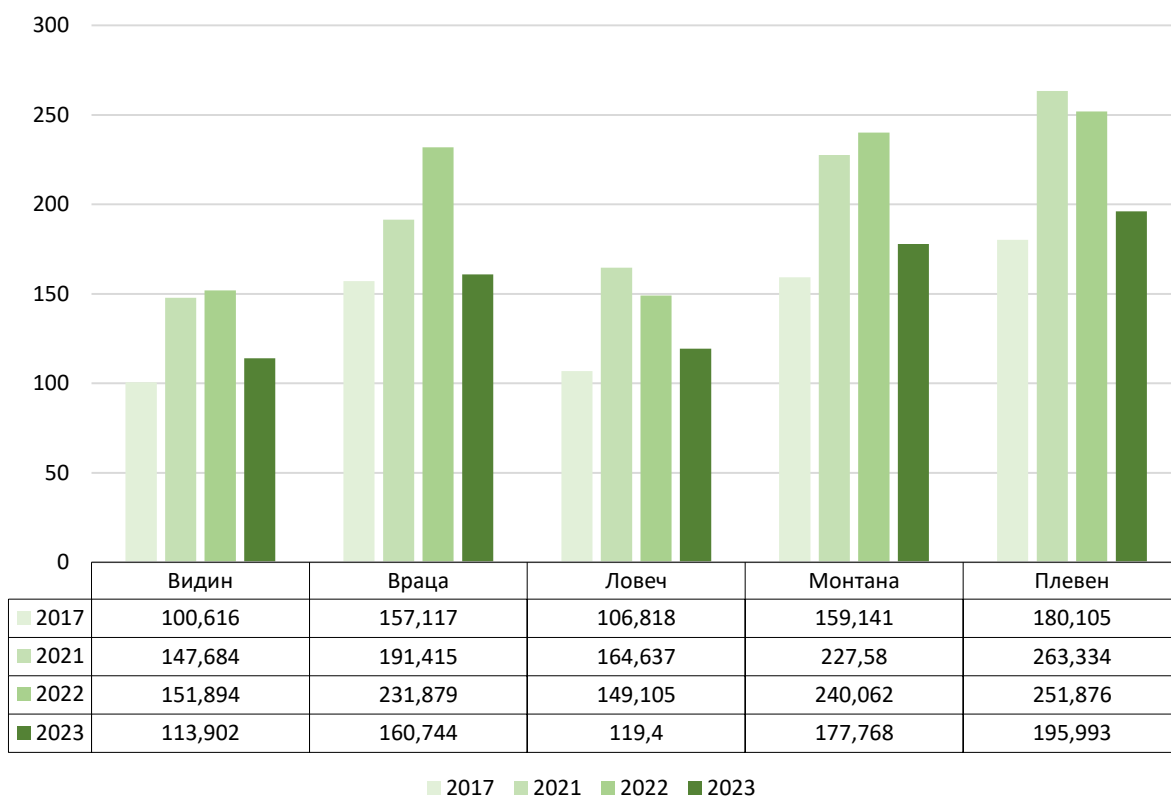
Първичен сектор (селско, горско и рибно стопанство)

В сектора в Северозападния регион се наблюдава нарастване на добавената стойност между 2017 и 2021 г., последвано от спад през 2023 г., което показва известна нестабилност в развитието на този отрасъл.

За периода 2017 – 2021 г. всички области отчитат увеличение. Видин нараства от 101 млн. лв. до 148 млн. лв., което е ръст с 47 млн. лв. или 46,5%. Враца отчита увеличение от 157 млн. лв. до 191 млн. лв., или с 21,7%. Ловеч се покачва от 107 млн. лв. на 165 млн. лв., което е 54,2% ръст. Монтана достига от 159 млн. лв. до 228 млн. лв., ръст

от 43,4%. Плевен бележи най-висока стойност от 180 млн. лв. до 263 млн. лв., с увеличение от 46,1%.

През втория период 2021 – 2023 г. тенденцията се обръща и секторът отчита спадове във всички области. Видин намалява от 148 млн. лв. на 114 млн. лв., което е понижение с 34 млн. лв. или 23%. Враца спада с 15,7%, Ловеч с 27,9%, Монтана с 21,9%, а Плевен с 25,5%. (Виж фиг. 2)

Фигура 2: БДС „Селско, горско и рибно стопанство“ в Северозападен регион 2017 – 2023 г. (в млн. лева)

Източник: НСИ

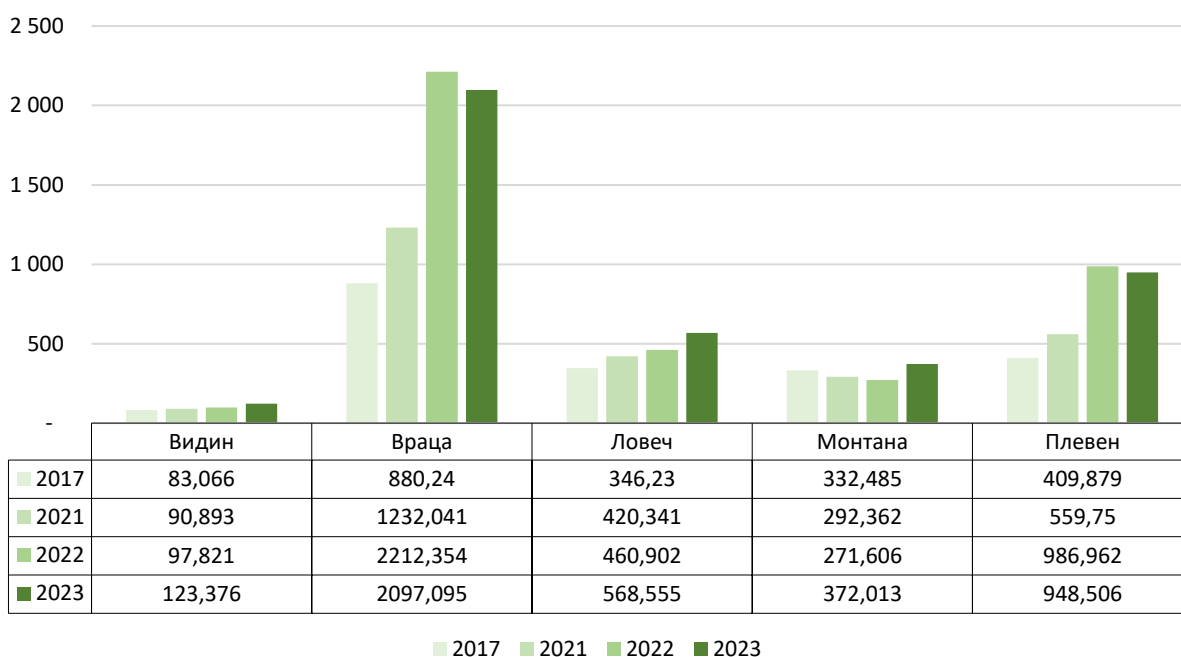
Вторичен сектор (индустрия)

Индустриалният сектор в Северозападния регион показва стабилен растеж между 2017 г. и 2021 г., последван от ускорено развитие до 2022 г. и частична корекция през 2023 г.

Този документ е създаден в рамките на изпълнение на Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG16FFPR003-5.001-0005 - Бюджетна линия на отдел „Стратегическо планиране и програмиране“, Приоритет 5 Техническа помощ по чл. 36“ на ПРР 2021 – 2027 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие и Фонда за справедлив преход

За периода 2017 – 2021 г. се наблюдава умерено увеличение във всички области. Видин нараства от 83 млн. лв. на 91 млн. лв., което е ръст от 8 млн. лв. или 9,6%. Враца бележи значително увеличение от 880 млн. лв. на 1 232 млн. лв., покачване с 352 млн. лв. или 40%. Ловеч се повишава от 346 млн. лв. до 420 млн. лв., ръст от 21,4%. Монтана има спад от 332 млн. лв. на 292 млн. лв., понижение с 12%. Плевен се покачва от 410 млн. лв. на 560 млн. лв., увеличение с 36,6%.

През периода 2021 – 2023 г. индустриалният сектор продължава да се развива, но динамиката остава неравномерна. Видин продължава да расте от 91 млн. лв. на 123 млн. лв., повишение с 35,2%. Враца достига пик през 2022 г., но през 2023 г. има лек спад до 2 097 млн. лв., запазвайки ръст от 70,2% спрямо 2021 г. Ловеч нараства от 420 млн. лв. на 569 млн. лв. и ръст с 35,5%. Монтана възстановява позиции от 292 млн. лв. на 372 млн. лв., покачване с 27,4%. Плевен запазва високите си нива от 560 млн. лв. на 949 млн. лв. и увеличение с 69,5%. (Виж фиг. 3)

Фигура 3: БДС „Индустрия“ в Северозападен регион 2017 – 2023 г. (в млн. лева)

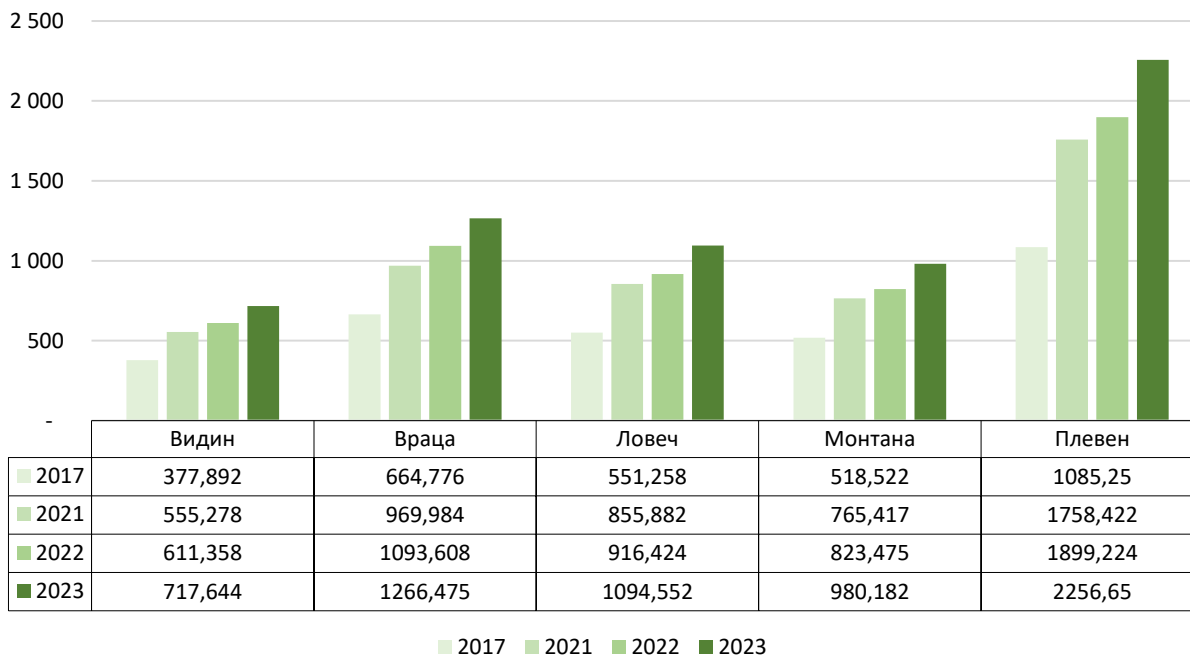
Източник: НСИ

Развитието на индустрията показва потенциал за структурна трансформация на икономиката, но е необходимо ускорено изграждане на индустриални зони, подобряване на транспортната свързаност и привличане на нови инвестиции.

Третичен сектор (услуги)

През периода 2017 – 2021 г. всички области в региона регистрират значително увеличение на добавената стойност в сектора. Видин нараства от 378 млн. лв. на 555 млн. лв., ръст с 177 млн. лв. или 46,8%. Враца се повишава от 665 млн. лв. до 970 млн. лв., увеличение с 305 млн. лв. или 45,9%. Ловеч расте от 551 млн. лв. на 856 млн. лв., покачване с 305 млн. лв. или 55,4%. Монтана се увеличава от 519 млн. лв. до 765 млн. лв., нарастване с 246 млн. лв. или 47,4%. Плевен показва най-висока абсолютна стойност от 1 085 млн. лв. до 1 758 млн. лв., което е ръст от 673 млн. лв. или 62,0%.

През периода 2021 – 2023 г. положителната тенденция се запазва във всички области. Видин се увеличава от 555 млн. лв. до 718 млн. лв., ръст от 163 млн. лв. или 29,4%. Враца от 970 млн. лв. достига 1 266 млн. лв., повишение с 296 млн. лв. или 30,5%. Ловеч бележи увеличение от 856 млн. лв. на 1 095 млн. лв., с 239 млн. лв. повече или 27,9%. Монтана се покачва от 765 млн. лв. до 980 млн. лв., ръст от 215 млн. лв. или 28,1%. Плевен нараства от 1 758 млн. лв. на 2 257 млн. лв., увеличение с 499 млн. лв. или 28,4%. (Виж фиг. 4)

Фигура 3: БДС „Услуги“ в Северозападен регион 2017 – 2023 г. (в млн. лева)

Източник: НСИ

Необходимо е стимулиране на развитието на услуги с по-висока добавена стойност, включително дигитални услуги, бизнес услуги, туризъм и дейности, свързани с иновации и технологично развитие.

Разходите за придобиване на дълготрайни материални активи (ДМА)

Разходите за придобиване на дълготрайни материални активи в Северозападния регион показват устойчива възходяща тенденция. През 2017 г. те са 962,6 млн. лв., а през 2021 г. достигат 1 245,3 млн. лв., което представлява увеличение с 282,7 млн. лв. или с 29,4%. В периода 2021 – 2023 г. ръстът продължава, като стойността се увеличава от 1 245,3 млн. лв. на 1 845,8 млн. лв., което е повишение с 600,4 млн. лв. или с 48,2%.

Чуждестранните преки инвестиции (ЧПИ) в нефинансовите предприятия на Северозападен регион

Динамиката на преките чуждестранни инвестиции във Видин през периода 2017 – 2023 г. е неустойчива. След увеличение на инвестициите от 73,0 млн. евро през 2017 г. до 86,3 млн. евро през 2019 г., през следващите години се наблюдава значително намаление.

Този документ е създаден в рамките на изпълнение на Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG16FFPR003-5.001-0005 - Бюджетна линия на отдел „Стратегическо планиране и програмиране“, Приоритет 5 Техническа помощ по чл. 36“ на PPP 2021 – 2027 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие и Фонда за справедлив преход

Към края на 2021 г. размерът на преките чуждестранни инвестиции достига 47,8 млн. евро, което представлява спад с 25,3 млн. евро, или 34,6% спрямо 2017 г. В периода 2021 – 2023 г. тенденцията остава неблагоприятна, като инвестициите намаляват допълнително до около 41,8 млн. евро. Това представлява спад от 6,0 млн. евро или 12,5% спрямо 2021 г., което показва продължаващо ограничено привличане на чуждестранен капитал в областта. Враца бележи значителен ръст между 2017 г. и 2021 г. – от 108,9 млн. евро на 193,0 млн. евро, увеличение с 84,1 млн. евро или 77,2%. След това следва спад до 134,2 млн. евро през 2023 г., което представлява намаление с 30,5% за двугодишния период. Ловеч нараства умерено от 114,1 млн. евро на 130,0 млн. евро през 2021 г., увеличение с 13,9% спрямо 2017 г., а след това достига 149,8 млн. евро през 2023 г., което е допълнителен ръст от 15,2%. Монтана показва стабилен, но по-бавен ръст – от 38,2 млн. евро на 55,0 млн. евро през 2021 г., което е увеличение с 44%, а през 2023 г. достига 55,1 млн. евро. Плевен е най-големият притегателен център за инвестиции в региона. От 226,5 млн. евро през 2017 г. като стойността нараства до 348,2 млн. евро през 2021 г. и с ръст от 121,8 млн. евро или 53,8%. След това се наблюдава лек спад до 317,5 млн. евро през 2023 г., което е намаление с 8,8%. (Виж фиг. 5)

Фигура 4: Чуждестранни преки инвестиции в Северозападен регион по области през 2023 г. (в хил. евро)

Източник: НСИ

Този документ е създаден в рамките на изпълнение на Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG16FFPR003-5.001-0005 - Бюджетна линия на отдел „Стратегическо планиране и програмиране“, Приоритет 5 Техническа помощ по чл. 36“ на ПРР 2021 – 2027 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие и Фонда за справедлив преход

Туризъм

През 2023 г. туризмът в Северозападния регион остава недостатъчно развит и характеризиращ се със значителни вътрешнорегионални различия. Общите приходи от нощувки възлизат на 41,9 млн. лв., като над половината са реализирани в област Ловеч – 21,5 млн. лв., която се утвърждава като водещ туристически център с развита инфраструктура и диверсифицирани услуги. Плевен е втори по приходи (6,96 млн. лв.) и показва най-висока ефективност на място за настаняване. Видин, Враца и Монтана имат близки, но ниски приходи (3,9 – 4,8 млн. лв.) и по-слаба заетост.

Таблица 9: Основни параметри на туризма 2023 г.

Регион/Област	2023 г.		
	Приходи от нощувки в места за настаняване - общо	Легла в места за настаняване	Места за настаняване
	лева	брой	брой
Северозападен	41 898 214	10 176	257
Видин	3 953 628	1 061	34
Враца	4 807 802	1 317	39
Ловеч	21 502 948	4 880	121
Монтана	4 670 985	1 649	39
Плевен	6 962 851	1 269	24

Източник: НСИ

Екология

Най-важният проблем по отношение качеството на **атмосферния въздух** в СЗР към 2023 г. продължава да е замърсяването с ФПЧ10. Едновременно с това се установява отчетлива тенденция за подобряване по този показател. Измерените стойности на концентрациите на останалите замърсители – озон, серен диоксид и азотен диоксид се запазват сравнително ниски и постоянни през последните няколко години и са значително под допустимите норми за качество на атмосферния въздух

Този документ е създаден в рамките на изпълнение на Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG16FFPR003-5.001-0005 - Бюджетна линия на отдел „Стратегическо планиране и програмиране“, Приоритет 5 Техническа помощ по чл. 36“ на ПРР 2021 – 2027 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие и Фонда за справедлив преход

Общините Видин, Враца, Ловеч и Плевен, които са включени в наказателната процедура на Европейската комисия за неспазване на нормите по показател ФПЧ, през 2023 г. по данни на Изпълнителна агенция по околната среда (ИАОС) са постигнали съответствие с нормите. След прилагането на Методика за определяне на превишенията на пределно допустимите стойности на ФПЧ10, които се дължат на емисии от пустинен прах за 2023 г., след приспадане, в съответствие е още една община – Монтана. Така всички общини в СЗР с изключение на община Никопол, изпълняват нормите по отношение на показателя ФПЧ, с което се отчита положителна тенденция през анализирания период.

През 2023 г. не са регистрирани превишения на средногодишната норма (СГН) за ФПЧ2,5. Най-голям брой превишения на средноденонощна норма (СДН) през 2023 г. са измерени в пункт „Никопол ДООС“ – 50 (49 след приспадане) превишения, и пункт „Монтана-РИОСВ“ – 36 превишения (34 след приспадане). При пункт Никопол се установява значително намаляване на превишенията на СДН, която от 78 бр. през 2018 г. намаляват до 49 бр. през 2023 г.

През 2023 г. средногодишната концентрация на ФПЧ10 не е превишена в нито един пункт за мониторинг от Национална система за мониторинг на качеството на атмосферния въздух (НСМКАВ).

В периода 2018 – 2023 г. в пункт „Ловеч“ има ясно изразена тенденция към намаление на средногодишните стойности на концентрацията на ФПЧ10 и регистрирания брой превишения на СДН за ФПЧ10.

През 2023 г. не е регистрирано превишение на СГН за бензо(а)пирен. През годината не е регистрирано превишение на СГН за бензен.

През 2023 г. се наблюдава продължаване на тенденцията за запазване на състоянието и частично подобряване качеството на *повърхностните води* в СЗР по отношение на основните физикохимични показатели в дългосрочен план. За периода 1996-2023 г. по данни на ИАОС, концентрациите на O₂ (разтворен кислород), NH₄-N (амониев азот), N-NO₃ (нитратен азот), PO₄-P (ортофосфати като фосфор) и БПК₅ (Биохимична потребност от кислород) показват запазване на нивата си от предходни години. През периода 1996-2023 г. се запазва тенденцията, наблюдавана през последните години за подобряване на качеството на водите.

По отношение на *подземните води* през 2023 г. данните на ИАОС показват слабо увеличение на пунктовете с превишения на средногодишните стойности за нитратни йони в сравнение с 2022 г. Замърсяване с нитрати е установено в част от пунктовете на две от крайдунавските низини: Брегово - Новоселска и Карабоазка. Установени са няколко замърсени мониторингови пункта в алувиалните отложения на река Искър и в междуречните масиви между реките Вит и Осъм.

По отношение на *почвената покривка* в периода 2016 – 2023 г. степента на киселяване на почвата, измервана в пунктовете за мониторинг се запазва. Очертава се тенденция към по-ниски степени на вредно киселяване и намаляване на съдържанието на обменен алуминий.

Засоляването на почвите е процес, който в СЗР засяга основно област Плевен. В периода 2016 – 2023 г. тенденциите се запазват, а именно: в някои от пунктовете се установява намаляване на съдържанието на обменен натрий (Na) и понижаване на почвената реакция (pH). Резултатите за 2023 г. показват силно намаляване на засоляването в с. Горна Студена, с. Дъбован, с. Загражден (Плевенска област).

В периода 2014 – 2023 г. засегнатите площи от плоскостна водна ерозия и почвени загуби остават относително постоянни. Най-много площи през 2023 г. с висок ерозионен риск – степен 7 „силна до много силна“, са установени в област Ловеч (265 816 ha), а най-малко площи в Плевен (14,2 t/ha/y) в пределите на СЗР.

С най-висок интензитет на ерозионен риск през 2023 г. както и през 2017 г. в СЗР са обработваемите земи във водосборите на р. Дунав, р. Вит и р. Долен Искър, р. Осъм, р. Огоста и реки Огоста запад.

Прогнозните годишни почвени загуби от ветрова ерозия на почвата в обработваемите земи в региона за 2023 г. са над 100 Kt за всяка от областите Видин, Плевен и Монтана. Между 50 и 100 Kt са почвените загуби от област Враца. Между 20 и 50 Kt са почвените загуби от област Ловеч.

Общо образуваните *битови отпадъци* в Северозападния регион през 2023 г. се увеличават спрямо 2019 г. – от 257 хил. т. до 268 хил. т. Области Видин и Плевен слабо намаляват образуваните отпадъци, докато останалите ги увеличават.

В Северозападния регион събраните битови отпадъци на човек от обслужваното население в периода 2019 – 2023 г. се увеличават от 349 кг/чов./г. до 401 кг/чов./г. Всички области от региона отчитат повишение по този показател.

Този документ е създаден в рамките на изпълнение на Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG16FFPR003-5.001-0005 - Бюджетна линия на отдел „Стратегическо планиране и програмиране“, Приоритет 5 Техническа помощ по чл. 36“ на PPP 2021 – 2027 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие и Фонда за справедлив преход

По показателя дял на обслуженото население от системи за организирано сметосъбиране във всички области на региона за периода 2019 – 2023 г се отчита на 100% дял на обслужено население.

Националната екологична мрежа (НЕМ) в СЗР по обработени данни от Националния център за териториално развитие (НЦТР) през 2024 г. обхваща 6 045,91 кв. км, което е незначително увеличение спрямо 2019 г. - 6 040,235 кв. км или 31,68% спрямо 31,65% от общата площ на района. Делът е под средният за страната.

Защитените територии (ЗТ) в региона (с отчитане на припокриване) през 2024 г. са общо 836,20 кв. км или 4,33%, което е незначително увеличение спрямо 2019 г. - 823,991 кв. км или 4,32%. Този дял също е под средния за страната. Сред тях продължава да е най-голям е делът на природните паркове.

На областно ниво с най-висок дял ЗТ са областите Ловеч и Враца, които попадат в групата на областите с над средното национално ниво – 5,5-10%. Останалите области са в групата на областите с дял на защитени територии от 0 до 4%. Сред тях се откроява област Видин, в която делът на ЗТ е под 1%.

Защитените зони (ЗЗ) включват както ЗЗ по Директивата за птиците, така и ЗЗ по Директивата за хабитатите. В СЗР общо ЗЗ и по двете Директиви (с отчитане на припокриване) през 2024 г. обхващат територия от 6 031,47 кв. км, срещу 6 026,521 кв. км през 2019 г., което представлява 31,58% от територията на района и е по-малко от средното национално ниво. Преобладаващи в региона продължават да бъдат ЗЗ по Директивата за хабитатите.

На областно ниво, 2 /две/ от областите в района са с дял на ЗЗ над средния за страната – области Ловеч и Монтана. Трябва да се има предвид, че общо 4 /четири/ са областите в Северна България с дял на ЗЗ над средното ниво за страната.

Делът на НЕМ е много близък или равен на делът на ЗЗ, поради факта, че в много голяма степен защитените зони припокриват защитените територии. СЗР е с дял под средния за страната, но сред регионите от Северна България е с най-висок дял и се нарежда след районите от Южна България.

Климатични промени и рискове

Според изчисления индекс на уязвимост от климатичните промени за регионите по NUTS 2 за целия ЕС Северозападен регион попада в шеста група с най-висока уязвимост.

Най-чувствителните сектори към климатичните изменения са селското стопанство, туризмът, управлението на водните ресурси и горския фонд.

Влиянието на глобалните климатични промени е най-отчетливо при средните годишни температури и средните годишни валежи.

Сравнението на средната годишна температура на въздуха (°C) през 2023 г. по данни на Националния институт по метеорология и хидрология (НИМХ), спрямо климатичната норма периода 1991-2020 г. показва продължаваща тенденция за покачване на средната годишна температура. Това е най-топлата година през периода 1988 - 2023 г., а януари е месецът с най-големи положителни отклонения спрямо климатичните норми. През 2023 г. аномалията на средната годишна температура на въздуха в административните области на региона варира от +1,2-1,4 °C до +1.8-2,0 °C (за териториите с н. в. до 800 м). По области отклонението на средната годишна температура на въздуха (в °C) през 2023 г., спрямо климатичните норми 1991- 2020 г., е следното:

- Отклонение 1,2-1,4°C – област Ловеч;
- Отклонение 1,4-1,6°C – област Видин и Плевен;
- Отклонение 1,6-1,8°C – област Монтана;
- Отклонение 1,8-2,0 – област Враца.

Годишният валеж през 2023 г. (%), спрямо климатичните норми през периода 1991-2020 г., показва значително увеличение в западната част на региона и минимално намаление в източната част на региона. Разпределението по области е както следва:

- Отклонение 90% - 100%- област Плевен;
- Отклонение 100-110% - област Враца;
- Отклонение 110%- 120% - области Монтана и Видин.

Годишният обем на оттока през 2023 г. в Дунавския водосборен басейн е $5\,773 \times 10^6$ m³, което сравнено със средномногогодишните стойности за периодите 1961-1990 г., 1971-2000 г., 1981-2010 г. и 1991-2020 г. е съответно със 7,1% по-малко, 4%, 9,1% по-голямо и 3% по-малко. Спрямо 2022 г. обемът на оттока във водосбора е увеличен с 25,7%.

В пределите на СЗР са определени **райони със значителен потенциален риск от наводнения (РЗПРН)** според Планове за управление на речните басейни (ПУРБ) на Дунавския район. Тези рискови райони са съсредоточени предимно по Дунавския бряг, където са и най-значителни по площ. С по-ограничени площи са РЗПРН по долините на

дунавските притоци. Като са използвани данни от МОСВ, ИАОС и БСДР, НЦТР е обработил и групирал общините в СЗР по дял на територията под заплаха. Не са установени различия с извършеното групиране към 2019 г. В региона се включват 2 общини с най-висок дял на територията под заплаха 40%-46% и 2 общини с дял 10%-20%, както следва:

- 40%-46% - Гулянци, Белене;
- 10%-20% - Видин, Козлодуй, Мизия;
- 5%-10% - Лом, Оряхово, Никопол.

В общо 28 общини се счита, че няма заплаха от наводнения.

Северозападният регион е с най-голям дял рискови територии сред районите в страната.

Таблица 10: Дял на териториите под заплаха от наводнения в страната по региони

Регион	Дял
Северозападен	3,45%
Северен централен	2,63%
Североизточен	1,37%
Югоизточен	1,32%
Югозападен	0,33%
Южен централен	0,81%
България	1,59%

Източник: изчислено от НЦТР

СЗР заедно със СИР са двата региона в страната с най-значимо развитие на *свлачищните процеси*. Най-висока интензивност на свлачищните процеси е обичайно в участъците от десния долинен склон на р. Дунав с проявени древни, периодично-активни свлачища – в районите на с. Орсоа от община Лом, гр. Оряхово и с. Горни Цибър от община Вълчедръм. Високата интензивност на геодинамичните процеси по дунавския бряг е пряко свързана с ерозионното действие на реката в основата на долинения склон и

динамичните промени в режима на подземните води от склона, продиктувани от колебанието на речното ниво.

Обработените от ИАОС данни на МРРБ, по отношение на площта на регистрираните свлачища към края на 2023 г., подреждат областите в страната в 8 групи. В групата (8) с най-големи площи регистрирани свлачища попадат 2 области – Монтана и Плевен. В следващата 7 група с много големи площи попадат области Видин и Враца. В пета група по площ на свлачищата попада област Ловеч. Не се установява промяна в подредбата на областите спрямо 2017 г.

През 2024 г. по данни на Геозащита-Плевен са регистрирани още 8 бр. новопоявили се Новопоявили се свлачища на територията на следните населени места: гр. Дунавци (общ. Видин) – 1 бр., с. Синьо бърдо (общ. Роман) – 1 бр., с. Ребърково (общ. Мездра) – 1 бр., с. Лютидол (общ. Мездра) – 3 бр. и гр. Плевен – 1 бр.

През последните години е постигната целта за ограничаване на риска от възникване и разрастване на свлачищни процеси и предварителния контрол на строителството в свлачищни райони.

Северозападният регион остава с ниски показатели на развитието в България, но отбелязва постепенно икономическо подобрене. БВП за района нараства с над 80%, като водещи области са Враца и Плевен. Основни двигатели на растежа са индустрията и услугите, докато селското стопанство показва спад след 2021 г. Инвестициите в дълготрайни активи почти се удвояват, но чуждестранните инвестиции остават ограничени и неравномерно разпределени. Туризмът се развива бавно, с водещи позиции на Ловеч и Плевен. Екологичните показатели се подобряват – по-чист въздух, по-добро качество на водите и повече защитени територии, макар и под средното за страната. Регионът остава сравнително уязвим към климатични рискове – наводнения, свлачища и суши.

4. Анализ и тенденции в изменението на територии със специфични проблемни характеристики

Основните наблюдения по отношение на териториите със специфични проблемни характеристики са свързани преди всичко с териториите в демографски риск. Най-обективна картина на макро ниво (регион, област, община) дава показателят *гъстота*

Този документ е създаден в рамките на изпълнение на Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG16FFPR003-5.001-0005 - Бюджетна линия на отдел „Стратегическо планиране и програмиране“, Приоритет 5 Техническа помощ по чл. 36“ на ПРР 2021 – 2027 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие и Фонда за справедлив преход

на населението. Приема се, че общини с гъстотата на населението под 20% са общините в най-голяма степен на риск от обезлюдяване. За анализирания период броят на общините в региона под този показател от 18 са нараснали на 20, като под заплаха буквално към 2025 г. Те могат да нарастат с още пет.⁶

Запазват се данните и изискванията към териториите с риск от наводнения⁷.

По отношение на специфичната категория общини с население на административния център под 15 000 жители, за които е допустимо участие по Програмата за развитие на селските райони, броят на общините в региона се запазва спрямо предходния отчетен период. Тези територии продължават да се характеризират с ограничен икономически потенциал, по-ниска степен на урбанизация и затруднен достъп до услуги и възможности за развитие.

Голяма част от територията на региона остава под заплаха от негативните геоложки процеси - свлачища, срутища, ерозия, абразия. Тези негативни явления са пряко свързани със заплахи за селищата, техническата и инженерната инфраструктура и аграрния сектор. Усилията в тази насока са свързани с отделяне от страна на държавата на голям финансов ресурс за кратък времеви хоризонт и конкретни технически намеси, но такива действия водят до защита на цялостния социален и икономически живот, а специално за териториите на региона по дунавското крайбрежие и до намаляване на националната територия.

⁶ Виж Приложение

⁷ Актуализиран план за управление на риска от наводнения (ПУРН) в Дунавски район, Приет с Решения №941, 937 и 940 от 28.12.2023 г. на Министерски съвет.

Този документ е създаден в рамките на изпълнение на Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG16FFPR003-5.001-0005 - Бюджетна линия на отдел „Стратегическо планиране и програмиране“, Приоритет 5 Техническа помощ по чл. 36“ на ПРР 2021 – 2027 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие и Фонда за справедлив преход

II. Анализ на съответствието на целите и приоритетите на ИТСП с целите и приоритетите на държавната политика за намаляване на дисбаланса в развитието на националната територия регионално развитие, с целите и приоритетите на Националната програма за развитие България 2030 (НПР България 2030), както и с Целите на ООН за устойчиво развитие (ЦУР).

1. Анализ на съответствието на ИТСП с постигането на поставените цели в Приоритет 9 „Местно развитие“ на НПР България 2030 .

(Фокус върху Приоритет 9 „Местно развитие“ на НПР България 2030: Анализ на съответствието на ИТСП с целите на този приоритет, който акцентира върху териториалния подход и развитието на местния потенциал и в случай, че е приложимо посочване на конкретни мерки.)

В приетия документ ИТСП на СЗР са отчетени основните три цели на Националната програма за развитие България 2030, а именно:

Цел I Ускорено икономическо развитие

Цел II Демографски подем

Цел III Намаляване на неравенствата

Съответствието между стратегическите цели на НПР България 2030 и приоритетите, заложи в ИТСП на Северозападен регион, се изразява чрез следните стратегически приоритети:

Стратегически Приоритет 1: Ускоряване на растежа на регионалната икономика

Стратегически Приоритет 2: Запазване и развитие на човешкия капитал

Стратегически Приоритет 3: Териториална свързаност, устойчиво развитие и намаляване на неравенствата

Посочените стратегически приоритети на ИТСП на Северозападен регион са в пълно съответствие с националните приоритети за развитие, заложи в НПР България 2030. Всеки един приоритет включва специфични цели и подцели, които в обобщен вид могат да се формулират, както следва: Повишаване на инвестиционната активност и конкурентоспособност на местната икономика, Устойчиво използване на регионалните

Този документ е създаден в рамките на изпълнение на Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG16FFPR003-5.001-0005 - Бюджетна линия на отдел „Стратегическо планиране и програмиране“, Приоритет 5 Техническа помощ по чл. 36“ на ППР 2021 – 2027 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие и Фонда за справедлив преход

ресурси, Равен достъп до качествено образование и обучение, Достъп до качествени здравни услуги, култура и спорт, Транспортна и цифрова свързаност, Устойчива околна среда, Подобряване качествата на градската и агломерационна среда и Развитие на териториалното сътрудничество.

ИТСР на СЗР има пряка и обратна връзка с Приоритет 9 „Местно развитие“ на НПП България 2030.

Целта на този приоритет е оползотворяването на идентифицирания местен потенциал за развитие, както и адресиране на местните проблеми и предизвикателства. Основната цел на приоритета е възползването от и капитализирането на местните дадености и възможности при адресирането на специфичните местни нужди. Като подцели на този приоритет са набелязани: **Конкурентоспособност и развитие на регионите**. Цел на подприоритета е осигуряване на предпоставки за повишаването на конкурентоспособността и устойчивото развитие на регионите на страната, както и насърчаването на местното развитие, стъпвайки на специфичния местен потенциал и чрез адресиране на местните проблеми и предизвикателства. **Качество на живот в селските райони**. Чрез изпълнението на този подприоритет се цели социално-икономическо развитие на селските райони, осигуряващо нови работни места, намаляване на бедността, социално включване и по-добро качество на живот. **Управление на водите и на рисковете от природни бедствия**. Основната цел на подприоритета е постигането на интегрирано и устойчиво управление на водите: опазване и подобряване състоянието на водите, постигане и поддържане на добро количествено, химично и екологично състояние на водните тела, ограничаване и намаляване на ерозионните и свлачищни процеси.

Конкретните мерки, предвидени в ИТСР на Северозападен регион, които кореспондират с целите и подприоритетите на Приоритет 9 „Местно развитие“ на НПП България 2030, включват:

- **Подкрепа за създаване на нови МСП**. Подкрепата за МСП ще бъде съобразена, от една страна, с приоритетите по отношение на икономическите дейности (идентифицирани и изведени в Националната стратегия за МСП 2021 – 2027 (НСМСП), а от друга, с потребностите и потенциала на предприятията на ниво NUTS 3 (област) в Северозападен регион, идентифицирани в НСМСП 2021 – 2027; създаване на условия за ускорено изграждане на нови или развитие на съществуващи индустриални зони като

важен елемент от регионалната екосистема в областта на трансфера на технологии и подкрепата за развитие на предприятия в областите на интелигентната специализация.

- **Подкрепа на дейността на съществуващите научни организации в СЗР в селското стопанство** – Институт по планинско земеделие и животновъдство – Троян, Институт за царевицата в Кнежа, Институт по лозарство и винарство и Институт по фуражи – Плевен, Институт по пчеларство – Ловеч, Научен център по бубарство – Враца и др.

- **Стимулиране на инвестициите за модернизация и технологии за прецизно земеделие** за подобряване на ефективността на производството в сектора и повишаване на неговия потенциал за по-екологично производство на храни с по-малко ресурси, както и за развитие на веригата за създаване на стойност;

- **Разработване на съвместни политики, протоколи, процедури , проекти и подходи** за предотвратяване на риска и бързо реагиране на потенциални извънредни ситуации особено свързани с риска от наводнения в урбанизирани и неурбанизирани територии.

Изпълнението на предвидените в ИТСП на Северозападен регион мерки и проекти ще бъде основният индикатор за степента на обвързаност между регионалната стратегия и целите на Националната програма за развитие България 2030. Реализирането на заложените интервенции ще допринесе за използване на местния потенциал, ограничаване на регионалните дисбаланси и постигане на устойчиво териториално развитие.

2. Идентифициране на относимите ЦУР, към които ИТСП допринася пряко. (Идентифициране на относимите ЦУР: Определяне на конкретните цели от ЦУР, към които ИТСП допринася пряко.)

ИТСП на Северозападния регион за планиране кореспондира с Целите на ООН за устойчиво развитие (ЦУР), като чрез заложените приоритети, специфични цели и мерки допринася за постигането на следните цели:

Цел 3 - Добро здраве - териториално фокусиране на интервенциите, което да подобри достъпа на населението до първична, специализирана и болнична помощ; подобряване на материално-техническата база на държавните болници в областните

Този документ е създаден в рамките на изпълнение на Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG16FFPR003-5.001-0005 - Бюджетна линия на отдел „Стратегическо планиране и програмиране“, Приоритет 5 Техническа помощ по чл. 36“ на ПРР 2021 – 2027 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие и Фонда за справедлив преход

градове, както и повишаване на осигуреността им с медицинска апаратура и медицински специалисти;

Цел 4 - Качествено образование – подобряване на функционирането на Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане и задържане в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст като местна и регионална политика; прилагане на политики за обхващане и включване на децата и учениците в системата на предучилищното и училищното образование и за намаляването на дела на преждевременно напусналите училище. Специални усилия за групи, които са изправени пред затруднения в обучението и/или са в подчертано неравностойно положение; подобряване на функционирането на Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане и задържане в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст като местна и регионална политика; прилагане на политики за обхващане и включване на децата и учениците в системата на предучилищното и училищното образование и за намаляването на дела на преждевременно напусналите училище.

Цел 6 - Чиста вода и санитарно-хигиенни условия – развитие на дейностите по управление на отпадъчните води и повишаването на свързаността на населението с пречиствателни станции за отпадъчни води, при подобряване на технологиите на пречистване и постигане на съответствие с изискванията на националното и европейското законодателство.

Цел 8 - Икономически ръст - създаване на условия за ускорено изграждане на модерна индустриална инфраструктура с оглед преодоляване на идентифицираните териториални дисбаланси, привличане на инвестиции в региона; изграждане и модернизиране на техническа инфраструктура за бизнес и предприемачество; изграждане на инфраструктура (включително сгради) за развитие на бизнес и индустриални зони/паркове; създаване на високопроизводителна индустриална база чрез повишаване на специализацията в продукти и отрасли, характеризирани се с по висока технологична и интензивност на научните изследвания; насърчаване на дигиталната трансформация на предприятията в контекста на Индустрия 4.0.

Цел 9 - Иновации и инфраструктура – насърчаване на НИРД и иновациите с фокус върху кръговата икономика и дигитализацията;; подобряване на транспортната свързаност в национален, трансграничен, европейски и международен план;;

Този документ е създаден в рамките на изпълнение на Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG16FFPR003-5.001-0005 - Бюджетна линия на отдел „Стратегическо планиране и програмиране“, Приоритет 5 Техническа помощ по чл. 36“ на ПРР 2021 – 2027 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие и Фонда за справедлив преход

диверсификация на енергийните доставки и нарастване дела на възобновяемите източници.

Цел 11 - Устойчиви градове и общности - повишаване на енергийната ефективност на обществени и жилищни сгради, улично осветление; посредством инструментариума на интегрираното планиране на ниво „град“, в това число набелязване на проекти за градско развитие и други.

В заключение може да се отбележи, че ИТСП на Северозападния регион за планиране има пряка връзка с Целите за устойчиво развитие на ООН (ЦУР), като обхваща ключови направления – здравеопазване, образование, икономическо развитие, иновации, инфраструктура, енергийна ефективност и устойчиво управление на природните ресурси. По този начин стратегическият документ съответства както на националните политики за регионално развитие и намаляване на териториалните дисбаланси, така и на глобалните цели за устойчиво развитие, като прилага интегриран подход за социално, икономическо и екологично развитие на Северозападния регион.

III. Постигнат напредък по изпълнението на целите и приоритетите на интегрираната териториална стратегия въз основа на индикаторите за наблюдение на ИТСП и на резултатите от наблюдението на плановете за интегрирано развитие на общините.

Избраните индикатори за наблюдение и оценка на изпълнението на ИТСП са съобразени с текущите макроикономически и секторни процеси, както и с основните индикатори, използвани в системите за наблюдение на оперативните програми. Те отчитат спецификата на Северозападния регион и са ограничени до набор от ключови показатели, които в най-голяма степен отразяват целите и приоритетите, заложи в стратегическия документ и в „България 2030“.

Избраните индикатори притежават следните характеристики:

- **Конкретни** – формулирани са ясно, разбираеми са и позволяват събиране, обработване и обобщаване на специфична информация;
- **Измерими** – съществуват подходящи методи и инструменти за измерване на техните стойности, като е осигурена възможност за събиране и агрегиране на необходимите количествени данни;
- **Достъпни** – има информационно осигуряване от надеждни източници с необходимата периодичност и качество и са достъпни на приемлива цена;
- **Адекватни** – съответстват на формулираните цели и приоритети за развитие на региона и отразяват основните направления за въздействие;
- **Обвързани са с времето** – базират се на периодично събирана информация, позволяваща сравнение между изходни, междинни и целеви стойности в процеса на наблюдение и оценка на напредъка.

Единствено изнесен от посочените в табличен вид приоритети, специфични цели и стойности е индикаторът „индекс за регионална конкурентоспособност“.

Оценката на изпълнението на ИТСП на СЗР от ниво 2 за периода 2021 – 2027 г. ще се базира на така формулираните критерии, свързани с отчитането на общи количествени индикатори (индикаторите към Европа 2030 и синтезиран пакет от макроикономически критерии).

За всеки от индикаторите са определени изходни и целеви стойности, чрез които се проследява степента на изпълнение на заложените цели и приоритети.

	ИНДИКАТОРИ	СТОЙНОСТИ					
		ИЗХОДНИ 2017	МЕЖДИННА 2024			ЦЕЛЕВИ 2027	
		отчет	заложе- ни	отчет	РБ в ЕС %	зало- жени	от- чет
П.1	Ускоряване на растежа на регионалната икономика						
1	БВП/ човек - лева	8 938	10 500	19 117 ⁸	48/38,5	12 000	
2	ЧПИ - хил. евро	560 673	830 000	698 302 ⁹		1 200 000	
3	Заети в НИРД - брой	1 396	1 700	-1 415		2 000	
4	Разходи за придобиване на ДМА - млн. лв.	893	1 100	-1845		1 500	
П.2	Запазване и развитие на човешкия капитал						
1	Инвестиции в образование и умение - млн. лв.	0	25	42,8		40	
2	Население, облагодетелствано от подобрена социална, образователна и здравна инфраструктура - % от общото население	0	15	32		30	
3	Общ доход - средно на лице от домакинството	5 104	8 000	12 857		10 500	
П.3	Териториалната свързаност, устойчиво развитие и намаляване на неравенствата						
1	Рехабилитирана/ реконструирана пътна мрежа с регионално и местно значение - км	0	300	120		1 200	
2	Относителен дял на домакинствата с достъп до интернет, вкл. и широколентова връзка от общото за страната в %	98,0	99,0	87,3/ 92,8 РБ		99,5	
3	Население с подобрен транспортен достъп - %	65,0	70,0	62,0		90,0	
4	Разходи за ДМА с екологично предназначение - хил. лв.	1 015	1 500	1 027,4		2 000	
5	Брой реализирани проекти за защита при бедствия	x	5	7		10	

⁸ Междинна информация. Липсва отчетна статистическа такава

⁹ НСИ 2025

Този документ е създаден в рамките на изпълнение на Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG16FFPR003-5.001-0005 - Бюджетна линия на отдел „Стратегическо планиране и програмиране“, Приоритет 5 Техническа помощ по чл. 36“ на PPP 2021 – 2027 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие и Фонда за справедлив преход

	ИНДИКАТОРИ	СТОЙНОСТИ					
	КЛЮЧОВИ ПОКАЗАТЕЛИ	ИЗХОДНИ 2017	МЕЖДИННА 2024			ЦЕЛЕВИ 2027	
		отчет	заложе-ни	отчет	РБ в ЕС %	зало-жени	от-чет
	Индекс за регионална конкурентоспособност	x	-1,44	0,49	-1,30 -65,9	x	- 1,20

Източник: НСИ, ИСУН, RCI 2.0 (2022)

От проведеното наблюдение на заложените индикатори за наблюдение и оценка в ИТСР на СЗР могат да се направят следните изводи:

- По Приоритет 1 - **Ускоряване на растежа на регионалната икономика**

1. БВП/човек – лева - постигнат е значителен ръст 1,8 пъти увеличение, спрямо заложеното за 2024 г. До голяма степен той се дължи на икономическия растеж, но и на намаляване на населението на региона. Страната изостава по този показател, спрямо средното за Европейския съюз и заложеното ниво за 2024 г. в ИТСР.

2. ЧПИ – хил. евро – по този показател регионът бележи изоставане, спрямо заложеното в ИТСР. Това може да се дължи на намалените, общо за страната в този период, чуждестранни инвестиции.

3. Заети в НИРД – брой - констатиран е напредък и по този показател в сравнение с изходната 2017 г., но все още се наблюдава леко изоставане спрямо заложеното в ИТСР за 2024 г. Все още персоналът зает с НИРД в стопанските субекти е едва 45% от общия.

- По Приоритет 2 - **Запазване и развитие на човешкия капитал**

1. Инвестиции в образование и умение – млн. лв. - По този показател е изключително трудно да се дадат точни данни, поради спецификата на финансиране от МОН, главно за държавните и в изключителни спешни случаи за общинските училища и от друга страна от общините в това направление. Направеният опит е по годишни данни от МОН и от Регионалните управления по образование и ИСУН. Посочените 42,8 млн. лв. са само за проекти в системата на образованието. Само на тази основа имаме ръст от 1,7 пъти над предвиденото. Допълнително са влагани средства в основни и текущи ремонти, обновяване на базата.

2. Население, облагодетелствано от подобрена социална, образователна и здравна инфраструктура - % от общото население – Имайки предвид информацията от ИСУН по проекти и обекти на така наречената социална или институционална инфраструктура, ре-

Този документ е създаден в рамките на изпълнение на Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG16FFPR003-5.001-0005 - Бюджетна линия на отдел „Стратегическо планиране и програмиране“, Приоритет 5 Техническа помощ по чл. 36“ на ПРР 2021 – 2027 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие и Фонда за справедлив преход

гионът отчита значителен напредък, близо два пъти над заложеното в ИТСР за 2024 г. Трябва да се има предвид, че резултатът не е годишен, а с натрупване от предходни две години.

3. **Общ доход - средно на лице от домакинството -** Общият доход на член от домакинството е средната сума от всички парични и непарични приходи (заплати, пенсии, социални помощи, наеми, продажби, субсидии) на всички членове, разделена на броя на хората в домакинството, като през 2024 г. в България той е около 12 857 лв. годишно или над 3 200 лв. на тримесечие, според НСИ. Не са приложими регионални данни, но може да се заяви, че годишният резултат за 2024 г. надвишава заложеното в ИТСР.

• По Приоритет 3 - **Териториалната свързаност, устойчиво развитие и намаляване на неравенствата**

1. Рехабилитирана/реконструирана пътна мрежа с регионално и местно значение – км
Мерките, попадащи в обхвата на Приоритет 3 се финансират по Оперативна програма „Транспорт и транспортна инфраструктура“ 2014 – 2020, Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014 – 2020, програма „Транспортна свързаност“ 2021 – 2027 г., програма „Развитие на регионите“ 2021 – 2027 и източници на финансиране, извън оперативните програми.

2. Относителен дял на домакинствата с достъп до интернет, вкл. и широколентова връзка от общото за страната в % - Постигнатите проценти от региона са 87,3 при средно за страната 92,8%. И в двата случая имаме изоставане от заложеното и за това има обективни причини – обезлюдяване на значителна част от региона, липсата на младо население и финансовата неизгода на операторите от тези процеси.

3. Население с подобрен транспортен достъп - % - Следва да се отчете незадоволително изпълнение по този показател. Постигнати 62,0% при заложени 70,0. Републиканската транспортна схема/междубластна транспортна схема, както и общинските такива от региона са ограничени, постигат незадоволителна честота по отношение на обслужване на населението от малките, селски населени места. Силно е ограничен и броят на пътническите влакове от основната железопътна мрежа.

4. Разходи за ДМА с екологично предназначение – хил. лв. - По този показател е отчетен макар и малък напредък спрямо изходния показател за 2017 г., но налице е изоставане от заложеното за 2024 г.

5. Брой реализирани проекти за защита при бедствия – При заложили брой проекти 5, по справка от ИСУН, на територията на региона са реализирани 7 броя -Укрепване на свлачища в кв. Боруна, град Лом, Укрепване на свлачище LOV19.44327.02 - откос на път за Регионално депо за твърди битови отпадъци - ул. Синчец, в гр. Луковит, Превенция и управление на риска от свлачища в община Оряхово с обекти свлачище VCR31.54020.02.12 в източната част на гр. Оряхово и VCR31.54020.02.13 в местността „Зелена бара“ гр. Оряхово, Превенция и управление на риска от свлачища в община Оряхово с обекти: 1. свлачище VRC31.54386.04 в с. Остров; 2. свлачище VRC31.54020.02.05; 3. свлачище с рег. № VRC31.54020.02.24“, Укрепване на свлачища PVN 37.80501.01.01 в кв. Бунджовица, сз край и на PVN 37.80501.01.02, кв. Бунджовица, централна част, Трайно укрепване на срутище на републикански път II-16 Зверино – Елисейна от км 19+600 до км 19+800, от км 20+320 до км 21+045 и от км 21+300 до км 21+540, област Враца I Превенция от наводнение на гр. Лом и терминал Лом чрез реконструкция на Източен кей (с кратко наименование Превенция от наводнения в Лом - реконструкция на Източен кей).

Индекс за регионална конкурентоспособност – Индексът измерва способността на даден регион, чрез набор от икономически, социални и институционални показатели, да осигурява привлекателна среда за бизнес, живот и труд. Най-общо тези показатели включват наблюдение и оценка на: **Основен подиндекс** –Институции, Макроикономика, Инфраструктура, Здравеопазване, Основно образование; **Подиндекс за ефективност** - Висше образование и образование през целия живот, Пазар на труда, Размер на пазара; **Подиндекс на иновации** - Технологична готовност, Усъвършенстване на бизнеса, Иновации.

Трансформирането на индекса на регионална конкурентоспособност (RCI) от 2017 г. към 2022 г. е **невъзможно директно, защото Европейската комисия публикува изцяло нова, преработена методология (RCI 2.0) за 2022 г., която е фундаментално различна** от старата, което прави данните несъвместими. По този показател СЗР е на последно място от всичките шест региона от ниво 2.

РЕЗУЛТАТ ОТ НАБЛЮДЕНИЕТО НА ПИРО НА ОБЩИНИ В СЕВЕРОЗАПАДЕН РЕГИОН

Изборът на общините, включени в анализа, е направен въз основа на тяхната роля и значение за социално-икономическото и пространственото развитие на Северозападния регион. Основно са разгледани областните центрове Видин, Враца, Монтана, Плевен и

Този документ е създаден в рамките на изпълнение на Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG16FFPR003-5.001-0005 - Бюджетна линия на отдел „Стратегическо планиране и програмиране“, Приоритет 5 Техническа помощ по чл. 36“ на PPP 2021 – 2027 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие и Фонда за справедлив преход

Ловеч като водещи административни, икономически и обслужващи центрове, а допълнително са включени общините Мездра и Троян поради тяхното специфично значение като важни транспортни, производствени и туристически центрове. Подборът позволява да се проследят различията в развитието между основните регионални центрове и общини с потенциал за икономическо развитие, като анализът е съобразен с индикаторите за наблюдение на ИТСП и ПИРО.

Община Враца

В Плана за интегрирано развитие на община Враца за периода 2021 – 2027 г. са заложени 2 стратегически цели, в рамките на които са формулирани 6 приоритета и 22 мерки.

Стратегическа цел 1 „Ускоряване на икономическото развитие чрез оползотворяване на наличните стратегически предимства и ресурси на територията за развитието ѝ като интегрирана система“

В рамките на първата стратегическа цел са включени **три приоритета**, насочени към развитие на туристическия потенциал, стимулиране на икономическата активност и подобряване на териториалната свързаност.

В рамките на **Приоритет 1. „Създаване на устойчива екосистема на туристическото предлагане“** акцентът е поставен върху развитието на туризма като значим икономически сектор с висок потенциал за диверсифициране на местната икономика. Разрастването на туристическите дейности може да създаде привлекателни възможности за заетост, включително за младите хора.

Мярка 1.1. Подкрепа за развитие на туристическия потенциал - в тази мярка степента на изпълнение на проектите може да се оцени като висока, тъй като всички проекти напредват активно и се реализират в партньорство с широк кръг международни организации.

Мярка 1.2. Опазване и устойчиво оползотворяване на местното природно наследство, природни ресурси, местообитания и биоразнообразие - степента на изпълнение на проектите в природозащитната и екологичната сфера също може да се определи като стабилна и напредваща. Изключение прави една от проектните идеи, по която не се отчита напредък.

Мярка 1.3. Оползотворяване и устойчиво опазване на местното културно наследство, историческата среда и културното многообразие - в рамките на тази мярка са заложени няколко проекти идеи, като в по-голямата част от тях са предприети стъпки за тяхната реализация.

Този документ е създаден в рамките на изпълнение на Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG16FFPR003-5.001-0005 - Бюджетна линия на отдел „Стратегическо планиране и програмиране“, Приоритет 5 Техническа помощ по чл. 36“ на PPP 2021 – 2027 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие и Фонда за справедлив преход

Мярка 1.4. Диверсифициране на местни туристически продукти и услуги - Реализацията на дейностите, свързани с дигитализацията, популяризирането и обогатяването на местното туристическо и културно предлагане, показва висока степен на напредък.

Изпълнението по този приоритет показва добри резултати, особено в частта за културни събития, фестивали и дейности за популяризиране на местното културно-историческо наследство. Необходимо е да се ускори работата по мащабните проекти. Изключителна степен на изпълнение: 145% – значително надвишаване на целевите стойности.

В Приоритет 2. „Ускоряване растежа на местната икономика“ се акцентира върху подобряване на условията за бизнес развитие и инфраструктурата за насърчаване на икономическата активност и привличането на инвестиции.

Мярка 2.1. Подобряване на условията за бизнес развитие и инфраструктурата за насърчаване на икономическата активност и привличането на инвестиции – в по-голямата част от заложените проекти са предприети дейности и е отчетен напредък.

Мярка 2.2. Подобряване на инвестиционния климат, бизнес средата и предприемаческата екосистема за иновации и икономически растеж - за разглеждания период са предприети дейности за реализация на заложените проектни идеи.

Мярка 2.3. Трансформация на икономиката към енергоефективна, ниско въглеродна и кръгова икономика - в рамките на разглеждания период е отчетен напредък по всички проекти, с изключение на един.

Мярка 2.4. Повишаване на заетостта и ефективността на пазара на труда – по всички проекти се отчита напредък.

В областта на икономиката се отчита осезаем напредък, свързан с реализирането на проекти за дигитализация на бизнеса, иновации и технологична модернизация. Нужно е да се работи за ускоряване на тези проекти. Отлична степен на изпълнение: 98,3% – целите са постигнати почти изцяло, с малки отклонения.

Приоритет 3. „Подобряване на териториалната свързаност, мобилност и достъпност“ е насочен към подобряване качествата както на транспортната инфраструктура, така и върху качеството на предоставяните услуги от обществения транспорт и в него са включени мерки за подобряване на транспортната свързаност.

Мярка 3.1. Подобряване на достъпността и управление на градската мобилност – за разглеждания период са предприети дейности за реализация на няколко проекта.

Мярка 3.2. Подобряване на свързаността на общината и създаване на функционални връзки - в рамките на тази мярка са заложили няколко проекти идеи, като в по-голямата част от тях са предприети стъпки за тяхната реализация.

Този приоритет е предизвикателен – има реализирани дейности по рехабилитация на пътна мрежа, тротоари и осветление. Част от индикаторите за мобилност и свързаност не са отчетени или не бележат съществен ръст относно изпълнението им. Добра степен на изпълнение – 70,5%.

Стратегическа цел 2 „Повишаване качеството на живот за съхраняване на човешките ресурси чрез подобряване състоянието на околната среда, на административния капацитет и равен достъп до публични услуги“

В рамките на втората стратегическа цел са включени три приоритета, насочени към опазване на околната среда, подобряване на управленския капацитет и осигуряване на качествени публични услуги за населението.

Приоритет 4. „Съхраняване на околната среда и адаптиране и смекчаване изменението на климата“ е насочен към мерки и проекти, свързани с подобряване качеството на въздуха, зелена градска инфраструктура и сигурност в обществени пространства чрез изграждане и развитие на обществени зони за отдих и рекреация и зелени площи в град Враца.

Мярка 4.1. Подобряване качеството на въздуха, зелена градска инфраструктура и сигурност в обществени пространства - за разглеждания период 2021-2024 г. по нея са предприети дейности за реализация.

Мярка 4.2. Въвеждане на мерки за енергийна ефективност за смекчаване изменението на климата – отчита се напредък по всички проектни идеи и предложения.

Мярка 4.3. Устойчиво управление на отпадъците – в по-голямата част от заложените проектни идеи не е постигнат напредък.

Мярка 4.4. Превенция и преодоляване на последствията от бедствия и кризи – отчита се напредък по всички дейности за реализация.

Мярка 4.5. ВиК инфраструктура - в по-голямата част от заложените проектни идеи не е постигнат напредък.

Изпълнението на екологичните проекти показва по-нисък напредък – част от целите, свързани с енергийна ефективност и зелени пространства, са изпълнени, но по-

големите проекти за управление на отпадъци, ВЕИ и пречиствателни съоръжения предстои да бъдат реализирани. Отлична степен на изпълнение: 92,4%.

Приоритет 5. „Добро управление и партньорства със заинтересованите страни“ е насочен към утвърждаване на лидерската роля на община Враца в регионален мащаб чрез развитие на административния капацитет, внедряване на електронни услуги и разширяване на партньорствата с различни заинтересовани страни.

Мярка 5.1. Дигитализация и повишаване капацитета на общината за устойчиво, модерно и електронно административно обслужване - за разглеждания период са предприети дейности за реализация на конкретните проектни идеи.

Мярка 5.2. Реализиране на партньорски проекти – постигнат е напредък и се реализират няколко проекта.

Тук се отчита отлично изпълнение – общината поддържа активно сътрудничество с местни партньори, институции и НПО. Реализирани са множество партньорски инициативи, надхвърлящи планираните. Изключителна степен на изпълнение: 105,6% – показва активност в областта на дигитализацията и партньорствата.

Приоритет 6. „Осигуряване на условия за достъп до качествени публични услуги и квалифицирана подкрепа в общността“ е насочен към подобряване на образователната и съпътстващата я инфраструктура и към осигуряване на достъп до качествено и приобщаващо образование, отговарящо на нуждите на пазара на труда; развитие на спортната инфраструктура за предоставяне на съвременни и качествени услуги в сферата на спорта и физическата активност; развитието на социалната инфраструктура и предоставяне на интегрирани здравно-социални и социални услуги в общността.

Мярка 6.1. Равен достъп до качествено образование и обучение – реализацията на дейностите в тази мярка се характеризира с голям брой проекти и инвестиции.

Мярка 6.2. Развитие на спортната инфраструктура за предоставяне на съвременни и качествени услуги в сферата на спорта и физическата активност – налице е напредък по проектните идеи.

Мярка 6.3. Развитие и на социалната инфраструктура и предоставяне на интегрирани здравно – социални и социални услуги в общността за уязвими групи, възрастни хора, хора с увреждания или деца – има видимо придвижване напред по планираните проектни инициативи.

Мярка 6.4. Подобряване на здравната система в общината и увеличаване на достъпа на населението до качествено и навременно здравно обслужване – проектните идеи бележат положително развитие.

Мярка 6.5. Подобряване състоянието на културната инфраструктура - Отчита се напредък, като паралелно се изпълняват и няколко проекта.

Напредъкът тук е значителен и над предвиденото – постигнати са добри резултати в социалната инфраструктура, културните дейности, спортната база и подкрепата за уязвими групи. Отлична степен на изпълнение: 88,2%.

ИНДИКАТОРИ ЗА РЕЗУЛТАТ И ЗА ПРОДУКТ

Индикатор	Мерна единица	Целева стойност	Отчетена стойност	Степен на изпълнение (%)
Брой туристически обекти, които получават подпомагане	брой	5	нп	нп
Капацитет на подкрепяната инфраструктура в областта на културата и туризма (RCO 77)	%	20	нп	нп
Площ на защитените зони по „Натура 2000“, обхванати от мерки за опазване и възстановяване	ха	10	нп	нп
Създадени туристически атракции, нови пространства, екопътеки и др.	брой	6	5	83,33
Реализирани инвестиционни проекти за изграждане/ реновиране/ консервация, реставрация, експониране и социализация на обекти на КИН и културни пространства	брой	2	1	50
Въведени интегрирани туристически продукти/маршрути	брой	10	8	80
Организираны събития и фестивали	брой	16	180	1 125
Организации, предоставящи културно съдържание, вкл. в културния календар	брой	15	20	133,33
Подобрена инфраструктура в индустриални зони/ паркове	брой	2	1	50
Брой привлечени инвеститори и сключени договори с компании за изграждане на предприятия, складове и т.н.	брой	5	4	80
Предприятия, които си сътрудничат с научноизследователски институции (RCO 10)	брой	2	нп	нп
Промислени сгради и системи,	брой	15	22	146,66

Този документ е създаден в рамките на изпълнение на Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG16FFPR003-5.001-0005 - Бюджетна линия на отдел „Стратегическо планиране и програмиране“, Приоритет 5 Техническа помощ по чл. 36“ на PPP 2021 – 2027 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие и Фонда за справедлив преход

Съфинансирано от
Европейския съюз

Анализи към Доклад за наблюдението на изпълнението на интегрираната териториална стратегия за развитие на регион 2021 – 2027, разработен от териториално звено на МРРБ: „отдел Северозападен регион за планиране“ в изпълнение на изискванията на чл. 67 от Правилника за прилагане на Закона за регионалното развитие при експертната подкрепа на НЦТР ЕАД

ПРОГРАМА
РАЗВИТИЕ НА РЕГИОНИТЕ

Индикатор	Мерна единица	Целева стойност	Отчетена стойност	Степен на изпълнение (%)
получили подкрепа за подобряване на енергийните си характеристики				
Предприятия, получаващи подкрепа чрез безвъзмездни средства (RCO 02)	брой	50	382	764
Допълнителен капацитет за производство на енергия от възобновяеми източници - електроенергия, топлинна енергия (RCO 22)	Mw/ годишно	60	нп	нп
Предприятия, получаващи подкрепа за цифровизиране на своите продукти и услуги (RCO 12)	брой	15	12	80
МСП, инвестиращи в развитие на уменията (RCO 101)	брой	5	1	20
Предприятия, получаващи подкрепа чрез безвъзмездни средства (RCO 02) за развитие на човешките ресурси	брой	10	11	110
Реализиран проект за устойчива градска мобилност	брой	2	1	50
Развитие и модернизация на Интегриран градски транспорт - закупен нов подвижен състав за междуселищния транспорт	брой	13	нп	нп
Подкрепяна велосипедна инфраструктура (RCO 58)	км	10	нп	нп
Рехабилитирана улична мрежа	кв. м	60	16 903	28 171
Изградени/рехабилитирани паркинги и места за паркиране	брой	3	3	100
Дължина на реконструирани или модернизиращи пътища (RCO 46)	км	40	41 736,37	
Повърхностна площ на подкрепяната Зелена инфраструктура в градските райони (RCO 36)	кв. м	600	1 600	267
Изградени/ реконструирани/ паркови пространства	кв. м	300	5 000	1 667
Обществени сгради, получили подкрепа за подобряване на енергийните им характеристики (RCO 19)	брой	5	1	20
Домакинства, получили подкрепа за подобряване на енергийните характеристики на жилището си (RCO 18)	брой	30	638	2 126
Допълнителен капацитет за рециклиране на отпадъци (RCO 34)	%	20	нп	нп

Този документ е създаден в рамките на изпълнение на Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG16FFPR003-5.001-0005 - Бюджетна линия на отдел „Стратегическо планиране и програмиране“, Приоритет 5 Техническа помощ по чл. 36“ на PPP 2021 – 2027 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие и Фонда за справедлив преход

Съфинансирано от
Европейския съюз

Анализи към Доклад за наблюдението на изпълнението на интегрираната териториална стратегия за развитие на регион 2021 – 2027, разработен от териториално звено на МРРБ: „отдел Северозападен регион за планиране“ в изпълнение на изискванията на чл. 67 от Правилника за прилагане на Закона за регионалното развитие при експертната подкрепа на НЦТР ЕАД

ПРОГРАМА
РАЗВИТИЕ НА РЕГИОНИТЕ

Индикатор	Мерна единица	Целева стойност	Отчетена стойност	Степен на изпълнение (%)
Въведени системи / инсталации за рециклиране на отпадъци	брой	2	1	50
Новопостроени или консолидирани защитни съоръжения по речни брегове и свлачища за защита на хора, активи и естествената околна среда (RCO 25)	брой	4	3	75
Новоизградена/ рехабилитирана/ реконструирана водопроводната мрежа	км	49,53	23,05	46,5
Дължина на мрежите за събиране на отпадъчни води, новоизградени или консолидирани (RCO 31)	км	10	3,735	37,35
Нов или подобрен капацитет за пречистване на отпадъчни води (RCO 32)	%	20	нп	нп
Публични институции, получаващи подкрепа за разработване на цифрови услуги и приложения (RCO 14)	брой	2	нп	нп
Надградени и/или изградени електронни системи, ИТ решения, услуги и приложения във връзка с преминаване към електронна община	брой	2	нп	нп
Съвместни проекти (RCO 76)	брой	8	11	137,5
Подписани съвместни административни или правни споразумения (RCO 86)	брой	4	9	225
Капацитет на класните стаи на подкрепяната образователна инфраструктура - нови или модернизиращи (RCO 67)	%	80%	70%	87,5
Училища с внедрени и работещи съвременни системи за образование – дуално обучение, дигитализация на учебни програми, вкл. получили подкрепа и др.	брой	10	19	190
Лица, преминали през курсове за преквалификация/ професионално образование в Центрове за професионално обучение	брой	100	нп	нп
Новоизградена/ реконструирана специализирана спортна инфраструктура	брой	6	5	83
Новоизградени/ реконструирани	брой	5	1	20

Този документ е създаден в рамките на изпълнение на Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG16FFPR003-5.001-0005 - Бюджетна линия на отдел „Стратегическо планиране и програмиране“, Приоритет 5 Техническа помощ по чл. 36“ на PPP 2021 – 2027 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие и Фонда за справедлив преход

Индикатор	Мерна единица	Целева стойност	Отчетена стойност	Степен на изпълнение (%)
обособени места за практикуване на масов спорт на открито				
Организации, предоставящи услуги в сферата на спорта и получаващи субсидии	брой	40	43	107,5
Капацитет на подкрепяната социална инфраструктура - различна от жилищна (RCO 70)	брой	600		325
Нови социални услуги	брой	3	5	167
Капацитет на подкрепяната инфраструктура за здравни грижи (RCO 69)	брой	5000	нп	нп
Модернизирани обекти в сферата на здравеопазването	брой	2	1	50
Културни обекти, получили подкрепа	брой	3	3	100

Източник: Доклад за междинната оценка на План за интегрирано развитие на Община Враца за периода 2021 – 2027 г.

Обобщена оценка за изпълнението на ПИРО на община Враца

Наблюдението на изпълнението на Плана за интегрирано развитие на община Враца за периода 2021 – 2027 г. показва висока степен на напредък по основните стратегически направления. Най-силно изпълнение се отчита в областите туризъм, икономическо развитие, дигитализация, партньорства, социална инфраструктура и публични услуги.

Основните предизвикателства остават свързани с ускоряване на по-мощните инвестиционни проекти в областта на транспортната свързаност, управлението на отпадъците, ВиК инфраструктурата и някои екологични мерки.

Община Враца демонстрира добра готовност за изпълнение на заложените стратегически цели и ефективно използване на наличните ресурси за устойчиво местно развитие.

Община Ловеч

В ПИРО на община Ловеч за периода 2021 – 2027 г. са определени 5 стратегически цели и 14 приоритета, включващи общо 68 мерки към тях. Всяка мярка има различен брой дейности/проектни идеи, които конкретизират и доизясняват мерките.

Стратегическа цел 1. Интегрирано обновяване и развитие на община Ловеч

Този документ е създаден в рамките на изпълнение на Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG16FFPR003-5.001-0005 - Бюджетна линия на отдел „Стратегическо планиране и програмиране“, Приоритет 5 Техническа помощ по чл. 36“ на ПРР 2021 – 2027 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие и Фонда за справедлив преход

Приоритет 1. „Изграждане, възстановяване и поддържане на модерна и приветлива градска среда и инфраструктура“ - изплатени са средства, които са около 10,6% от индикативния бюджет за Приоритет 1.

Мярка 1.1 Изграждане, възстановяване и поддържане на зони за обществен отдиш и спорт в гр. Ловеч

Мярка 1.2 Изграждане, възстановяване и реконструкция на улични мрежи и обществени паркинги, вкл. системи за видеонаблюдение в гр. Ловеч

Мярка 1.3 Реконструкция, възстановяване и изграждане на ВиК мрежи в гр. Ловеч

Мярка 1.4 Изграждане, реконструкция, рехабилитация на физическите елементи на градската среда

Мярка 1.5 Създаване на достъпна архитектурна среда и осигуряване на устойчиви, качествени и достъпни обществени услуги в гр. Ловеч

Приоритет 2. „Подобряване състоянието на жизнената среда, техническите инфраструктури и транспортната свързаност на селата“ - изплатени са средства, които са около 9,58% от индикативния бюджет за реализация на приоритета.

Мярка 2.1 Изграждане, възстановяване и реконструкция на улични мрежи и съоръжения, вкл. системи за видеонаблюдение в селата

Мярка 2.2 Реконструкция, възстановяване и изграждане на ВиК мрежи в селата. Водоснабдяване на региона

Мярка 2.3 Изграждане, възстановяване и поддържане на зони за обществен отдиш в селата

Мярка 2.4 Създаване на достъпна архитектурна среда и осигуряване на устойчиви, качествени и достъпни обществени услуги в селата

Мярка 2.5 Възстановяване и реконструкция на общинската пътна мрежа и съоръжения. Подобряване на мобилността и транспортната свързаност

Стратегическа цел 2. **Повишаване на жизнения стандарт чрез конкурентоспособно образование, развити физическо възпитание и спорт, социално включване, заетост и достъпно здравеопазване с високо качество на предоставяните услуги**

Приоритет 3. „Устойчиво развитие на физическото възпитание и спорт“ - изплатени са средства, които са само 2,13% от индикативния бюджет за реализация на приоритета.

Мярка 3.1 Обновяване на съществуващата база и привеждане на обектите и съоръженията в съответствие с изискванията и стандартите за развитие на спортна дейност

Мярка 3.2 Изпълнение на календара на спортните дейности

Този документ е създаден в рамките на изпълнение на Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG16FFPR003-5.001-0005 - Бюджетна линия на отдел „Стратегическо планиране и програмиране“, Приоритет 5 Техническа помощ по чл. 36“ на PPP 2021 – 2027 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие и Фонда за справедлив преход

Мярка 3.3 Утвърждаване на физическото възпитание и спорт като средство за здравословен начин на живот и превенция срещу негативните явления сред подрастващите

Мярка 3.4 Подкрепа на спортните клубове в общината

Приоритет 4. „Предоставяне на качествени образователни услуги“ - изплатени са средства, които са 55% от индикативния бюджет за реализация на приоритета.

Мярка 4.1 Обновяване на обекти от образователната инфраструктура в общината

Мярка 4.2 Обогащаване на процеса на обучение в общинската образователна система

Мярка 4.3 Осигуряване на максимален обхват на децата и учениците в задължителна предучилищна и училищна възраст

Мярка 4.4 Оптимизиране на образователната система и обвързване на професионалното образование с потребностите на местната икономика

Приоритет 5. „Предоставяне на качествени социални услуги“ - изплатени са средства, които са 50,4% от индикативния бюджет за реализация на приоритета.

Мярка 5.1 Обновяване и реконструкция на обекти от социалната инфраструктура

Мярка 5.2 Развитие на услуги за социална интеграция на различни групи в неравностойно положение

Мярка 5.3 Развитие на услуги насочени към превенция на рискови фактори за развитие на децата и семействата в риск

Мярка 5.4 Обучения/супервизия на служителите в социалната сфера

Мярка 5.5 Осигуряване на възможност за грижа за деца и възрастни с увреждания в семейна среда

Мярка 5.6 Грижа, подкрепа и закрила за деца и възрастни жертва на насилие и трафик на хора

Мярка 5.7 Деинституционализация на грижите за деца и възрастни

Мярка 5.8 Превенция на рисково поведение и подкрепа за преодоляване на последиците от него при деца и младежи

Приоритет 6. „Създаване на условия за заетост“ - изплатени са средства, които са 314,4% от индикативния бюджет за реализация на приоритета.

Мярка 6.1 Активиране на неактивни лица, чрез осигуряване заетост, социална интеграция и повишаване на тяхната конкурентоспособност

Мярка 6.2 Насърчаване на предприемачеството в общността

Приоритет 7. „Достъпно здравеопазване с високо качество на предоставяните услуги. справяне с пандемията covid-19“ - изплатени са средства, които са 84,6% от индикативния бюджет за реализация на приоритета.

Мярка 7.1 Обновяване и благоустрояване на обекти от здравната инфраструктура

Мярка 7.2 Повишаване на здравната култура на населението и квалификацията на медицинските специалисти

Мярка 7.3 Подобряване на достъпа и материалната обезпеченост на здравните и дентално-медицински услуги на територията на общината

Мярка 7.4 Справяне с пандемията COVID-19 и последиците от нея

Стратегическа цел 3. Развитие на устойчив туризъм със запазени традиции, култура и културно-историческо наследство

Приоритет 8. „Интегрирано развитие на туристическите услуги и инфраструктура“ - изплатени са средства, които са 23,1% от индикативния бюджет за реализация на приоритета.

Мярка 8.1 Изграждане и поддържане на инфраструктурата, обслужваща туризма на територията на общината включително местните пътища до туристическите обекти

Мярка 8.2 Изграждане и функциониране на туристически информационни центрове и организация на информационното обслужване на туристите

Мярка 8.3 Изграждане и поддържане на туристическите обекти, които са общинска собственост или за които правото за ползване и управление е предоставено на общината

Мярка 8.4 Организиране на събития и мероприятия с местно и национално значение, които допринасят за развитието на туризма

Мярка 8.5 Провеждане на проучвания, анализи и прогнози за развитието на туризма в общината

Мярка 8.6 Реклама на туристическия продукт на общината, включително участие в туристически борси и изложения

Мярка 8.7 Взаимодействие и членство на общината в туристически сдружения и в съответната организация за управление на туристическия район

Мярка 8.8 Подобряване качеството на услугите, предлагани в общинските туристически обекти

Мярка 8.9 Изработване и популяризиране на собствен бранд и туристически продукт

Този документ е създаден в рамките на изпълнение на Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG16FFPR003-5.001-0005 - Бюджетна линия на отдел „Стратегическо планиране и програмиране“, Приоритет 5 Техническа помощ по чл. 36“ на PPP 2021 – 2027 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие и Фонда за справедлив преход

Приоритет 9. „Обновяване и популяризиране на културното наследство, паметниците на културата, културните институции“ - изплатени са средства, които са 24,7% от индикативния бюджет за реализация на приоритета.

Мярка 9.1 Обновяване на обекти от културната инфраструктура. Консервация и реставрация на културни и исторически ценности

Мярка 9.2 Поддържане, опазване и възстановяване на културното наследство в общината

Мярка 9.3 Реализиране на проекти в областта на културното наследство на национално, регионално и местно ниво

Мярка 9.4 Поддръжка и изграждане на войнишки паметници в общината

Мярка 9.5 Подпомагане на дейността на читалищата в общината и самодейните състави към тях

Мярка 9.6 Изпълнение на календара на културните събития

Стратегическа цел 4. Повишаване на енергийната ефективност и дела на ВЕИ, опазване на околната среда и намаляване риска от бедствия

Приоритет 10. „Повишаване на енергийната ефективност и използването на ВЕИ в публичната инфраструктура, жилищните сгради и бизнеса“ - изплатени са средства, които са 8,2% от индикативния бюджет за реализация на приоритета.

Мярка 10.1 Прилагане на мерки за енергийна ефективност на сгради – държавна собственост от публичната инфраструктура

Мярка 10.2 Прилагане на мерки за енергийна ефективност на общински сгради и сгради с преобладаващо общинско участие от публичната инфраструктура

Мярка 10.3 Подобряване енергийната ефективност на уличното осветление на територията на общината

Мярка 10.4 Прилагане на мерки за енергийна ефективност на жилищни сгради

Мярка 10.5 Въвеждане на система от стандарти за планиране, контрол и мониторинг на енергийната ефективност

Мярка 10.6 Повишаване дела на ВЕИ (възобновяеми енергийни източници) на територията на общината

Приоритет 11. „Подобряване на процесите по управление на отпадъците, вкл. намаляване въздействието на пластмасови продукти върху околната среда. подобряване качеството на атмосферния въздух и акустичната среда“ - изплатени са средства, които са 23,6% от индикативния бюджет за реализация на приоритета.

Този документ е създаден в рамките на изпълнение на Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG16FFPR003-5.001-0005 - Бюджетна линия на отдел „Стратегическо планиране и програмиране“, Приоритет 5 Техническа помощ по чл. 36“ на PPP 2021 – 2027 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие и Фонда за справедлив преход

Мярка 11.1 Ефективно третиране на отпадъците - сепариране и преработка

Мярка 11.2 Подобряване на организацията и контрола по събирането на отпадъци, вкл. разделното събиране. Недопускане на локални замърсявания

Мярка 11.3 Подобряване на качеството на атмосферния въздух, чрез ограничаване на вредните емисии

Мярка 11.4 Подобряване на акустичната среда

Мярка 11.5 Политики на общинска администрация в областта на екологията и икономия на енергия

Приоритет 12. „Превенция и преодоляване на последствията от природни бедствия“ - изплатени са средства, които са само 2,1% от индикативния бюджет за реализация на приоритета.

Мярка 12.1 Поддържане на речните корита в безаварийно състояние в общината

Мярка 12.2 Превенция на свлачищни процеси и укрепване на изветрели скални венци

Мярка 12.3 Управление на риска от бедствия и идентифициране на рисковите фактори

Стратегическа цел 5. Повишаване на инвестиционната активност и развитие на конкурентоспособна бизнес среда. Ефективно управление на общинската администрация, общинската собственост и използването на природните ресурси

Приоритет 13. „Развитие на местните икономически потенциали и привличане на инвестиции“ - изплатени са средства, които са 75% от индикативния бюджет за реализация на приоритета.

Мярка 13.1 Обновяване на техническите инфраструктури и публичните пространства в зоните за производствени и логистични дейности в общината

Мярка 13.2 Изграждане и развитие на индустриални зони/паркове, в това число съвместно с общините Плевен и Троян

Мярка 13.3 Административна подкрепа на бизнеса и фермерските стопанства, насърчаване на иновациите и технологичното обновяване. Подкрепа на нови инвеститори и стартиращи компании

Мярка 13.4 Стимулиране на инвестиционната активност чрез предоставяне на възможности за използване на общински имоти и терени

Приоритет 14. „Устойчиво използване на природните ресурси и ефективно управление на общинската собственост и администрация. Модернизация на административните процеси

- изплатени са средства, които са 38,3% от индикативния бюджет за реализация на приоритета.

Мярка 14.1 Устойчиво управление на земеделските земи и горите от общинския и остатъчния поземлен и горски фонд

Мярка 14.2 Създаване на условия за устойчиво и ефективно управление на общинската собственост

Мярка 14.3 Умно управление на общинската администрация. Продължаваща модернизация на административните процеси

Първите три години от прилагането на ПИРО показват финансово изпълнение от 14%. Макар този резултат да изглежда незадоволителен към средата на програмния период, следва да се отчете, че индикативния бюджет, заложен в ПИРО, е значително висок. При последваща актуализация на плана и финансовата таблица би могло да се обмисли намаляване на индикативния бюджет, което би допринесло за по-добро съотношение между отчетено изпълнение и планирани ресурси към края на периода. Към момента реално изплатените средства представляват 10,6% от индикативния бюджет.

ИНДИКАТОРИ ЗА РЕЗУЛТАТ

Индикатор	Мерна единица	Отчетена стойност	Целева стойност
Относителен дял на населението на община Ловеч от населението в България	процент	0,57	0,63
Относителен дял на средната брутна заплата в община Ловеч от средната брутна заплата в България на наетите лица по трудово и служебно правоотношение	процент	80,94	82
Загуба на вода при пренос на водопроводната мрежа	процент	49	44
Коефициент на естествен прираст на населението на община Ловеч	промил	-18,7	-12,5
Благоустроени и рехабилитирани обекти - сгради и дворни пространства от общинската и държавната образователна инфраструктура, вкл. детски ясли (25 бр. сгради и 25 дворни пространства)	процент	46	86
Относителен дял на учениците напуснали училище от всички ученици от I - VII клас в община Ловеч	процент	0,51	2
Коефициент на механичен прираст на населението на община Ловеч	промил	-1,75	-5,4

Този документ е създаден в рамките на изпълнение на Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG16FFPR003-5.001-0005 - Бюджетна линия на отдел „Стратегическо планиране и програмиране“, Приоритет 5 Техническа помощ по чл. 36“ на ПРР 2021 – 2027 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие и Фонда за справедлив преход

Индикатор	Мерна единица	Отчетена стойност	Целева стойност
Реализирани нощувки в местата за настаняване в община Ловеч	брой	168 657	280 000
Изпълнение на календара на културните прояви на община Ловеч	промил	91	100
Относителен дял на жилищата с приложени мерки за енергийна ефективност от всички жилища в гр. Ловеч - 17 482 бр. (жилища в регулация и с площ 31>130 кв. м)	процент	6,5	15
Относителен дял на предадените за предварително третиране битови отпадъци от общо образуваните битови отпадъци	процент	0,52	40
Поддържане на ниска средногодишна концентрация под 40 µg/m ³ на ФПЧ10 – (Наредба №12 от 2010 г.)	µg/m ³	20,86	26
Брутна добавена стойност	хил. лв.	265 600	200 000
Средни и големи предприятия (с повече от 50 заети) в община Ловеч	брой	26	33
Приходи от наем и аренда на земеделска земя и наем на нежилищни имоти	хил. лв.	3 446,6	7 000

Източник: Доклад за резултатите от извършената междинна оценка на изпълнението на ПИРО Ловеч 2021 – 2027 г. за периода 2021 – 2023 г.

ИНДИКАТОРИ ЗА ПРОДУКТ

Индикатор	Мерна единица	Отчетена стойност	Целева стойност	Степен на изпълнение (%)
Изградени/благоустроени/възстановени паркове и квартали	бр.	0	5	0
Изградени/обновени детски площадки и спортни зони	бр.	5	20	25
Основни ремонти на улични настилки	кв. м	16 137	40 000	40,34
Основни ремонти на тротоарни настилки	кв. м	9 800	30 000	32,67
Нови обществени паркинги	бр.	1	5	20
Обекти с изградено видеонаблюдение	бр.	7	30	23,33
Дължина на новоизградени водопроводни мрежи и канализационни тръби	км	0	7	0
Дължина на реконструирани водопроводни мрежи и канализационни тръби	км	5,1	35	14,57
Обновяване на пешеходни алеи	км	1	3	33,33

Този документ е създаден в рамките на изпълнение на Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG16FFPR003-5.001-0005 - Бюджетна линия на отдел „Стратегическо планиране и програмиране“, Приоритет 5 Техническа помощ по чл. 36“ на PPP 2021 – 2027 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие и Фонда за справедлив преход

Съфинансирано от
Европейския съюз

Анализи към Доклад за наблюдението на изпълнението на интегрираната териториална стратегия за развитие на регион 2021 – 2027, разработен от териториално звено на МРРБ: „отдел Северозападен регион за планиране“ в изпълнение на изискванията на чл. 67 от Правилника за прилагане на Закона за регионалното развитие при експертната подкрепа на НЦТР ЕАД

ПРОГРАМА
РАЗВИТИЕ НА РЕГИОНИТЕ

Изградени и ремонтирани спирки на градския транспорт	бр.	10	19	52,63
Изградени съоръжения за достъпна среда	бр.	5	70	7,14
Разширяване на съществуващи гробищни паркове	дка	0	40	0
Осъществени проектни дейности за благоустрояване на инфраструктурата на обредните дейности	бр.	1	5	20
Основни ремонти на улични настилки в селата	кв. м	10 514	20 000	52,57
Укрепени, рехабилитирани и ремонтирани мостове в населените места и общинска пътна мрежа	бр.	1	10	10
Внедрени и/или надградени системи за видеонаблюдение	бр.	11	34	32,35
Дължина на реконструирани водопроводни мрежи в селата на община Ловеч	км	0	352	0
Изпълнени проекти свързани с допълнително водоснабдяване на населените места в общината	бр.	0	7	0
Села с благоустроени/изградени зони за обществен одих и спорт	бр.	5	10	50
Изграждане на съоръжения за осигуряване достъпна среда за хора с увреждания в селата	бр.	0	35	0
Села с благоустроени административни сгради, кметства, читалища	бр.	8	18	44,44
Рехабилитирана и изградена общинска пътна мрежа	км	22,65	30	75,5
Изградени и ремонтирани автобусни спирки в селата	бр.	3	34	8,82
Ремонтирани, рехабилитирани и оптимизирани обекти на спортната инфраструктура в общината	бр.	2	3	66,67
Ежегодно обновяване на календара на спортните дейности	бр.	3	7	42,86
Проведени масови спортни мероприятия	бр.	109	280	38,93
Подкрепени спортни клубове в общината	бр. годишно	8,33	10	83,33
Рехабилитирани/благоустроени дворни пространства на детски градини, ясли и училища в общината	бр.	1	14	7,14

Този документ е създаден в рамките на изпълнение на Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG16FFPR003-5.001-0005 - Бюджетна линия на отдел „Стратегическо планиране и програмиране“, Приоритет 5 Техническа помощ по чл. 36“ на PPP 2021 – 2027 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие и Фонда за справедлив преход

Реконструкция, преустройство, обновяване и оборудване на сгради на образователната инфраструктура в общината	бр.	1	12	8,33
Съвместни проекти/дейности реализирани в партньорство с НПО, училищни ръководства и организации др.	бр.	4	20	25
Брой деца записани в образователните институции благодарение дейността на екипите за обхват	бр.	25	70	35,71
Паралелки с въведено дуално обучение	бр. годишно	3	2	150
Обновени и благоустроени обекти от социалната инфраструктура	бр.	1	5	20
Интегрирани лица от уязвими групи в социално жилище	бр. годишно	112	123	91
Създаден Общностен център	бр.	1	1	100
Проведени обучения на служителите в социалната сфера	бр.	15	21	71,43
Потребители на социални и интегрирани услуги в домашна среда	бр. годишно	953,33	500	190,67
Услуги за подкрепа и закрила за деца и възрастни жертва на насилие и трафик на хора	бр.	2	2	100
Разкрити нови социални услуги за деца, възрастни и хора с увреждания	бр.	4	5	80
Реализирани програми и обучения на деца и младежи с цел превенция на рисковото поведение	бр.	36	50	72
Открити работни места за временна заетост	бр.	102	150	68
Създадени социални предприятия	бр.	1	4	33,33
Обновени и благоустроени обекти от здравната инфраструктура	бр.	0	2	0
Обучени медицински специалисти в системата на детското и училищно здравеопазване, както и в детските ясли	бр. годишно	35,33	35	100,1
Подпомогнати здравни заведения/кабинети с обновена материална база	бр.	1	7	14,29
Осъществени дейности по превенция на разпространяване на вирусното заболяване	бр. годишно	7,67	15	51,13

Съфинансирано от
Европейския съюз

Анализи към Доклад за наблюдението на изпълнението на интегрираната териториална стратегия за развитие на регион 2021 – 2027, разработен от териториално звено на МРРБ: „отдел Северозападен регион за планиране“ в изпълнение на изискванията на чл. 67 от Правилника за прилагане на Закона за регионалното развитие при експертната подкрепа на НЦТР ЕАД

ПРОГРАМА
РАЗВИТИЕ НА РЕГИОНИТЕ

Публикации на интернет-страницата на общината за актуалната епидемична обстановка	бр.	22	52	42,31
Изпълнени проекти за изграждане и поддържане на инфраструктурата, обслужваща туризма	бр.	2	5	40
Реализирани проекти за модернизиране на ТИЦ - гр. Ловеч	бр.	0	1	0
Приходи от посещения в туристическите обекти: Зоопарк, Деветашка пещера, Стара градска баня „Дели Хамам“ и обектите на РИМ	хил. лв.	1 116	2 100	53,14
Проведени ежегодни празници, които допринасят за развитието на туризма	бр.	14	21	66,67
Проведени проучвания, анализи, прогнози за развитието на туризма в общината	бр.	1	2	50
Участия в туристически борси, изложения	бр.	3	7	42,86
Съучастие на Общината за управление на туристическия район	бр.	3	7	42,86
Приходи от туристически данък	лева	48 352	80 000	60,44
Изработен и популяризиране бранд на общината	бр.	1	1	100
Обновени, благоустроени и адаптирани обекти и институти на културната инфраструктура	бр.	2	6	33,33
Културни и исторически ценности с извършена консервация и реставрация	бр.	1	18	5,56
Разработен план за опазване и управление на недвижимото културно наследство на АИР-Вароша	бр.	0	1	0
Възстановени движими паметници на културата	бр.	8	30	26,67
Реализирани проекти в областта на културното наследство на общината с български и чуждестранни партньори на национално, регионално и местни ниво	бр.	1	2	50
Поддържани и изградени войнишки паметници	бр.	0	5	0
Подпомогнати читалища	бр.	2	34	5,88
Проведени събития от календара на културните прояви	бр.	175	420	41,67

Този документ е създаден в рамките на изпълнение на Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG16FFPR003-5.001-0005 - Бюджетна линия на отдел „Стратегическо планиране и програмиране“, Приоритет 5 Техническа помощ по чл. 36“ на PPP 2021 – 2027 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие и Фонда за справедлив преход

Съфинансирано от
Европейския съюз

Анализи към Доклад за наблюдението на изпълнението на интегрираната териториална стратегия за развитие на регион 2021 – 2027, разработен от териториално звено на МРРБ: „отдел Северозападен регион за планиране“ в изпълнение на изискванията на чл. 67 от Правилника за прилагане на Закона за регионалното развитие при експертната подкрепа на НЦТР ЕАД

ПРОГРАМА
РАЗВИТИЕ НА РЕГИОНИТЕ

Сгради - държавна собственост от публичната инфраструктура с приложени мерки за енергийна ефективност	бр.	0	5	0
Общински сгради от публичната инфраструктура с приложени мерки за енергийна ефективност	бр.	1	20	5
Извършени ремонти и новоизградени системи на енергоефективно улично осветление	бр.	2	9	22,22
МЖС/архитектурни ансамбли с приложени мерки за енергийна ефективност	бр.	5	40	12,5
Извършени техническо и енергийно обследване и архитектурно заснемане на жилищни сгради	бр.	49	50	98
Сертифицирани сгради - общинска собственост с внедрени ЕЕ мерки	бр.	20	20	100
Издадени становища от ЧЕЗ за изграждане на фотоволтаични централи за собствени нужди в жилищни сгради	бр.	61	10	610
Изградени фотоволтаични централи за производство на електрическа енергия	бр.	204	250	81,6
Изградени/надградени елементи на регионалната система за отпадъци	бр.	0	5	0
Почистени/намалени локални замърсявания	тон годишно	427,5	100	427,5
Измита улична мрежа в гр. Ловеч	км.	29	200	14,5
Засадена дървесна растителност в гр. Ловеч	бр.	210	200	105
Изготвен план за защита от шума	бр.	0	1	0
Изготвени програми по опазване на околната среда	бр.	3	2	150
Нови газопроводни отклонения	бр.	нп	200	Индикаторът ще се отчита в края на програмния период
Почистени участъци на речни корита	бр.	1	20	5
Обрушени скали и укрепени свлачища	бр.	2	15	13,33
Актуализиране на планове за защита от бедствия	бр.	1	10	10

Този документ е създаден в рамките на изпълнение на Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG16FFPR003-5.001-0005 - Бюджетна линия на отдел „Стратегическо планиране и програмиране“, Приоритет 5 Техническа помощ по чл. 36“ на PPP 2021 – 2027 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие и Фонда за справедлив преход

Основни ремонти на улични настилки в индустриалните зони на общината	км	1,1	5	22
Изградени индустриални зони	бр.	0	2	0
Привлечени инвеститори	бр.	1	2	50
Проведени процедури за предоставяне на имоти-общинска собственост	брой годишно	138,67	246	56,37
Предоставени за обработване земеделски земи	дка	52 975	143 000	37
Изработени проекти за изменение на ПУП и на кадастралната карта и кадастралните регистри.	бр.	16	25	64
Сертификация на общината	бр.	4	1	400
Проведени обществени консултации и обсъждания	бр.	26	140	18,81
Проведени обучения на служителите	бр.	205	420	48,38
Осигурени компютърни конфигурации	бр.	89	210	42,38

Източник: Доклад за резултатите от извършената междинна оценка на изпълнението на ПИРО Ловеч 2021 – 2027 г. за периода 2021 – 2023 г.

Община Монтана

В Плана за интегрирано развитие на община Монтана за периода 2021 – 2027 г. са определени 3 стратегически цели, от които произтичат 4 приоритета.

За периода 01.01.2021 – 31.12.2023 г. общото изпълнение по ПИРО включва 334 реализирани или текущи проекта със средна стойност около 157 хил. лв. на проектно предложение. Проектите са разпределени по приоритети, както следва:

Приоритет 1. „Повишаване на конкурентоспособността на местната икономика на основата на местния потенциал“: през оценявания период 2021 – 2023 г. са реализирани общо 98 проекта със средна стойност 123,97 хил. лв. и инициативи по различните програми на ЕС (ПРСР, ОПИК, НПВУ, ПМДР) на обща стойност близо 31 млн. лв. От тях реално изплатени, включително със съфинансирането от бенефициерите, са малко над 12 млн. лв., което формира финансово изпълнение от 43,66%.

Мярка 1. Подобряване на инфраструктурата за насърчаване на икономическата активност

Мярка 2. Повишаване на иновационната и инвестиционната активност на предприятията

Мярка 3. Засилване на растежа и конкурентоспособността на МСП, включително чрез производствени инвестиции

Този документ е създаден в рамките на изпълнение на Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG16FFPR003-5.001-0005 - Бюджетна линия на отдел „Стратегическо планиране и програмиране“, Приоритет 5 Техническа помощ по чл. 36“ на PPP 2021 – 2027 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие и Фонда за справедлив преход

Мярка 4. Повишаване на енергийната ефективност и намаляване на емисиите парникови газове на предприятията и насърчаване на прехода към кръгова икономика

Мярка 5. Развитие на интелигентни, устойчиви и диверсифицирани селско и горско стопанства

Мярка 6. Развитие на туризма

Приоритет 2. „Развитие на социалната среда и повишаване на заетостта“: за периода 2021 – 2023 г. са изпълнени 166 проекта със средна стойност 86,99 хил. лв. Общата индикативна стойност на проектите възлиза на 29,5 млн. лв., а реално привлечените средства са 14,4 млн. лв. Финансовото изпълнение по приоритета е 5,54%.

Мярка 1. Подобряване на образованието и инфраструктурата му

Мярка 2. Подобряване на достъпа до и развитие на интегрирани здравни и социални услуги

Мярка 3. Реконструкция и обновяване на обществени сгради и обекти с историческо и културно значение и организиране на разнообразни прояви в културния календар на общината

Мярка 4. Развитие и подобряване на инфраструктурата и оборудването за масов спорт и младежките дейности

Мярка 5. Създаване на нови работни места, подобряване на заетостта, повишаване квалификацията и преквалификацията на човешките ресурси

Приоритет 3. „Интегрирано пространствено и териториално развитие и опазване на околната среда“ включва 48 проекта и инициативи със средна стойност 522,76 хил. лв., реализирани в рамките на отчетния период. Общата им индикативна стойност е 60,7 млн. лв., а реално изплатените средства – 25 млн. лв., което води до финансово изпълнение от 15,47%.

Мярка 1. Развитие на устойчива градска мобилност в съответствие с План за устойчива градска мобилност на град Монтана 2015-2030 г.

Мярка 2. Изграждане на зелена градска инфраструктура и повишаване на сигурността в обществените пространства

Мярка 3. Повишаване на енергийната ефективност и обновяване на жилищни и обществени сгради

Мярка 4. Подобряване на общинското жилищно настаняване

Мярка 5. Премахване на дефицитите във всички основни мрежи на техническата инфраструктура

Този документ е създаден в рамките на изпълнение на Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG16FFPR003-5.001-0005 - Бюджетна линия на отдел „Стратегическо планиране и програмиране“, Приоритет 5 Техническа помощ по чл. 36“ на ПРР 2021 – 2027 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие и Фонда за справедлив преход

Мярка 6. Благоустрояване на населените места (жизнената среда)

Мярка 7. Опазване на околната среда и управление на рисковете, повишаване на енергийна ефективност и внедряване на ВЕИ

Приоритет 4. „Добро управление в полза на местната общност и бизнеса“ за периода 2021 – 2023 г. са отчетени 22 проекта със средна стойност 28,2 хил. лв. и обща индикативна стойност близо 1 млн. лв. и реално изплатени средства в размер на 621 хил. лв. Финансовото изпълнение по приоритета е 51,74% от първоначално заложеното.

Мярка 1. Прилагане на интегриран подход в планирането на социалноикономическото развитие и устройството на територията и ефективен контрол за опазване на природната среда и историческото наследство

Мярка 2. Цифрова трансформация в полза на обществото

Мярка 3. Развитие на административния капацитет в услуга на гражданите и бизнеса, междуобщински и международни сътрудничества и партньорства за решаване на общи проблеми

За периода 2021 – 2023 година най-много за финансовото изпълнение на ПИРО е допринесъл приоритет 3 – 46% от всички привлечени ресурси. С близо два пъти по-малък принос е приоритет 2 – 26%. Сходен е и приносът на приоритет 1 – 22%. Най-незначителен е приносът от проектите, реализирани по приоритет 4 – малко над 2%.

Прегледът на индикаторите показва, че близо две трети от тях са изпълнени или дори преизпълнени спрямо заложените междинни стойности в ПИРО Монтана, което само по себе си свидетелства за висока степен на напредък в реализирането на стратегическите цели. При съпоставка на актуалните стойности с целевите показатели се отчита общо изпълнение от 45%, като около 30% от индикаторите вече надхвърлят планираните стойности. Например индикаторите за брой подкрепени предприятия в селското стопанство; площ на обновената/нова улична мрежа; брой нови/обновени детски/спортни площадки и др.

ИНДИКАТОРИ ЗА РЕЗУЛТАТ

Индикатор	Мерна единица	Отчетена стойност	Целева стойност	Степен на изпълнение (%)
Брой предприятия	брой	2 564	2 587	99
Заети лица	брой	12 804	14 890	86
Нетни приходи от продажби	хил. лв.	2 738 838	2 022 427	135
ДМА	хил. лв.	337 949	408 207	83
Произведена продукция	хил. лв.	1 880 559	1 339 327	140

Този документ е създаден в рамките на изпълнение на Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG16FFPR003-5.001-0005 - Бюджетна линия на отдел „Стратегическо планиране и програмиране“, Приоритет 5 Техническа помощ по чл. 36“ на ПРР 2021 – 2027 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие и Фонда за справедлив преход

Съфинансирано от
Европейския съюз

Анализи към Доклад за наблюдението на изпълнението на интегрираната териториална стратегия за развитие на регион 2021 – 2027, разработен от териториално звено на МРРБ: „отдел Северозападен регион за планиране“ в изпълнение на изискванията на чл. 67 от Правилника за прилагане на Закона за регионалното развитие при експертната подкрепа на НЦТР ЕАД

ПРОГРАМА
РАЗВИТИЕ НА РЕГИОНИТЕ

Индикатор	Мерна единица	Отчетена стойност	Целева стойност	Степен на изпълнение (%)
РДМА	хил. лв.	80 846	86 243	94
Чуждестранни преки инвестиции	хил. евро	48 437	30 661	158
Рейтинг на ПДИ за активна прозрачност на общините	точки	66,5	80	83
Средна годишна работна заплата на наетите лица	лв.	16 545	14 193	117
Коефициент на безработица	%	4,38	6	73
Средна оценка на ДЗИ по математика	оценка	3,61	5,48	66
Средна оценка на ДЗИ по БЕЛ	оценка	3,85	4,85	84
Население на 1 лекар	бр. на 1 лекар	167	156	107
Участие в проекти за интегрирани териториални инвестиции (ИТИ) със съседни общини	бр.	1	2	50
Покритие на кадастъра	%	0	100	Не може да бъде оценен
Нова/реконструирана републиканска пътна мрежа	км	0	73,9	0
Изградена скоростна железопътна линия София-Видин	км	0	да	0
Привлечени средства (БФП) на 1 човек (за периода 2021-2027 общо)	лв.	942,6	2 956	73

Източник: Доклад за резултатите от междинната оценка на изпълнението на плана за интегрирано развитие на община Монтана 2021 – 2027 г. за периода 2021 – 2023

ИНДИКАТОРИ ЗА ПРОДУКТ

Индикатор	Мерна единица	Отчетена стойност	Целева стойност	Степен на изпълнение (%)
Обновена площ за бизнес и предприемачество	дка	0	20,6	0
Брой разширени/нови бизнес зони и паркове	бр.	2	3	67
Брой предприятия, участвали в проекти за иновации	бр.	17	40	43
Брой изградени центрове/паркове за иновации	бр.	0	1	0
Брой подкрепени предприятия, подобрили капацитета си	бр.	9	170	5
Брой общински инициативи/фондове за насърчаване на предприемачеството	бр.	3	4	75

Този документ е създаден в рамките на изпълнение на Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG16FFPR003-5.001-0005 - Бюджетна линия на отдел „Стратегическо планиране и програмиране“, Приоритет 5 Техническа помощ по чл. 36“ на ПРР 2021 – 2027 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие и Фонда за справедлив преход

Съфинансирано от
Европейския съюз

Анализи към Доклад за наблюдението на изпълнението на интегрираната териториална стратегия за развитие на регион 2021 – 2027, разработен от териториално звено на МРРБ: „отдел Северозападен регион за планиране“ в изпълнение на изискванията на чл. 67 от Правилника за прилагане на Закона за регионалното развитие при експертната подкрепа на НЦТР ЕАД

ПРОГРАМА
РАЗВИТИЕ НА РЕГИОНИТЕ

Индикатор	Мерна единица	Отчетена стойност	Целева стойност	Степен на изпълнение (%)
Брой подкрепени предприятия, внедрили мерки за ЕЕ, ВЕИ и ресурсна ефективност	бр.	2	25	8
Брой подкрепени предприятия в селското стопанство	бр.	45	20	225
Брой подкрепени предприятия в областта на рибарството и аквакултурите	бр.	4	10	40
Брой създадени екопътеки/планински маршрути	бр.	3	1	300
Брой туристически атракции/продукти/маршрути	бр.	1	4	25
Брой обновени обекти в областта на образованието	бр.	3	9	33
Брой обновени обекти в областта на здравеопазването и социалните услуги	бр.	5	8	63
Брой проекти за развитие на социални и здравни услуги	бр.	10	6	167
Брой обновени обекти в областта на културата	бр.	7	7	100
Брой нови фестивали/ събития в културния календар	бр.	3	11	27
Брой обновени обекти в областта на спорта	бр.	4	4	100
Брой нови фестивали/ събития в спортния календар	бр.	4	2	200
Брой проекти/инициативи с участието на Община Монтана	бр.	4	5	80
Брой проекти/инициативи, подкрепени от общински бюджет за повишаване на заетостта	бр.	3	4	75
Брой проекти на предприятия за развитие на човешките ресурси	бр.	1	25	4
Брой подкрепени проекти/дейности за подобряване на градския/междуградския транспорт	бр.	2	4	50
Население с достъп до обновен транспорт	хил. бр.	40	40	100
Площ на обновената/нова улична мрежа	дка	52,7	10	527
Подобрена инфраструктура за алтернативен и по-екологичен транспорт (велосипеди, електромобили)	дка	0	5	0
Площ на обновената зелена градска	дка	20	500	4

Този документ е създаден в рамките на изпълнение на Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG16FFPR003-5.001-0005 - Бюджетна линия на отдел „Стратегическо планиране и програмиране“, Приоритет 5 Техническа помощ по чл. 36“ на ПРР 2021 – 2027 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие и Фонда за справедлив преход

Съфинансирано от
Европейския съюз

Анализи към Доклад за наблюдението на изпълнението на интегрираната териториална стратегия за развитие на регион 2021 – 2027, разработен от териториално звено на МРРБ: „отдел Северозападен регион за планиране“ в изпълнение на изискванията на чл. 67 от Правилника за прилагане на Закона за регионалното развитие при експертната подкрепа на НЦТР ЕАД

ПРОГРАМА
РАЗВИТИЕ НА РЕГИОНИТЕ

Индикатор	Мерна единица	Отчетена стойност	Целева стойност	Степен на изпълнение (%)
среда				
Брой подкрепени общински/държавни обекти с ЕЕ мерки	бр.	6	10	60
Брой подкрепени жилищни обекти с ЕЕ мерки	бр.	0	1	0
Брой нови обекти за социални жилища	бр.	0	1	0
Нова/реконструирана общинска пътна мрежа	км	1,5	40	4
Нова/реконструирана ВиК мрежа	км	8,7	30	29
Брой нови/обновени детски/спортни площадки	бр.	12	5	240
Обновена улична мрежа в селата	дка	5,1	30	17
Брой нови инсталации/обекти/площадки за управлението на отпадъците	бр.	1	2	50
Брой ВЕИ в обществени сгради	бр.	0	5	0
Брой проекти/интервенции за предотвратяване бедствия и аварии	бр.	10	4	250
Брой изготвени нови устройствени планове	бр.	5	4	125
Брой административни услуги/дейности след цифрова трансформация	бр.	21	5	420
Брой инструменти и онлайн платформи за гражданско участие	бр.	3	1	300
Привлечени средства на 1 човек (лв.) - само от Общината	лв.	489	805	61
Средногодишен брой обучения за администрацията	бр.	56	34	165
Брой проекти с междуобщински/международни проекти	бр.	7	6	117

Източник: Доклад за резултатите от междинната оценка на изпълнението на плана за интегрирано развитие на община Монтана 2021 – 2027 г. за периода 2021 – 2023

Община Плевен

В ПИРО на община Плевен за периода 2021 – 2027 г. са заложени 3 приоритета, включващи 13 цели и общо 38 мерки към тях, обвързани с 201 проекти инициативи (дейности), от които 183 планирани при разработване и актуализацията на ПИРО и допълнени 18 проектни инициативи, идентифицирани по време на прегледа на Доклада за резултатите

Този документ е създаден в рамките на изпълнение на Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG16FFPR003-5.001-0005 - Бюджетна линия на отдел „Стратегическо планиране и програмиране“, Приоритет 5 Техническа помощ по чл. 36“ на PPP 2021 – 2027 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие и Фонда за справедлив преход

от междинна оценка за периода 2021 – 2024 г. на план за интегрирано развитие на Община Плевен 2021 – 2027 г.

Приоритет 1. „Динамично икономическо развитие с използване на местните потенциали“

В рамките на Приоритет 1 са определени 5 цели, насочени към повишаване на конкурентоспособността на местната икономика, стимулиране на инвестициите, развитие на иновационния потенциал, активизиране на туристическите ресурси и модернизирване на аграрния сектор.

Цел 1.1. Подобряване на технологично и иновационно равнище на икономическия комплекс на общината.

За постигането на цел 1.1. са предвидени следните мерки:

Мярка 1. Модернизация и иновационна трансформация на съществуващи компании - По проектните инициативи се отчита напредък в изпълнението в резултат на икономическата инициатива на бизнеса. Оценката на техническото изпълнение е отлична – 100%.

Мярка 2. Насърчаване на предприемачеството - изпълнява се успешно. Оценката на техническото изпълнение е много добра – 75%.

Мярка 3. Преквалификация на работна сила - отчита се напредък. Оценката на техническото изпълнение е добра – 33%.

Цел 1.2 Повишаване на инвестиционната активност.

За постигането на цел 1.2. допринася реализирането на следните мерки:

Мярка 4. Ускорено изграждане на модерна индустриална инфраструктура - отчита се напредък. Оценката на техническото изпълнение е добра – 50%.

Мярка 5. Подкрепа за съществуващи производствени зони - Оценката на техническото изпълнение е незадоволителна.

Мярка 6. Инвестиционно маркетинг на община Плевен - изпълнява се успешно. Оценката на техническото изпълнение е много добра – 67%.

Цел 1.3 Развитие на местния научно-изследователски капацитет и иновационен трансфер към бизнеса.

За постигането на цел 1.3. допринася реализирането на следните мерки:

Мярка 7. Технологичен трансфер от висшите учебни заведения, функциониращи на територията на общината към бизнеса с акцент върху подкрепата на регионални иновационни

екосистеми - изпълнява се успешно. Оценката на техническото изпълнение е отлична – 100%.

Мярка 8. Развитие на развойната дейност (НИРД) и иновациите, което ще позволи осъществяване на структурни промени, насочени към по-висока добавена стойност - отчита се напредък. Оценката на техническото изпълнение е добра – 50%.

Цел 1.4 Активизиране на туристическия потенциал на общината.

За постигането на цел 1.4. допринася реализирането на следните мерки:

Мярка 9. Развитие и модернизация, подобряване на социализацията на обекти с туристически потенциал и свързаната с тях инфраструктура - изпълнява се успешно. Оценката на техническото изпълнение е отлично – 100%.

Мярка 10. Маркетинг на местния туристически продукт - изпълнява се успешно. Оценката на техническото изпълнение е добра – 50%.

Мярка 11. Дигитализация на културно-историческото наследство и атрактивното му представяне - отчита се напредък. Оценката на техническото изпълнение е добра – 33%.

Цел 1.5 Развитие на конкурентоспособен аграрен сектор.

За постигането на цел 1.5. допринася реализирането на следните мерки:

Мярка 12. Подкрепа за екологично селско стопанство - отчита се напредък. Оценката на техническото изпълнение е добра – 33%.

Мярка 13. Модернизация и иновации в сектора - изпълнена е частично. Оценката на техническото изпълнение е незадоволителна – 25%.

Приоритет 2. „Подобрена транспортна и цифрова свързаност, устойчиво развитие на екологична и техническа инфраструктура“

В рамките на Приоритет 2 са определени 6 цели, насочени към подобряване на транспортната достъпност, развитието на техническата инфраструктура, повишаването на енергийната ефективност, устойчивата градска мобилност, цифровата свързаност и адаптацията към климатичните промени.

Цел 2.1 Подобряване на транспортната свързаност.

За постигането на цел 2.1. допринася реализирането на следните мерки:

Мярка 14. Подобряване на пътната инфраструктура - отчита се напредък. Оценката на техническото изпълнение е добра – 50%.

Цел 2.2 Подобряване на средата – рехабилитация и развитие на техническа инфраструктура.

Този документ е създаден в рамките на изпълнение на Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG16FFPR003-5.001-0005 - Бюджетна линия на отдел „Стратегическо планиране и програмиране“, Приоритет 5 Техническа помощ по чл. 36“ на PPP 2021 – 2027 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие и Фонда за справедлив преход

За постигането на цел 2.2. допринася реализирането на следните мерки:

Мярка 15. Подобряване на градската среда – зони с публични функции - изпълнява се успешно. Оценката на техническото изпълнение е отлична – 83%.

Мярка 16. Подобряване на градската среда – зони с жилищни функции - изпълнява се успешно. Оценката на техническото изпълнение е отлична – 83%.

Мярка 17. Подобряване на средата в малките населени места в община Плевен - изпълнява се успешно. Оценката на техническото изпълнение е отлична – 100%.

Цел 2.3 Насърчаване на енергийната ефективност и „зелената“ инфраструктура.

За постигането на цел 2.3. допринася реализирането на следните мерки:

Мярка 18. Мерки за намаляване на енергийната интензивност на община Плевен - изпълнява се успешно. Оценката на техническото изпълнение е много добра – 58%.

Мярка 19. Развитие и надграждане на вече създадените системи за управление на отпадъци - Регионален център за управление на отпадъци гр. Плевен и изграждане на инфраструктурата за преработката им - изпълнява се успешно. Оценката на техническото изпълнение е отлична – 80%.

Мярка 20. Изграждане и модернизация на ВиК инфраструктура - изпълнена е частично. Оценката на техническото изпълнение е добра – 40%.

Мярка 21. „Зелена“ енергия - изпълнява се успешно. Оценката на техническото изпълнение е отлична – 100%.

Цел 2.4 Постигане на устойчива градска мобилност.

За постигането на цел 2.4. допринася реализирането на следните мерки:

Мярка 22. Инфраструктурни дейности за устойчива градска мобилност - изпълнява се успешно. Оценката на техническото изпълнение е много добра – 75%.

Мярка 23. Интелигентни решения за устойчива градска мобилност - изпълнява се успешно. Оценката на техническото изпълнение е отлична – 100%.

Цел 2.5 Развитие на цифровата свързаност и „Умна община“.

За постигането на цел 5. допринася реализирането на следните мерки:

Мярка 24. Инфраструктура за цифрова свързаност - оценката на техническото изпълнение е незадоволителна – 0%.

Мярка 25. Развитие на цифрови умения - оценката на техническото изпълнение е незадоволителна – 0%.

Мярка 26. Електронно управление и отворена администрация - изпълнява се успешно. Оценката на техническото изпълнение е много добра – 67%.

Цел 2.6 Превенция на риска и смекчаване на последиците от климатичните промени.

За постигането на цел 1.6. допринася реализирането на следните мерки:

Мярка 27. Управление на риска от наводнения и свлачища – отчита се напредък. Оценката на техническото изпълнение е добра – 43%.

Мярка 28. Мерките за изграждането на капацитет за действия на отговорните органи и на населението при природни бедствия и повишаване на информираността - оценката на техническото изпълнение е незадоволителна – 11%.

Приоритет 3. „Развитие на човешките ресурси и социална подкрепа“

В рамките на Приоритет 3 са определени 2 цели, насочени към осигуряване на качествено образование, подобряване на достъпа до здравни и социални услуги, развитие на спорта и културната инфраструктура.

Цел 3.1 Осигуряване на приобщаващо и равностойно качествено образование и обучение спрямо нуждите на пазара на труда.

За постигането на цел 3.1. допринася реализирането на следните мерки:

Мярка 29. Предучилищно и училищно образование - изпълнява се успешно. Оценката на техническото изпълнение е отлична – 85%.

Мярка 30. Достъпно и качествено професионално образование съобразено с нуждите от работна ръка на бизнеса в района - изпълнява се успешно. Оценката на техническото изпълнение е много добра – 75%.

Мярка 31. Развитие на Умения на 21 век - изпълнява се успешно. Оценката на техническото изпълнение е много добра – 75%.

Мярка 32. Подкрепа за образование за възрастни - отчита се напредък. Оценката на техническото изпълнение е добра – 33%.

Мярка 33. Подобряване на образователната инфраструктура - изпълнява се успешно. Оценката на техническото изпълнение е отлична – 88%.

Цел 3.2 Подобряване на достъпа до здравни и социални услуги, спорт и култура.

За постигането на цел 3.2. допринася реализирането на следните мерки:

Мярка 34. Подобряване на материално-техническата база на обекти на културата - изпълнява се успешно. Оценката на техническото изпълнение е много добра – 67%.

Мярка 35. Подкрепа за културно развитие - отчита се напредък. Оценката на техническото изпълнение е добра – 40%.

Мярка 36. Подобряване на спортната инфраструктура - изпълнява се успешно. Оценката на техническото изпълнение е отлична – 88%.

Мярка 37. Социална инфраструктура - изпълнява се успешно. Оценката на техническото изпълнение е много добра – 71%.

Мярка 38. Подобен достъп до здравни услуги - изпълнява се успешно. Оценката на техническото изпълнение е много добра – 63%.

Обобщената оценка на изпълнението на Приоритет 3 показва устойчив напредък в развитието на човешкия капитал и подобряването на качеството на публичните услуги. Най-добри резултати се отчитат в образователната инфраструктура, спортните дейности и социалната подкрепа. Необходимо е ускоряване на дейностите в областта на образованието за възрастни и културното развитие.

За периода 2021 – 2024 г. са приключили 6% от проектите и 58% са в процес на изпълнение. Без напредък са 36% проекта/дейности. Ефективността на техническото изпълнение на ПИРО на Община Плевен за периода 2021 – 2024 г. е 63,68%, формирани от приключили или в процес на изпълнение на дейности/проекти, което се оценява като много добро общо изпълнение, в съответствие с избраната Методика за качествена оценка на количествени показатели.

ИНДИКАТОРИ ЗА РЕЗУЛТАТ

Индикатор	Мерна единица	Отчетена стойност	Целева стойност
Служители на МСП, които са преминали продължаващо ПОО	бр.	няма информация	250
Годишен брой на лицата, които използват подкрепяните съоръжения за социални грижи	бр.	няма информация	150
Годишен брой на децата, използващи подкрепяната инфраструктура	бр.	няма информация	3 000
Ползватели на подкрепяната културна инфраструктура	бр.	няма информация	15 000
МСП, въвеждащи иновативен продукт или процес	бр.	няма информация	25
Предприятия с подобрени енергийни характеристики	бр.	10	25

Този документ е създаден в рамките на изпълнение на Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG16FFPR003-5.001-0005 - Бюджетна линия на отдел „Стратегическо планиране и програмиране“, Приоритет 5 Техническа помощ по чл. 36“ на ПРР 2021 – 2027 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие и Фонда за справедлив преход

Съфинансирано от
Европейския съюз

Анализи към Доклад за наблюдението на изпълнението на интегрираната териториална стратегия за развитие на регион 2021 – 2027, разработен от териториално звено на МРРБ: „отдел Северозападен регион за планиране“ в изпълнение на изискванията на чл. 67 от Правилника за прилагане на Закона за регионалното развитие при експертната подкрепа на НЦТР ЕАД

ПРОГРАМА
РАЗВИТИЕ НА РЕГИОНИТЕ

Работни места, създадени в подкрепяните структури	бр.	няма информация	200
Туристи/посещения в подпомогнатите обекти	бр.	няма информация	10 000
Потребители на нови обществени цифрови услуги и приложения	бр.	няма информация	2 000

Източник: Доклад за резултатите от междинна оценка за периода 2021 – 2024 г. на план за интегрирано развитие на община Плевен 2021 – 2027 г.

ИНДИКАТОРИ ЗА ПРОДУКТ

Индикатор	Мерна единица	Отчетена стойност	Целева стойност	Степен на изпълнение (%)
Брой предприятия получили подкрепа за ресурсна ефективност и модернизация	бр.	47	20	преизпълнен
Брой предприятия получили подкрепа/ за иновации и дигитализация	бр.	6	18	33
Изградени индустриални зони	бр.	2	1	преизпълнен
Брой привлечени инвеститори в индустриална/промишлена зона	бр.	0	20	без напредък
Брой частни инвестиции	бр.	0	10	без напредък
Въведени интегрирани туристически продукти/маршрути	бр.	1	2	50
Подкрепени селски стопани/ преработватели	бр.	0	20	0
Домакинства, получили подкрепа за подобряване на енергийните характеристики на жилището си	бр.	0	100	без напредък
Публични сгради и системи с подобрени енергийни характеристики	бр.	1	5	20
Брой пилотни проекти за засаждане на дървета с включване на НПО, училища	бр.	0	3	без напредък
Изградено модерно съоръжение за третиране и преработка на отпадъци	бр.	0	1	без напредък
Премахнати терени с нерегламентираните сметища в землищата на населените места от община Плевен	бр.	1	2	50
Закупен нов подвижен състав за междуселищния транспорт	бр.	0	7	без напредък
Пуснати нови линии, свързващи града с останалите населени места	бр.	0	4	без напредък

Този документ е създаден в рамките на изпълнение на Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG16FFPR003-5.001-0005 - Бюджетна линия на отдел „Стратегическо планиране и програмиране“, Приоритет 5 Техническа помощ по чл. 36“ на PPP 2021 – 2027 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие и Фонда за справедлив преход

Съфинансирано от
Европейския съюз

Анализи към Доклад за наблюдението на изпълнението на интегрираната териториална стратегия за развитие на регион 2021 – 2027, разработен от териториално звено на МРРБ: „отдел Северозападен регион за планиране“ в изпълнение на изискванията на чл. 67 от Правилника за прилагане на Закона за регионалното развитие при експертната подкрепа на НЦТР ЕАД

ПРОГРАМА
РАЗВИТИЕ НА РЕГИОНИТЕ

Индикатор	Мерна единица	Отчетена стойност	Целева стойност	Степен на изпълнение (%)
на територията на общината				
Оптимизирана система за информиране на пътниците	бр.	0	1	без напредък
Оптимизирана система за система за интелигентно управление на трафика	бр.	0	1	без напредък
Мерки за подобряване на свързаността между града и близките населени места	бр.	2	5	40
Мерки за подобряване на водоснабдяването и канализацията	бр.	0	3	без напредък
Въведени нови електронни услуги и електронни разплащания	бр.	5	10	50
Мерки за превенция на наводненията	бр.	1	1	100
Укрепени свлачищата, изградени защитни съоръжения за борба с ерозията	бр.	1	2	50
Мерки за информираност на населението относно политиките за изменение на климата, риска от бедствия, декарбонизация	бр.	1	6	17
Форми на сътрудничество за професионално обучение	бр.	0	5	без напредък
Форми на промотиране и прилагане на „дуалната“ система	бр.	1	2	50
Форми за кариерно ориентиране	бр.	0	2	без напредък
Детски заведения и училищата, получили подкрепа	бр.	5	10	50
Внедрени иновативни и дигитални образователни ресурси	бр.	22	5	преизпълнен
Подобрена инфраструктура на детски градини и училища	бр.	6	10	60
Внедрени иновативни форми на предоставяне на културно съдържание	бр.	0	4	без напредък
Обекти на подобрена културна инфраструктура	бр.	1	4	25
Въведени нови социални услуги	бр.	0	3	без напредък
Изградена/ модернизирана спортна инфраструктура	бр.	2	0,5	не е ясен базовия индикатор
Изградена многофункционална зала за спорт и събития	бр.	0	1	без напредък

Този документ е създаден в рамките на изпълнение на Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG16FFPR003-5.001-0005 - Бюджетна линия на отдел „Стратегическо планиране и програмиране“, Приоритет 5 Техническа помощ по чл. 36“ на PPP 2021 – 2027 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие и Фонда за справедлив преход

Индикатор	Мерна единица	Отчетена стойност	Целева стойност	Степен на изпълнение (%)
Реновиращи на училищна спортна инфраструктура	бр.	3	4	75
Подобрен здравна инфраструктура-обекти	бр.	3	2	преизпълнен

Източник: Доклад за резултатите от междинна оценка за периода 2021 – 2024 г. на план за интегрирано развитие на община Плевен 2021 – 2027 г.

Община Мездра

В ПИРО на Община Мездра за периода 2021 – 2027 г. са обособени 3 стратегически цели и 4 приоритета, включващи общо 14 мерки към тях. Всяка мярка е допълнена от различен брой дейности и проектни идеи, които конкретизират и доразвиват нейното съдържание.

Стратегическа цел 1. „Възстановяване и устойчив растеж на местната икономика, базирани на конкурентните предимства на местния потенциал“

Приоритет 1. „Повишаване на конкурентоспособността на местната икономика за постигане на високи нива на заетост и устойчиво използване на ресурсите“

В рамките на приоритета са определени следните три мерки:

Мярка 1.1. Създаване на условия за възстановяване и развитие на икономиката, привличане на нови високотехнологични производства и повишаване конкурентоспособността и иновационната активност на предприятията

Мярка 1.2. Стимулиране развитието на селскостопанският сектор

Мярка 1.3. Развитие на туризма

Анализът на изпълнените проекти и дейности показва напредък в техническото изпълнение на Приоритет 1 - оползотворени 35% от планирания ресурс, постигнато 70% изпълнение на планираните дейности.

Стратегическа цел 2. „Подобряване на жизнената среда и условията и качеството на живот, чрез балансирано и устойчиво инфраструктурно развитие“

Приоритет 2. „Развитие и модернизация на инфраструктурата във всички населени места, подобряване на градската и селищна среда“

В рамките на приоритета са включени следните пет мерки:

Мярка 2.1. Подобряване състоянието на уличната мрежа, ВиК инфраструктурата и елементите на уличната инфраструктура, вкл. обществените паркинги

Този документ е създаден в рамките на изпълнение на Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG16FFPR003-5.001-0005 - Бюджетна линия на отдел „Стратегическо планиране и програмиране“, Приоритет 5 Техническа помощ по чл. 36“ на PPP 2021 – 2027 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие и Фонда за справедлив преход

Мярка 2.2. Благоустрояване и естетизиране на градската и селищната среда

Мярка 2.3. Подобряване на достъпността и свързаност на населените места

Мярка 2.4. Опазване и подобряване на околната среда, управление на отпадъците и превенция на риска

Мярка 2.5. Подобряване на енергийната ефективност на сградния фонд

Анализът на изпълнените проекти и дейности показва значителен напредък в техническото изпълнение на Приоритет 2 - оползотворени 113% от планирания ресурс, постигнато 98,9% изпълнение на планираните дейности.

Стратегическа цел 3. „Запазване и развитие на човешкия капитал и подобряване сферата на образованието, здравеопазването и социалната сфера“

Приоритет 3. „Подобряване системите на образованието, здравеопазването и социалните услуги, запазване и развитие на културата и спорт“

В рамките на приоритета са определени следните четири мерки:

Мярка 3.1. Подобряване на образованието и образователната инфраструктура

Мярка 3.2. Достъпност и качество на социалните и здравни услуги

Мярка 3.3. Съхранение на културата и развитие на културни дейности

Мярка 3.4. Развитие на спорта

Анализът на изпълнените проекти и дейности показва напредък в техническото изпълнение на Приоритет 3 – оползотворени 57% от планирания ресурс, постигнато 72,7% изпълнение на планираните дейности.

Хоризонтален приоритет 4. „Добро управление в активен диалог и партньорство с местната общност, стопанския и нестопански сектор“ е необходим за постигане на всеки от останалите 3 приоритети.

Мярка 4.1. Подобряване качеството на административните услуги в населените места (вкл. сградния фонд на кметствата)

Мярка 4.2. Интегриран подход в планирането на социално-икономическото развитие - диалог и партньорство

Приоритет 4 отчита 100% техническо изпълнение, като са изразходвани 29% от планираните ресурси. Реализираните дейности показват ефективност при прилагането на подходи за добро управление, партньорство и подобряване на административното обслужване.

Обобщената оценка на изпълнението на ПИРО на община Мездра в средата на периода на действие на стратегическия документ показва ефективност на техническото изпълнение от 68%. Постигнатите резултати определят изпълнението като много добро, като нивото на реализация в средата на програмния период показва преизпълнение на част от междинно заложените цели.

Най-висока степен на напредък се наблюдава при инфраструктурното развитие и подобряването на жизнената среда, както и при мерките за добро управление. Наред с това са налице положителни резултати и при развитието на местната икономика и човешкия капитал, което създава предпоставки за устойчиво социално-икономическо развитие на общината.

ИНДИКАТОРИ ЗА РЕЗУЛТАТ

Индикатор	Мерна единица	Отчетена стойност	Целева стойност
Равнище на безработица	%	5,4	5
Нетни приходи от продажби	хил. лв.	228 300	190 000
Произведена продукция от предприятията	хил. лв.	171 710	163 100
Рейтинг на ПДИ за активна прозрачност на общините	точки	82.3	85
Население с подобро водоснабдяване	бр. (с натрупване)	15 123	15 200
Дължина на рехабилитираната улична мрежа, вкл. съпътстваща инфраструктура	км. (с натрупване)	30,7	32
Дължина на рехабилитираната общинска пътна мрежа	км. (с натрупване)	Няма информация	15
Обновени зони за обществено ползване (паркове, зони за отдих)	дка (с натрупване)	19,8	115
Брой проекти/ дейности за опазване и подобряване на околната среда, управление на отпадъците и превенция на риска	бр. (с натрупване)	5	8
Брой многофамилни жилищни сгради с подобрена ЕЕ 2020 (само блокове)	бр. (с натрупване)	8	19
Средна брутна месечна заплата	лв.	1 191	1 050
Брой потребители на „грижи в домашна среда“ на 100 хиляди души	лв.	1 053	52
Средна оценка на ДЗИ по БЕЛ	оценка	3,8	3
Брой партньорства по проекти и местни сътрудничества	бр. (с натрупване)	4	3

Този документ е създаден в рамките на изпълнение на Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG16FFPR003-5.001-0005 - Бюджетна линия на отдел „Стратегическо планиране и програмиране“, Приоритет 5 Техническа помощ по чл. 36“ на ПРР 2021 – 2027 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие и Фонда за справедлив преход

Съфинансирано от
Европейския съюз

Анализи към Доклад за наблюдението на изпълнението на интегрираната териториална стратегия за развитие на регион 2021 – 2027, разработен от териториално звено на МРРБ: „отдел Северозападен регион за планиране“ в изпълнение на изискванията на чл. 67 от Правилника за прилагане на Закона за регионалното развитие при експертната подкрепа на НЦТР ЕАД

ПРОГРАМА
РАЗВИТИЕ НА РЕГИОНИТЕ

ИНДИКАТОРИ ЗА ПРОДУКТ

Индикатори	Мерна единица	Отчетена стойност	Целева стойност
Брой обновени бизнес зони	бр.	0	3
Брой сертифицирани инвестиции клас В	бр.	2	5
Брой реализирани инвестиционни проекти за създаване на нови/ разширяване на съществуващи производства	бр.	25	5
Създаден инвестиционен профил	бр.	няма информация	1
Реализирани проекти от частния сектор, производствени инвестиции, иновации и ЕЕ	бр.	41	25
Брой ЗП, ползващи под наем общински поземлен фонд	бр.	89	Няма информация
Обновени общински пазари	бр.	1	1
Нарастване на реализираните нощувки в местата за настаняване	%	48 313	30%
Нарастване посещенията на АК „Калето“	%	24 115	30%
Археологически проучвания на културни ценности с национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от ЗКН	бр.	3	2
Участия в туристически борси/ изложения, сдружения, срещи	бр.	1	10
Подобриени/ създадени нови еко пътеки	бр.	1	2
Рехабилитирани улици, в т.ч. съпътстваща инфраструктура в населените места	бр.	125	120
Проекти за реконструкция на мостове и кръстовища (главни улични артерии)	бр.	1	1
Паркоместа в новоизградени паркинги	бр.	103	500
Брой подменени осветителни тела (улично осветление)	бр.	Нови 2011 (вкл.30 соларни); Ремонтирани 1788	600
Рехабилитирани градски паркове	бр.	Няма информация	1
Облагородени зелени площи	кв. м.	19 833	18 000
Новоизградени/ ремонтирани зони за отдих, детски и спортни площадки в населените места	бр.	15	40
Рехабилитирана общинска пътна инфраструктура	км	15 (в проект)	15
Премахнати нерегламентирани сметища и замърсени терени	бр.	21	30
Нови съдове за ТБО	бр.	410	1 000
Нови площадки за строителни отпадъци	бр.	няма информация	1

Този документ е създаден в рамките на изпълнение на Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG16FFPR003-5.001-0005 - Бюджетна линия на отдел „Стратегическо планиране и програмиране“, Приоритет 5 Техническа помощ по чл. 36“ на PPP 2021 – 2027 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие и Фонда за справедлив преход

Съфинансирано от
Европейския съюз

Анализи към Доклад за наблюдението на изпълнението на интегрираната териториална стратегия за развитие на регион 2021 – 2027, разработен от териториално звено на МРРБ: „отдел Северозападен регион за планиране“ в изпълнение на изискванията на чл. 67 от Правилника за прилагане на Закона за регионалното развитие при експертната подкрепа на НЦТР ЕАД

ПРОГРАМА
РАЗВИТИЕ НА РЕГИОНИТЕ

Индикатори	Мерна единица	Отчетена стойност	Целева стойност
Участие в кампании за насърчаване на разделното събиране на отпадъци и опазването на околната среда	бр.	10	10
Проекти за геозащитни мерки и дейности за превенция риска от свлачища	бр.	1	2
Брой обекти с подобрена енергийна ефективност (жилищен сектор)	бр.	6	14
Училища с подобрена база (физкултурни салони, училищни дворове/ спортни площадки)	бр.	5	4
Детски градини и филиали с подобрена база, дворни пространства, вкл. детски и образователни площадки	бр.	7	8
Реализирани съвместни дейности в сектор образование – партньори, в т.ч. НПО/ училища/ община	бр.	3	3
Обекти от социалната инфраструктура с подобрено състояние	бр.	8	4
Лица получаващи целеви помощи за отопление	бр.	1 291	800 (всяка година)
Лица от уязвими групи, с увреждания, безработни, неактивни и др., включени	бр.	1 720	500 (всяка година)
Обекти от инфраструктурата на здравеопазването с подобрена ЕЕ	бр.	1	1
Новосъздаден многофункционална зала (за ритуали, изложби, камерна зала, административна част)	бр.	0	1
Проведени културни събития, фестивали, празници в населените места	бр.	40	33 (всяка година)
Инвестиционни проекти за спортна инфраструктура	бр.	3	4
Подкрепени спортни клубове	бр.	8	всички ежегодно
Кметства с подобрен сграден фонд, в т.ч. мерки за ЕЕ	бр.	14	12
Служители, преминали обучения	бр.	54	70
Събития за консултиране при планиране и изпълнение на политиките за интегрирано развитие	бр.	30	10
Брой партньорства за местно развитие между публичния, частния и неправителствен сектор	бр.	1	1

Този документ е създаден в рамките на изпълнение на Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG16FFPR003-5.001-0005 - Бюджетна линия на отдел „Стратегическо планиране и програмиране“, Приоритет 5 Техническа помощ по чл. 36“ на ПРР 2021 – 2027 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие и Фонда за справедлив преход

Община Троян

В ПИРО на община Троян за периода 2021 – 2027 г. са обособени 3 стратегически цели и 5 приоритета, включващи общо 20 мерки към тях. Всяка мярка е допълнена от различен брой дейности и проектни идеи, които конкретизират и доразвиват нейното съдържание. Съобразно структурата на стратегията, приоритетите не са директно обвързани и подчинени на дадена стратегическа цел, а допринасят за постигането на повече от една цел.

Определените в ПИРО Троян стратегически цели (СЦ) са:

СЦ 1: Икономически просперитет и конкурентоспособност;

СЦ 2: Благоустроена жизнена среда при отчитане на природните дадености;

СЦ 3: Социална справедливост, културна идентичност и гражданска активност

Приоритет 1. „Традиции, знание и иновации – „Троянска марка“ включва 4 мерки:

Мярка 1.1. Развитие на традиционните отрасли в икономиката на общината

Мярка 1.2. Повишаване на заетостта, квалификация на кадрите и иновациите;

Мярка 1.3. Подобряване на условията за развитие на бизнес-средата, стимулиране на предприемачеството и привличане на инвестиции;

Мярка 1.4. Успешното представяне и популяризиране на общината като място за развитие на бизнес, логистика и туристически посещения.

В периода 2021–2023 г. само два проекта не показват отчетена дейност. При останалите три има реален напредък, който предполага изпълнението им в рамките на действието на ПИРО.

Приоритет 2. „Чиста природа, развиващи се инфраструктури, мобилност, свързаност и превенция на риска“ включва 6 мерки:

Мярка 2.1. Опазване на околната среда и изграждане на екологична култура за устойчиво развитие на общината и инвестиционна привлекателност;

Мярка 2.2. Благоустрояване на жизнена среда

Мярка 2.3. Програма за поэтапно обновяване на читалищата и музеите в общината

Мярка 2.4. Регенерация на природни територии и превенция на риска

Мярка 2.5. Адаптиране към климатичните промени

Мярка 2.6. Свързаност, мобилност, достъпност

В периода 2021 – 2023 г. само за 5 проекта липсват данни за изпълнение. По останалите са налични доказателства за напредък, като при 5 от тях е установено пълно изпълнение в рамките на отчетния период.

Приоритет 3. „Социални услуги, образование, здравеопазване“ включва 5 мерки:

Мярка 3.1. Повишаване качеството на образованието

Мярка 3.2. Подобряване на здравното обслужване на населението и достъпа до него

Мярка 3.3. Стимулиране на образованите и предприемчиви млади хора – най-значимия ресурс на общината, които избират да останат, да работят и да се развиват на нейната територия

Мярка 3.4. Развитие на сектора на услугите – предимно в туризма, хотелиерството и рестораторството, за да балансира индустриалния сектор

Мярка 3.5. Социално включване и равни възможности

В периода 2021 – 2023 г. само за 2 проекта липсват данни за изпълнение, 3 проекта са изцяло реализирани в рамките на отчетния период, а по останалите 8 има доказателства за напредък и текущо изпълнение.

Приоритет 4. „Културно наследство, духовно и творческо развитие на личността“ включва 3 мерки:

Мярка 4.1. Стимулиране на предприемачеството в областта на културата

Мярка 4.2. Духовно и творческо развитие на личността

Мярка 4.3. Стимулиране на физическото възпитание и спорта

В периода 2021 – 2023 г. само за 1 проект липсват данни за изпълнение. За останалите 3 проекта е налице информация, че се реализират.

Приоритет 5. „Добро управление и партньорства със заинтересованите страни“ включва 2 мерки:

Мярка 5.1. Добро и ефективно управление

Мярка 5.2. Партньорство между институциите, общинската администрация, неправителствените организации и хората за укрепване на институционалния капацитет и сътрудничеството.

За реализацията на заложените мерки са определени проекти, които имат характеристиката на „пакет“ от проекти. В периода 2021 – 2023 г. за всички проекти има налични данни, че се изпълняват.

Прегледът на индикаторите показва, че малко над половината са изпълнени или дори преизпълнени спрямо заложените целеви стойности в ПИРО Троян. Това е ясен знак за висока степен на напредък към поставените цели. Допълнително, 14 от общо 33 индикатора са преизпълнени.

ИНДИКАТОРИ ЗА РЕЗУЛТАТ

Индикатор	Мерна единица	Отчетена стойност	Целева стойност	Степен на изпълнение (%)
Размер на средната брутна годишна работна заплата спрямо тази на областта	%	91	100	-125
Дял на произведената продукция в общината от цялата за област Ловеч	%	34	35	66,67
Брой нефинансови предприятия на 1000 души от населението	бр.	70	65	108
Чуждестранни преки инвестиции	хил. евро	24 115	25 000	94,46
Произведена продукция на човек от населението	хил. лв.	33	72	-143,75
Коефициент на механичен прираст на населението	‰	-0,1	-2,1	185,84
Коефициент на естествен прираст на населението	‰	-16	13,1	-70,59
Места в детските градини на 100 деца	бр.	143	105	136,19
Население на един лекар	бр.	276	265	35,29
Население на един лекар по дентална медицина	бр.	1 047	1 100	170,67
Загуби на вода при пренос по водопроводната мрежа	%	47	39	11,11
Туристически атракции, включени в Консолидиран общински туристически регистър част от регистър на туристическите атракции.	бр.	20	27	0
Брой реализирани проекти, свързани с опазването на културното наследство	бр.	2	3	66,67
Брой предоставяни социални услуги	бр.	15	15	100
Ниво на безработица	%	4,8	5	137,74
Средна годишна брутна работна заплата	лв.	14 338	14 235	102,41

Този документ е създаден в рамките на изпълнение на Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG16FFPR003-5.001-0005 - Бюджетна линия на отдел „Стратегическо планиране и програмиране“, Приоритет 5 Техническа помощ по чл. 36“ на ПРР 2021 – 2027 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие и Фонда за справедлив преход

Процент на напусналите ученици до 7 клас	%	0,15	2	268,18
--	---	------	---	--------

ИНДИКАТОРИ ЗА ПРОДУКТ

Индикатор	Мерна единица	Отчетена стойност	Целева стойност	Степен на изпълнение (%)
Реализирани проекти в областта на културата и разширяване на културната инфраструктура	бр.	2 (1)	2	100
Изграждане на индустриални зони (паркове)	бр.	0	1 (1)	0
Реализирани проекти за реконструирани или ремонтирани, или новоизградени обекти за туризъм (курорти)	бр.	0	3 (2)	0
Реализирани проекти за опазване и подобряване на околната среда	бр.	2	6 (4)	33,22
Реализирани проекти за облагодоряване и разширяване на зелената система (паркова среда) в общината	бр.	2	7 (5)	28,57
Реализирани проекти за реконструкция на транспортна инфраструктура (пътна, жп) в общината	бр.	2	5(3)	40
Реализирани проекти за обновяване на културни сгради (музеи, читалища) и прилежащите им пространства	бр.	4	2 (2)	200
Обновени (ремонтирани) обекти на образованието	бр.	4	7 (6)	57,14
Изградени центрове за грижа на различни социални групи	бр.	10	3 (2)	333
Жилищни сгради с внедрени мерки за енергийна ефективност	бр.	38	15 (10)	253,3
Ремонтирани сгради-паметници на културата	бр.	1	2 (2)	50
Изградени или обновени спортни обекти	бр.	3	2 (2)	150
Реализирани малки проекти (до 10 000 лв.) за обновяване на градската среда	бр.	12	5	240
Изготвени ПУП за общински терени	бр.	9	5	180
Разработени съвместни проекти с местни или международни партньори	бр.	6	5	120

Този документ е създаден в рамките на изпълнение на Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG16FFPR003-5.001-0005 - Бюджетна линия на отдел „Стратегическо планиране и програмиране“, Приоритет 5 Техническа помощ по чл. 36“ на PPP 2021 – 2027 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие и Фонда за справедлив преход

Индикатор	Мерна единица	Отчетена стойност	Целева стойност	Степен на изпълнение (%)
Служители в Общината, преминали обучения	бр.	110	110	100

Последните две описани общини Мездра и Троян са включени като по-големи второстепенни центрове в Северозападния регион, явяващи се опорни на областните центрове.

Община Видин

Към момента на извършване на изследването не е наличен „Доклад за резултатите от междинна оценка на изпълнението на Плана за интегрирано развитие на община Видин за периода 2021 – 2027 г.“.

Изградената система за регионална координация на основата на ефективни партньорства и широка информираност и публичност на действията, включително между оперативните програми, действащи на територията на региона, има ключова роля за изпълнението на Интегрираната териториална стратегия за развитие.

Основен инструмент за осигуряване на информация и публичност ще е изготвения тригодишен Доклад за наблюдението на изпълнението на ИТСР, както и последващата оценка след края на периода на действие на стратегията.

IV. Действията, предприети от Регионалния съвет за развитие с цел осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението на интегрираната териториална стратегия за развитие на региона

Функциите на Регионалните съвети за развитие са нормативно уредени със Закона за регионално развитие (ЗРР) и Правилника за прилагане на закона за регионално развитие (ППЗРР).

Регионалният съвет за развитие координира провеждането на държавната политика за регионално развитие в съответния регион за планиране от ниво 2 (чл. 18, ал. 2 от ЗРР) и изпълнява следните функции (чл. 19, ал. 1 от ЗРР и чл. 39, ал. 1 от ППЗРР):

1. обсъжда и одобрява проекта на интегрираната териториална стратегия за развитие на региона за планиране от ниво 2;
2. изпълнява функции по управление, координиране, наблюдение и контрол на изпълнението на интегрираната териториална стратегия за развитие на съответния регион за планиране от ниво 2;
3. участва в процеса на подбор на проекти, съфинансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове, от други европейски фондове и финансови източници, включително финансови инструменти, и от съответното национално съфинансиране, в изпълнение на интегрираната териториална стратегия за развитие на региона за планиране от ниво 2, когато са му делегирани правомощия от съответните управляващи органи/национални партниращи органи;
4. предоставя писма за подкрепа във връзка с участието на български партньори в проекти по програмите за трансгранично сътрудничество, съфинансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове и инструменти за предприєдинителна помощ на Европейския съюз, при условия и по ред, определени с правилника за прилагане на закона;
5. осъществява консултативна функция при изготвянето на планове за интегрирано развитие на общините в региона за планиране от ниво 2;
6. разглежда и обсъжда въпроси, които имат отношение към развитието на региона за планиране от ниво 2.
7. обсъжда становища, препоръки, доклади, справки и оценки и приема решения.

Този документ е създаден в рамките на изпълнение на Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG16FFPR003-5.001-0005 - Бюджетна линия на отдел „Стратегическо планиране и програмиране“, Приоритет 5 Техническа помощ по чл. 36“ на ПРР 2021 – 2027 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие и Фонда за справедлив преход

Приетите решения се разпространяват до гражданите чрез средствата за масово осведомяване или по друг подходящ начин по решение на Регионалния съвет за развитие.

Регионалният съвет за развитие на Северозападен регион, в съответствие с изложеното по-горе, е изпълнявал стриктно всички изисквания, произтичащи от възложените му функции.

От началото на настоящия програмен период Регионалният съвет е провел общо 4 заседания (2 присъствени и 2 дистанционни), както и 7 неprisъствени писмени процедури. По години дейностите се разпределят, както следва:

- 2022 г. - едно дистанционно заседание и една неprisъствена писмена процедура;
- 2023 г. - едно дистанционно заседание и една неprisъствена писмена процедура;
- 2024 г. - едно присъствено заседание и две неprisъствени писмени процедури;
- 2025 г. - едно присъствено заседание и три неprisъствени писмени процедури.

Основните обсъждани въпроси и взетите решения по време на заседанията и неprisъствените писмени процедури са представени в хронологичен ред, както следва:

Регионалният съвет за развитие на Северен централен регион в съответствие с изброеното до тук, стриктно е изпълнявал всички тези изисквания, вменени в неговите функции.

От началото на настоящият програмен период той е провел 11 заседания, като по години те са: две за 2022 г., две за 2023 г., три за 2024 г. и четири за 2025 г.

Основните моменти и решения взети на тези Заседания са проследени в хронологичен ред, както следва:

- Заседание на 20 септември 2022 г. – Протокол №48 – Взети са две решения: за одобряване на Интегрираната териториална стратегия на Северозападен регион от ниво 2 за периода 2021-2027 г. и за избор на членове на Комитетите за наблюдение на Оперативните програми 2014 – 2020 и на членовете в Тематичните работни групи за подготовка на новите програми 2021 – 2027 г.;

- Писмена процедура в периода 27.10.2022 г. – 04.11.2022 г. – Протокол №49 – Взето е едно решение за одобряване на номинираните представители на РСР за участие в Комитета за наблюдение на Споразумението за партньорство за периода 2021 – 2027 г., както и в Комитетите за наблюдение на програмите, съфинансирани от ЕФСУ за програмен период 2021 – 2027 г.;

- Писмена процедура в периода 15-22 март 2023 г. – Протокол №50. Взето е едно решение за одобряване на номинираните представители на РСР за участие в Комитета за наблюдение на Програмата ИНТЕРРЕГ VI-A Румъния - България за периода 2021 – 2027 г.;
- Заседание на 08.06.2023 г. – Протокол №51 – Основните моменти са: Представяне на функциите и задачите на Регионалния съвет за развитие, съгласно приети промени в Правилника за прилагане на Закона за регионално развитие /ППЗРР; приемане и одобряване на Вариант № 1 Оценителна таблица за адаптиране на Критерий 3 „Насърчаване на социално-икономическото развитие на региона“ към нуждите и приоритетите на Северозападен регион, с включено разпределение на точките за подадените концепции за интегрирани териториални инвестиции (ИТИ) по приоритети и цели;
- Заседание на 13.05.2024 г. – Протокол №52 – Вzeti са решения за: Председател и Заместник-председател на РСР на СЗР; С основно решение РСР „приема и одобрява Общата програмна концепция за приноса на фондовете на ЕС към ИТСР на Северозападен регион за планиране от ниво 2 и концепциите за интегрирани териториални инвестиции към нея във връзка с функциите по чл. 19, ал. 1, т. 3 от ЗРР като е прието с квалифицирано мнозинство от две трети от широкия състав на съвета съгласно чл. 27, ал. 3 след проведена процедура за подбор по реда на приложение №4. РСР препоръчва финансирането на пътищата, държавна собственост да бъдат финансирани от други източници. Регионалният съвет за развитие на Северозападен регион за планиране от ниво 2 отправя предложение републиканските пътища, които са изключителна държавна собственост да бъдат финансирани от други източници;
- Писмена процедура в периода 26.08 - 03.09 2024 г. – Протокол №53. Вzeti са три Решения:
 1. Одобряване на представителите на Регионалния съвет за развитие на СЗР в Комитетите на Програмите, финансирани от европейските фондове за периода 2021 - 2027 година, както и на представители в състава на Подкомитета за координация на инструмента „Интегрирани териториални инвестиции“ към Комитета за наблюдение на Програма „Развитие на регионите“ 2021 – 2027 г. съгласно приложения списък;
 2. Одобряване на Вътрешни правила за работата на РСР на СЗР;
 3. Одобряване на Информационната стратегия за работата на РСР на СЗР.

- Писмена процедура в периода 22-27.11.2024 г. – Протокол №54. Взето е едно решение за одобряване на представителите на Регионалния съвет за развитие на СЗР в Комитета за координация на подхода „Водено от общностите местно развитие“ и запознаване на членовете на РСР на СЗР с Работен проект на основна част на Доклад за Последваща оценка на въздействието на Закона за регионалното развитие и Правилника за неговото прилагане за периода 2013 – 2022 г. както и Работен проект на Окончателен доклад за изпълнението на Националната стратегия за регионално развитие за периода 2012-2022 г.
- Писмена процедура в периода 13 февруари - 20 февруари 2025 г. - Протокол №55. Вземото Решение е от особена важност за изпълнение на Приоритетите и целите на ИТСР на СЗР. То има следния вид: Регионалният съвет за развитие на Северозападен регион за планиране от ниво 2 приема и одобрява Оценителна таблица за адаптиране на Критерий 3 „Насърчаване на социалното, здравното, образователното и климатично устойчиво развитие на региона“ към нуждите и приоритетите на Северозападен регион, с включено разпределение на точките за подадените концепции за интегрирани териториални инвестиции (ИТИ) по приоритети и цели.;
- Писмена процедура на 15.09.2025 г. - Протокол №56. Решението е свързано с избор на представители на Регионалния съвет за развитие на Северозападен регион в Подкомитета за инвестициите от фондовете на Кохезионната политика на ЕС за програмен период 2021 – 2027 г. в Северна България;
- Писмена процедура на 07.10.2025 г. - Протокол №57. Вzeti са две решения на РСР на СЗР за определяне на представители и заместник-представители на Регионалния съвет за развитие на Северозападен регион в Подкомитет „Железопътни проекти“ към КН на Програма „Транспортна свързаност“ 2021-2027 и представители в Комитет за координация на подхода Водено от общностите местно развитие за периода 2021 – 2027 г.
- Заседание на 22.10.2025 г. - Протокол №58. Основна тема на заседанието е обсъждането и одобряването на Обща програмна концепция на СЗР, както и представяне на резултатите от извършените публични консултации на КИТИ. С решение Регионалният съвет за развитие на Северозападен регион за планиране от ниво 2 приема и одобрява Общата програмна концепция за приноса на фондовете на ЕС към ИТСР на Северозападен регион за планиране от ниво 2 и концепциите за интегрирани териториални инвестиции към нея.

Всички Протоколи от заседания на РСР СЗР са с гарантиран обществен достъп и се публикуват на интернет страницата на Министерството на регионалното развитие и благоустройството и на официалните интернет страници на Областните администрации в Северозападен регион, както и се изпращат с материалите - обект на разглеждане на заседанието, по електронната поща до всички членове на Регионалния съвет за развитие.

1. Мерките за наблюдение, създадени механизми за събиране, обработване и анализ на данни

При изготвянето на доклада са използвани последните налични официални статистически данни на НСИ и Евростат, както и данни от други източници (ИСУН, ИСУН 2020, общински и областни администрации и др.)

2. Преглед на проблемите, възникнали в процеса на прилагане на интегрираната териториална стратегия за развитие през съответния период, както и мерките за преодоляване на тези проблеми

Основните проблеми в процеса на прилагане и наблюдение на изпълнението на Интегрираната териториална стратегия за развитие на Северозападен регион за 2021 – 2027 г. са свързани основно с липсата на актуална статистическа информация на регионално и областно ниво, за очертаване тенденциите в изменението на някои индикатори, които определят напредъка по изпълнение на приоритетите на ИТСР на СЗР.

3. Мерките за осигуряване на информация и публичност на действията по изпълнение на интегрираната териториална стратегия за развитие на региона

Протоколите от проведените заседания на РСР на СЗР се публикуват на интернет страницата на Министерството на регионалното развитие и благоустройството и на официалните интернет страници на Областните администрации в Северозападен регион, както и се изпращат заедно с материалите, които са били предмет на разглеждане на

Този документ е създаден в рамките на изпълнение на Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG16FFPR003-5.001-0005 - Бюджетна линия на отдел „Стратегическо планиране и програмиране“, Приоритет 5 Техническа помощ по чл. 36“ на ППР 2021 – 2027 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие и Фонда за справедлив преход

съответното заседание, по електронната поща до всички членове на Регионалния съвет за развитие.

В съответствие с чл. 67, ал. 1 и ал. 2 от Правилника за прилагане на Закона за регионалното развитие, въз основа на информацията и данните, свързани с прилагането на системата от индикатори, на всеки три години до изтичане на срока на действие на стратегиите се разработва доклад за наблюдението на изпълнението на интегрираните териториални стратегии за развитие на регионите за планиране от ниво 2. Докладът се изготвя от териториалното звено на Министерството на регионалното развитие и благоустройството за съответния регион за планиране от ниво 2, с експертната подкрепа на дружеството по чл. 11, ал. 6 от ЗРР.

4. Мерките за прилагане принципа на партньорство.

При изпълнението на Интегрираната териториална стратегия за развитие на Северозападен регион, в процеса на наблюдение, Регионалният съвет за развитие осигурява участието на всички свои членове: органите на централната и местната власт (министерства, областни администрации, общински администрации), представителите на работодателски и синдикални организации, представители на университетски, представители на неправителствени и граждански организации, като се спазва принципа за партньорство, публичност и прозрачност.

Осъществява се добра координация и взаимодействие между членовете на Регионалния съвет за развитие, Секретариата на РСР на СЗР и Областните информационни центрове в региона. Подобро е взаимодействието с централните и териториалните структури на изпълнителната власт при изпълнението на решенията на Регионалния съвет за развитие.

5. Резултати от извършени тематични оценки или оценки за специфични случаи към края на съответния период (в случай, че е приложимо).

Съфинансирано от
Европейския съюз

Анализи към Доклад за наблюдението на изпълнението на интегрираната териториална стратегия за развитие на регион 2021 – 2027, разработен от териториално звено на МРРБ: „отдел Северозападен регион за планиране“ в изпълнение на изискванията на чл. 67 от Правилника за прилагане на Закона за регионалното развитие при експертната подкрепа на НЦТР ЕАД

ПРОГРАМА
РАЗВИТИЕ НА РЕГИОНИТЕ

Към края на отчетната година не са извършвани тематични оценки или оценки за специфични случаи по изпълнението на Интегрираната териториална стратегия за развитие на Северозападния регион, тъй като не са идентифицирани обстоятелства, налагащи извършването на такива оценки.

Този документ е създаден в рамките на изпълнение на Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG16FFPR003-5.001-0005 - Бюджетна линия на отдел „Стратегическо планиране и програмиране“, Приоритет 5 Техническа помощ по чл. 36“ на ПРР 2021 – 2027 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие и Фонда за справедлив преход

V. Преглед на планираните мерки от обхвата на стратегията, които към момента все още не са включени в одобрени концепции за интегрирани териториални инвестиции

Северозападният регион (СЗР) обхваща областите Видин, Враца, Монтана, Плевен и Ловеч и се характеризира със специфични структурни предизвикателства и потенциали, които определят необходимостта от интегриран подход при планирането и реализацията на инвестициите.

Основните характеристики на региона включват:

- силно изразени демографски процеси, включително траен спад и застаряване на населението, водещи до ограничен човешки ресурс и затруднен достъп до услуги в малките населени места;
- стратегическо трансгранично положение по поречието на река Дунав, включително значението на Дунав мост 2 като ключова транспортна връзка между България и Румъния;
- наличие на стратегически енергийни и индустриални обекти с национално значение, включително АЕЦ „Козлодуй“ и свързаните с нея икономически дейности;
- значителен природен, културен и туристически потенциал, включително Белоградчишките скали, пещера Магура, Врачански Балкан и териториите на Централен Балкан;
- преобладаване на селски, периферни и отдалечени територии с ограничен административен и инвестиционен капацитет.

В рамките на Общата програмна концепция за принос на фондовете на ЕС към ИТСП на СЗР е формиран портфейл от комбинирани и некомбинирани концепции за интегрирани териториални инвестиции, насочени към преодоляване на част от идентифицираните регионални дисбаланси.

1. Преглед на Общата програмна концепция – одобрени концепции и свързани документи

В рамките на двете проведени покани за концепции за интегрирани териториални инвестиции (ИТИ) в Северозападен регион (СЗР) е формиран портфейл от комбинирани и некомбинирани концепции, които отразяват стратегическите приоритети на

Този документ е създаден в рамките на изпълнение на Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG16FFPR003-5.001-0005 - Бюджетна линия на отдел „Стратегическо планиране и програмиране“, Приоритет 5 Техническа помощ по чл. 36“ на ПРР 2021 – 2027 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие и Фонда за справедлив преход

Интегрираната териториална стратегия за развитие (ИТСР) на региона и прилагането на териториалния подход на политиката на сближаване на ЕС. Предложенията обхващат широк спектър от интервенции – от мащабна инфраструктура и екологични инвестиции до образование, социални услуги и икономическа активизация.

Общият профил на одобрените концепции показва ясно изразена концентрация на инвестициите в няколко ключови направления:

1. **транспортна и техническа инфраструктура** – модернизация и повишаване на безопасността на пътната мрежа, подобряване на териториалната свързаност и достъпа до услуги;
2. **устойчива градска и зелена инфраструктура** – развитие на екологични решения, зелени пространства и мерки за подобряване на градската среда;
3. **здравна и социална инфраструктура** – разширяване на достъпа до медицински и социални услуги, включително иновативни модели на здравна грижа;
4. **икономическо активизиране и развитие на местния потенциал** – насърчаване на предприемачеството, туризма и инвестиционната привлекателност;
5. **образование и човешки капитал** – модернизация на професионалното образование, развитие на дуалното обучение и връзката между образование и бизнес;
6. **управление на рискове и устойчивост на бедствия** – укрепване на институционалния и инфраструктурния капацитет за реакция при природни бедствия.

Профилът на одобрените интервенции показва концентрация в следните стратегически направления:

- подобряване на транспортната и техническата свързаност – рехабилитация на пътна инфраструктура, довеждащи връзки към индустриални зони и гранични съоръжения;
- градско обновяване и енергийна ефективност в областните центрове Видин, Враца, Монтана, Плевен и Ловеч;
- модернизация на образователната и социалната инфраструктура;
- мерки за превенция на природни рискове – свлачища по дунавския бряг, наводнения, горски пожари;
- развитие на туристическа инфраструктура с регионално значение.

В този контекст прилагането на подхода за интегрирани териториални инвестиции създава предпоставки за по-добро координиране на секторните политики и за насочване на ресурсите към ключови предизвикателства пред Северозападния регион – демографски

Този документ е създаден в рамките на изпълнение на Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG16FFPR003-5.001-0005 - Бюджетна линия на отдел „Стратегическо планиране и програмиране“, Приоритет 5 Техническа помощ по чл. 36“ на PPP 2021 – 2027 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие и Фонда за справедлив преход

спад, ограничена икономическа активност и необходимост от подобряване на качеството на публичните услуги.

А. Комбинирани концепции - първа покана (BG16FFPR003-2.001)

Комбинираните концепции в Северозападния регион се отличават със силно доминиране на инфраструктурните инвестиции, подкрепени от ресурси по Програма „Развитие на регионите“ и допълващи интервенции по други европейски програми. Част от предложенията са с регионален или междуобщински обхват, което съответства на интегрирания териториален подход.

Здравеопазване, научен капацитет и развитие на човешките ресурси

Концепцията „Стратегия „Единно здраве“ за Северозападен регион“ на Медицински университет – Плевен представлява една от най-високо оценените инициативи. Тя интегрира инвестиции в здравна инфраструктура, научно-изследователски капацитет и обучение на медицински кадри. Проектът има стратегическо значение за подобряване на здравната система в региона, който традиционно изпитва недостиг на медицински специалисти.

Зелена трансформация и устойчиво развитие

Концепцията „Зелени решения за устойчиво развитие на СЗР“ на Община Враца поставя акцент върху екологичната трансформация на градската среда чрез зелена инфраструктура, енергийна ефективност и устойчиво управление на природните ресурси. Тя допринася за подобряване на качеството на живот и намаляване на екологичния натиск в урбанизираните територии.

Междуобщинско развитие и използване на местния потенциал

Концепцията „Заедно за интегрирано териториално развитие по поречието на река Осъм“ на Община Троян се основава на междусекторно партньорство и използване на природния ресурс на речната система като фактор за икономическо и туристическо развитие. Концепцията съчетава инфраструктурни, екологични и туристически компоненти.

Мащабната комбинирана концепция на общините Лом, Димово и Оряхово е насочена към комплексно подобряване на инфраструктурата и икономическата среда в

дунавската периферия на региона. Проектът има потенциал да подобри достъпността и да стимулира икономическата активност в една от най-слабо развитите части на страната.

Концепцията за интегрирано развитие на общините Долна Митрополия, Долни Дъбник и Гулянци демонстрира модел на междуобщинско партньорство, насочен към развитие на местния потенциал чрез инфраструктурни подобрения, икономически инициативи и социални мерки.

Градско развитие, инфраструктура и икономическа активизация

Интегрираната териториална концепция за развитие на Община Монтана и концепцията „Нови възможности за община Ловеч чрез интегриран подход за развитие“ са фокусирани върху модернизация на градската среда, подобряване на инфраструктурата и създаване на условия за икономическа активизация.

Концепцията за интегрирани инвестиции на общините Белоградчик и Чупрене е насочена към развитие на периферни планински територии чрез подобряване на инфраструктурната обезпеченост и използване на туристическия потенциал.

Съществен компонент от портфейла на комбинираните концепции са инвестициите в транспортна инфраструктура, включително предложенията на Агенция „Пътна инфраструктура“, насочени към подобряване на транспортната свързаност и безопасността на пътната мрежа в региона.

Допълнителни концепции са насочени към социални услуги, образование и културни дейности – например създаване на център за резидентна грижа в Троян, модернизация на професионалното образование и инициативи за развитие на сценичните изкуства. Макар и с по-малък финансов мащаб, те имат важно значение за укрепване на човешкия капитал и социалната инфраструктура.

Също така се включва и национална концепция за управление при широкомащабни бедствия, която цели укрепване на институционалния капацитет за реагиране при сеизмични събития.

Комбинираните концепции в СЗР са насочени към икономическо активиране на водещите градски центрове и функционалните им зони.

Във Видин се наблюдава стремеж към капитализиране на стратегическото положение по оста Дунав – Румъния – Централна Европа, чрез подобряване на индустриални терени и логистична инфраструктура. Потенциалът на Дунав мост 2

постепенно се интегрира в по-широки икономически инициативи, насочени към привличане на инвестиции в транспортно-логистичния сектор.

Във Враца и Козлодуй концепциите отчитат значението на АЕЦ Козлодуй като структуроопределящ работодател и генератор на висока добавена стойност. Наблюдава се ориентация към диверсификация на икономическата база чрез подкрепа за МСП, професионално образование и технологична модернизация.

В Плевен и Ловеч акцентът е поставен върху развитието на градската среда, образователната и социалната инфраструктура, като част от усилията за ограничаване на териториалните дисбаланси и подобряване на условията за живот.

Като положителна тенденция се откроява разширяването на партньорствата между общини и институции, което създава предпоставки за по-координиран подход при планирането и реализацията на инвестициите. Комбинирането на икономически, социални, образователни и екологични компоненти допринася за по-комплексно въздействие върху развитието на региона.

Б. Комбинирани концепции – Втора покана (BG16FFPR003-2.003)

Втората покана за кандидатстване с интегрирани териториални инвестиции (ИТИ) показва висока степен на тематично балансиране и ясна ориентация към интеграция на отделните финансиращи източници.

Концепция за ИТИ „Враца и Монтана – регион на грижа и знание“ – Враца е насочена към подобряване на здравната, социалната и образователната инфраструктура, както и към реализиране на мярка за жилищно настаняване.

Концепция за ИТИ „Образователна устойчивост и социален интегритет за община Ловеч и партньори“ – Ловеч е свързана с подобряване на образователната, здравната и социалната инфраструктура, както и към подкрепа на достъпа до жилищно настаняване.

Концепция за ИТИ „Запазване и развитие на човешкия капитал в СЗР чрез мерки за интегрирано териториално развитие на териториите на община Лом и община Видин“ – Лом е насочена към модернизиране на образователната, здравната и социалната инфраструктура, свързана с подобряване на достъпа до здравни и социални услуги.

Концепция за ИТИ „Интегрирани подходи за здраве и образование в Северозапада“ – Монтана е насочена към подобряване на достъпа до качествени образователни, здравни

Този документ е създаден в рамките на изпълнение на Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG16FFPR003-5.001-0005 - Бюджетна линия на отдел „Стратегическо планиране и програмиране“, Приоритет 5 Техническа помощ по чл. 36“ на PPP 2021 – 2027 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие и Фонда за справедлив преход

и социални услуги чрез модернизиране на съществуващата инфраструктура, повишаване на условията за обучение и грижа, както и създаване на предпоставки за по-добро социално включване на уязвимите групи в региона.

Концепция за ИТИ „Интегриран модел за свързаност между поколенията“ – Троян включва подобряване на достъпа до качествени образователни и социални услуги чрез модернизиране на образователната и социалната инфраструктура, както и чрез осигуряване на устойчив и екологичен ученически транспорт.

В. Некомбинираните концепции (само ПОС)

В рамките на процедурите за концепции за интегрирани териториални инвестиции (ИТИ) в Северозападния регион са подадени ограничен брой некомбинираните концепции. Такива предложения са постъпили единствено по първата покана, докато по втората покана не са подадени некомбинираните концепции.

По първата покана са одобрени три некомбинираните концепции, финансирани изцяло по Програма „Околна среда“, с кандидати общините Враца, Ловеч и Монтана. Проектните предложения са насочени към подобряване на екологичното състояние на градската среда чрез развитие на зелена инфраструктура, намаляване на замърсяването на атмосферния въздух и прилагане на природосъобразни решения за адаптация към климатичните промени.

Тематичният профил на концепциите показва ясна концентрация върху екологичната устойчивост на урбанизираните територии, което е в съответствие с приоритетите на Програма „Околна среда“ и националните политики за подобряване на качеството на атмосферния въздух и адаптация към климатичните промени. Основните интервенции са свързани с развитие на зелени пространства, озеленяване на публични зони и интегриране на природосъобразни решения в градската среда, което допринася за подобряване на микроклимата, ограничаване на ефекта на градския топлинен остров и повишаване качеството на живот.

Сред одобрените некомбинираните концепции се открояват проектите „Враца – чист и зелен град“, „Намаляване на замърсяването на въздуха в община Ловеч“ и „Зелена инфраструктура в град Монтана“. Макар да не включват комбиниране на ресурси от различни програми, както е характерно за комбинираните концепции за ИТИ, тези

Този документ е създаден в рамките на изпълнение на Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG16FFPR003-5.001-0005 - Бюджетна линия на отдел „Стратегическо планиране и програмиране“, Приоритет 5 Техническа помощ по чл. 36“ на PPP 2021 – 2027 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие и Фонда за справедлив преход

инициативи имат съществен принос за подобряване на градската среда, развитието на зелената инфраструктура и повишаването на екологичната устойчивост на урбанизираните територии.

Следва да се отбележи, че по втората покана не са подадени некомбинирани концепции по Програма „Околна среда“, което показва по-ясна ориентация на кандидатите към комбинирани интегрирани концепции, включващи финансиране от няколко програмни източника. Тази тенденция отразява постепенното утвърждаване на интегрирания териториален подход като водещ механизъм за планиране и реализиране на инвестиции в регионалното развитие.

Макар и с по-ограничена интеграционна стойност, некомбинираните концепции изпълняват важна допълваща функция в портфейла от инвестиции на региона. Те са съсредоточени предимно върху екологични интервенции, насочени към развитие на зелена инфраструктура, подобряване качеството на атмосферния въздух и повишаване устойчивостта на градската среда, като допринасят за изпълнението на целите на зеления преход и адаптацията към климатичните промени.

Общи изводи за портфейла от концепции в Северозападния регион

Формираният портфейл от концепции показва силна ориентация към инфраструктурни инвестиции, които са ключови за преодоляване на структурните изоставания на региона. Значителен дял от средствата е насочен към транспортна свързаност, градска инфраструктура и екологични решения.

Паралелно с това се наблюдава нарастваща роля на инвестициите в човешкия капитал – здравеопазване, образование и социални услуги – които са от съществено значение за демографската стабилизация и икономическото развитие на Северозападна България. Междубщинските партньорства и участието на различни институции (общини, образователни институции, държавни структури и други заинтересовани страни) показват засилено прилагане на интегрирания териториален подход, което е ключов елемент за ефективното използване на средствата от европейските фондове.

Общата програмна концепция за Северозападния регион демонстрира стремеж към съчетаване на инфраструктурно развитие, зелена трансформация и инвестиции в човешкия капитал, което съответства на стратегическите цели на Интегрираната

териториална стратегия за развитие на региона и на политиката на сближаване на Европейския съюз за програмния период 2021 – 2027 г.

2. Идентифициране на планираните мерки, които не са включени в одобрените концепции

Анализът на одобрените концепции за интегрирани териториални инвестиции показва, че наред с добре представените инфраструктурни, екологични и социални интервенции, част от стратегическите направления, заложи в Интегрираната териториална стратегия за развитие на Северозападния регион, са представени в по-ограничена степен. Това се отнася преди всичко до мерки, изискващи по-широко междуинституционално партньорство, участие на бизнеса и научните организации или координация на регионално и трансгранично ниво.

Сред направленията, които могат да бъдат определени като недостатъчно застъпени в одобрените концепции, се открояват:

- изграждане на регионални иновационни и технологични центрове, свързани с енергетика, мехатроника и агротехнологии;
- системна подкрепа за индустриална дигитализация и индустрия 4.0 в малки и средни предприятия;
- развитие на логистичния потенциал по поречието на р. Дунав чрез интегрирани инвестиции в пристанищна, логистична и интермодална инфраструктура;
- мерки за демографско стабилизиране, насочени към задържане и привличане на население, включително чрез подобряване на условията за живот и труд;
- развитие на биоземеделие и къси вериги на доставки като структурен икономически приоритет;
- създаване на трансгранични клъстери с Румъния и Сърбия в областта на туризма и зелената икономика.

3. Оценка на причините за невключването на определени мерки

- недостатъчен административен и експертен капацитет на част от потенциалните кандидати за подготовка на по-сложни интегрирани проекти, включващи множество партньори и различни източници на финансиране;
- приоритетно насочване към „твърда“ инфраструктура с висока степен на проектна готовност;
- недостатъчно развити партньорства между общини, бизнес, научни организации и неправителствения сектор, които са необходими за реализиране на по-комплексни териториални инициативи;
- повишен инвестиционен риск в регион с намаляващо население;
- липса на достатъчно финансови инструменти, насочени към рисков капитал и стартиращи предприятия.

4. Оценка на възможностите за бъдещо включване на тези мерки в бъдещи инициативи

Анализът на планираните, но все още невключени в одобрени концепции за ИТИ мерки показва, че съществува потенциал за разширяване на обхвата на бъдещите инвестиции в Северозападния регион.

В следващи покани могат да бъдат насърчени концепции, насочени към:

- създаване на енергиен и технологичен хъб около Козлодуй – насочен към ядрени технологии, водородни решения и енергийна ефективност;
- изграждане на дунавски логистичен клъстер (Видин – Лом – Оряхово) с интегрирани пристанищни и складови зони;
- развитие на центрове за професионално обучение, обвързани с конкретни работодатели;
- въвеждане на регионален фонд за микрофинансиране на предприемачи;
- дигитални платформи за дистанционна заетост и привличане на „обратна миграция“ от големите градове.

Анализът на планираните, но все още невключени в одобрени концепции за ИТИ, мерки в Северозападния регион показва, че стратегическата рамка на ИТСР съдържа значително по-широк трансформационен потенциал от текущо реализирания чрез проектния портфейл. Налице е ясно разминаване между приоритетите с дългосрочна

Този документ е създаден в рамките на изпълнение на Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG16FFPR003-5.001-0005 - Бюджетна линия на отдел „Стратегическо планиране и програмиране“, Приоритет 5 Техническа помощ по чл. 36“ на ПРР 2021 – 2027 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие и Фонда за справедлив преход

структурна насоченост и реално подкрепените до момента интервенции, които са съсредоточени основно върху инфраструктурна стабилизация и базова градска модернизация.

Невключените мерки очертават стратегически направления, които към момента са слабо представени в одобрените концепции за интегрирани териториални инвестиции, но имат потенциал да допринесат за дългосрочното развитие на Северозападния регион. Това се отнася преди всичко до развитието на иновационния потенциал, технологичната модернизация на предприятията и засилването на взаимодействието между бизнеса, научните организации и образователните институции. По-активното включване на подобни инициативи би създавало предпоставки за повишаване на конкурентоспособността на регионалната икономика и за създаване на по-висока добавена стойност.

Анализът показва също, че остава неизползван потенциал за реализиране на интегрирани инициативи, свързани с развитието на транспортната и логистичната свързаност, включително чрез по-пълноценно използване на стратегическото местоположение на региона по поречието на река Дунав и трансграничните транспортни коридори. Развитието на подобни проекти би могло да подобри достъпността, икономическата свързаност и инвестиционната привлекателност на региона.

Ограничено представени остават и мерките, насочени към преодоляване на неблагоприятните демографски тенденции и развитието на човешкия капитал. Предвид продължаващото намаляване и застаряване на населението в Северозападния регион, по-широкото включване на интервенции, свързани с подобряване на достъпа до образование, здравни и социални услуги, развитие на уменията и насърчаване на заетостта, би допринесло за повишаване на качеството на живот и за ограничаване на териториалните различия.

В същото време природният и туристически потенциал – включително обекти като Белоградчишки скали и Врачански Балкан – предполага възможност за създаване на интегрирани туристически продукти с по-висока добавена стойност, които комбинират екотуризм, културно наследство и местни производители. Липсата на такива комплексни инициативи в рамките на одобрените ИТИ показва необходимост от по-активно структуриране на партньорства между общини и частен сектор.

Причините за ограничаването включване на тези мерки могат да бъдат свързани с ограничен административен и експертен капацитет, необходимостта от изграждане на по-

Съфинансирано от
Европейския съюз

Анализи към Доклад за наблюдението на изпълнението на интегрираната териториална стратегия за развитие на регион 2021 – 2027, разработен от териториално звено на МРРБ: „отдел Северозападен регион за планиране“ в изпълнение на изискванията на чл. 67 от Правилника за прилагане на Закона за регионалното развитие при експертната подкрепа на НЦТР ЕАД

ПРОГРАМА
РАЗВИТИЕ НА РЕГИОНИТЕ

широки партньорства между заинтересованите страни, както и с по-високата сложност при подготовката на интегрирани проекти с регионален обхват.

В обобщение, раздел V показва, че ИТСР на Северозападния регион съдържа по-широк потенциал за развитие от този, който към момента е реализиран чрез одобрените концепции за интегрирани териториални инвестиции. Разширяването на обхвата на бъдещите концепции към направления като иновации, човешки капитал, транспортна и логистична свързаност, устойчив туризъм и междуобщинско сътрудничество би допринесло за по-пълното постигане на стратегическите цели на региона и за устойчивото му социално-икономическо развитие.

Този документ е създаден в рамките на изпълнение на Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG16FFPR003-5.001-0005 - Бюджетна линия на отдел „Стратегическо планиране и програмиране“, Приоритет 5 Техническа помощ по чл. 36“ на ПРР 2021 – 2027 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие и Фонда за справедлив преход

VI. Заключение и предложения за подобряване на резултатите от изпълнението и наблюдението на интегрираната териториална стратегия за развитие на региона

1. Обобщение на ключовите констатации

Анализът на изпълнението на Интегрираната териториална стратегия за развитие на Северозападния регион (2021 – 2027 г.) показва, че стратегията е насочена към преодоляване на социално-икономическите дисбаланси чрез прилагане на интегриран териториален подход и координирано използване на средствата от европейските фондове.

Основни стратегически приоритети:

- Икономическа трансформация и повишаване на конкурентоспособността;
- Социално сближаване и подобряване качеството на живот;
- Териториална свързаност и балансирано развитие.

Ключови констатации:

- Наблюдава се реален напредък в структуриране на проектния портфейл и активизиране на междубщинското сътрудничество.
- Постепенно се формира по-ясна икономическа идентичност около енергетиката, логистиката и туризма.
- Въпреки ограничените ресурси, регионът демонстрира нарастваща институционална мобилизация.
- Териториалните дисбаланси остават значителни, но ИТИ механизмът създава условия за по-целенасочени интервенции.

Получените резултати показват, че механизмът на интегрираните териториални инвестиции създава предпоставки за по-координирано планиране и изпълнение на регионалните политики, като същевременно разкрива потенциал за разширяване на обхвата на бъдещите интегрирани инициативи.

2. Оценка на ефективността на системата за наблюдение

Анализът показва, че системата за наблюдение на изпълнението на ИТСР е нормативно регламентирана и осигурява проследяване на напредъка чрез определени индикатори и периодично отчитане. В същото време могат да бъдат открити някои ограничения:

- липса на достатъчно детайлна териториална информация за част от индикаторите;
- липса на междинни количествени цели;
- ограничена публична отчетност;
- липса на постоянен механизъм за структурирана обратна връзка.

3. Предложения за усъвършенстване на системата

За повишаване ефективността на наблюдението могат да бъдат предприети следните мерки:

- въвеждане на годишни междинни индикатори по приоритети;
- разработване на геопространствен мониторинг на инвестициите;
- създаване на публичен онлайн „табло за напредък“;
- институционализиране на регионален консултативен форум с участие на бизнес и НПО.

4. Предложения за подобряване на изпълнението на стратегията

Въз основа на извършения анализ могат да бъдат формулирани следните насоки за бъдещото изпълнение на стратегията:

- Икономическа специализация – формулиране на ясна интелигентна специализация на СЗР: енергетика, дунавска логистика, природен туризъм и агробιοтехнологии.
- Демографски пакет – жилищни и данъчни стимули за млади специалисти и предприемачи.
- Регионален инвестиционен инструмент – фонд за съвместно финансиране на иновационни предприятия.

Този документ е създаден в рамките на изпълнение на Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG16FFPR003-5.001-0005 - Бюджетна линия на отдел „Стратегическо планиране и програмиране“, Приоритет 5 Техническа помощ по чл. 36“ на ПРР 2021 – 2027 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие и Фонда за справедлив преход

- Трансгранична интеграция – развитие на съвместни инициативи с Румъния и Сърбия.
- Дигитална свързаност – ускорено внедряване на високоскоростен интернет в малките населени места като предпоставка за дистанционна заетост.

5. Оптимизиране на междинните оценки

За повишаване качеството на бъдещите оценки могат да бъдат приложени следните подходи:

- използване на сценарийни демографски анализи;
- използване на независима външна експертиза при извършване на междинните оценки;
- интеграция с национални рамки и целите за устойчиво развитие (SDGs).

Заклучение

Северозападният регион за планиране продължава да бъде регионът с най-сериозни социално-икономически и демографски предизвикателства в България. Въпреки това анализът на изпълнението на Интегрираната териториална стратегия за развитие (ИТСР) за периода 2021 – 2027 г. показва, че е налице реален напредък в прилагането на интегрирания териториален подход и в изграждането на механизми за координирано планиране и изпълнение на инвестициите.

Одобрените концепции за интегрирани териториални инвестиции поставят основата за модернизация на транспортната, техническата, социалната и екологичната инфраструктура, като едновременно с това насърчават развитието на междуобщинските партньорства и координацията между различните заинтересовани страни. Това създава предпоставки за по-ефективно използване на европейските средства и за по-балансирано териториално развитие.

Извършеният анализ показва също, че част от стратегическите направления на ИТСР все още не намират достатъчно отражение в одобрените концепции. По-слабо представени остават мерките, свързани с иновациите, технологичното развитие, предприемачеството, развитието на човешкия капитал и по-широкото използване на потенциала на трансграничното сътрудничество. Това очертава възможности за разширяване на обхвата на бъдещите концепции за интегрирани териториални

Този документ е създаден в рамките на изпълнение на Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG16FFPR003-5.001-0005 - Бюджетна линия на отдел „Стратегическо планиране и програмиране“, Приоритет 5 Техническа помощ по чл. 36“ на PPP 2021 – 2027 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие и Фонда за справедлив преход

инвестиции. Въпреки отчетения напредък Северозападният регион продължава да се характеризира със значителни демографски, икономически и териториални дисбаланси. Поради това устойчивият ефект от прилагането на ИТСР ще зависи не само от реализацията на инфраструктурни инвестиции, но и от способността за насърчване на иновациите, развитието на човешкия капитал, повишаването на конкурентоспособността на местната икономика и задълбочаването на междуобщинското и трансграничното сътрудничество.

Интегрираната териториална стратегия за развитие създава необходимата стратегическа рамка за постепенно преодоляване на изоставането на Северозападния регион. Продължаването на интегрирания подход, съчетано с разширяване на партньорствата и по-широко включване на мерки с висока добавена стойност, ще бъде от съществено значение за постигането на устойчиво социално-икономическо развитие и по-висока териториална кохезия през оставащия период на изпълнение на стратегията.

Особено значение за бъдещото развитие на Северозападния регион имат структуроопределящите активи с национално значение. АЕЦ „Козлодуй“ представлява ключов икономически фактор, осигуряващ стабилна заетост, високотехнологичен потенциал и възможности за развитие на свързани индустрии, научно-приложни дейности и квалифицирани кадри. В дългосрочен план това създава предпоставки за формиране на енергиен и технологичен център, който да надгради традиционния модел на заетост и да повиши икономическата добавена стойност в региона.

Паралелно с това трансграничното положение на региона по поречието на река Дунав и функционирането на Дунав мост 2 представляват значителен стратегически ресурс, който все още не е напълно използван. Развитието на логистични и индустриални зони, свързани с европейските транспортни коридори, може да превърне географското положение на региона в реално икономическо предимство. В тази посока ИТСР предоставя рамка за по-тясна интеграция между транспортна свързаност, индустриална инфраструктура и подкрепа за предприемачество.

Положителна тенденция е засиленото междуобщинско сътрудничество и формирането на функционални зони около основните градски центрове. Този подход позволява по-добра координация на инвестициите, ограничаване на фрагментираните интервенции и по-ефективно използване на наличните ресурси. За Северозападния регион, характеризиращ се с ограничена икономическа маса и значителни териториални

дисбаланси, интегрираният модел на развитие е ключово условие за постигане на устойчиви резултати.

В същото време анализът показва, че настоящият етап на изпълнение на ИТСР е концентриран основно върху инфраструктурна стабилизация – транспортна свързаност, градска среда, енергийна ефективност и модернизация на публичната инфраструктура. Този подход е необходим, тъй като подобряването на базовата инфраструктурна обезпеченост е основа за привличане на инвестиции и подобряване на условията за живот. За регион с характеристиките на СЗР подобряването на достъпността има особено значение за повишаване на инвестиционната привлекателност и социалната мобилност.

Следващото предизвикателство пред региона е преминаването от инфраструктурно обновяване към реална икономическа трансформация. Необходимо е по-ясно позициониране на регионалната интелигентна специализация чрез развитие на направления с висок потенциал – енергетика, дунавска логистика, природен туризъм, устойчиво земеделие и свързани иновативни дейности. Природните и културните ресурси на региона, включително Белоградчишките скали, Врачанският Балкан и териториите с висока природна стойност, създават предпоставки за развитие на устойчиви туристически продукти с регионален и международен обхват.

Особено важен остава въпросът за демографската устойчивост. Подобряването на социалната инфраструктура и качеството на услугите е необходима, но недостатъчна предпоставка за промяна на демографските тенденции. Необходимо е прилагането на комплексен подход, включващ стимули за млади специалисти и предприемачи, подкрепа за заетостта, развитие на дистанционни форми на работа, подобряване на цифровата свързаност и създаване на условия за задържане и привличане на човешки капитал.

По отношение на системата за наблюдение и оценка следва да се отчете, че основната институционална рамка е изградена, но нейната ефективност ще зависи от качеството на последващия мониторинг, регулярното проследяване на индикаторите и активното участие на заинтересованите страни. Разширяването на публичността, въвеждането на по-детайлни междинни показатели и осигуряването на механизми за обратна връзка ще бъдат важни условия за навременна адаптация на политиките и за постигане на заложените цели.

В стратегически хоризонт Северозападният регион се намира в ключов етап от своето развитие. Ако настоящият програмен период бъде използван основно за

Този документ е създаден в рамките на изпълнение на Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG16FFPR003-5.001-0005 - Бюджетна линия на отдел „Стратегическо планиране и програмиране“, Приоритет 5 Техническа помощ по чл. 36“ на PPP 2021 – 2027 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие и Фонда за справедлив преход

инфраструктурна консолидация, без последващо надграждане чрез икономическа специализация, иновационни механизми и активни политики за човешки капитал, рискът от запазване на структурното изоставане остава значителен. Обратно, при успешно комбиниране на инфраструктурните инвестиции с целенасочена индустриална политика, подкрепа за предприемачество и демографски стимули, регионът има потенциал да премине към устойчив модел на догонващо развитие.

Съществено предимство на Северозападния регион е, че неговият мащаб позволява по-бързо проявление на ефекта от стратегически насочени инвестиции. В по-малка икономическа система всяка добре структурирана инициатива – особено в областта на енергетиката, логистиката, образованието и иновациите – може да генерира значителен мултиплициращ ефект. Това поставя акцент върху необходимостта от прецизна приоритизация, концентрация на ресурсите и насочване на инвестициите към направления с най-висока добавена стойност.

В заключение може да се посочи, че изпълнението на ИТСР на Северозападния регион демонстрира положителна динамика, натрупване на институционален капацитет и постепенно утвърждаване на интегрирания териториален подход. Предстоящият етап ще бъде определящ за преминаването от компенсаторни политики към активна стратегия за трансформация. Способността на региона да капитализира своите стратегически активи – енергийна инфраструктура, дунавско географско положение, природен потенциал и индустриална база – ще бъде решаваща за превръщането на европейските инвестиции в устойчив фактор за структурна промяна, икономическа диверсификация и демографска стабилизация.

В тази перспектива ИТСР следва да се разглежда не само като инструмент за реализиране на финансови интервенции, а като стратегическа рамка за дългосрочно развитие, насочена към възстановяване на икономическата жизнеспособност, подобряване на условията за живот и повишаване на устойчивостта на Северозападна България.

VII. Източници на информация:

- Закон за регионалното развитие и Правилника за неговото прилагане;
- Последваща оценка на въздействието на Закона за регионалното развитие и Правилника за прилагане на Закона за регионалното развитие за периода 2012 – 2023 г.;
- Интегрирани териториални стратегии за развитие на регионите за периода 2021 – 2027 г.;
- Окончателен доклад за изпълнението на Националната стратегия за регионално развитие за периода 2012 – 2022 г.;
- Общи програмни концепции за приноса на фондовете на ЕС към ИТСР;
- Планове за интегрирано развитие на общини;
- Годишни доклади за изпълнението на ПИРО в съответните региони за планиране от ниво 2;
- Критерии RACER (Relevant, Acceptable, Credible, Easy and Robust), разработени като част от Насоките за оценка на въздействието на Европейската комисия;
- Регламенти за кохезионната политика на ЕС за периода 2021-2027 г.;
- ESDP – European Spatial Development Perspective (Европейската перспектива за пространствено развитие, приета от CEMAT в Потсдам, 1999);
- GPSSDEC – Guiding Principles for Sustainable Spatial Development of the European Continent (Ръководните принципи за устойчиво пространствено развитие на Европейския континент, приети от CEMAT в Ханوفر, 2000);
- ESPON – European Spatial Planning Observation Network (Европейската мрежа за наблюдение на пространственото планиране);
- Териториалния дневен ред на Европейския Съюз (Territorial Agenda 2030);
- Градския дневен ред на Европейския съюз (Urban Agenda for the EU);
- Лайпцигската харта за устойчиви европейски градове, 2007 г.;
- Визията на ЕС за селските райони;
- Европейска конвенция за ландшафта;
- Междинна оценка и междинен доклад за изпълнението на Националната стратегия за регионално развитие за периода 2012-2022 г.;
- Годишните доклади за напредъка по изпълнението на оперативните програми за периода 2021-2027 г.;
- Оценки за определен период или тематични оценки на изпълнението на програмите, съфинансирани от европейските фондове за споделено управление с фокус върху Оперативна програма „Региони в растеж“ за периода 2014 – 2020 г. и Програма „Развитие на регионите“ 2021 – 2027;
- Актуализирана Национална стратегия за демографско развитие на населението в Република България (2012 – 2030 г.);
- Национална концепция за насърчаване на активния живот на възрастните хора в България (2012 – 2030 г.);
- Годишни доклади за наблюдение на изпълнението на общинските планове за развитие - там, където е приложимо;
- Доклади/отчети за изпълнението на секторни стратегии за развитие, покриващи (частично) периода 2020 – 2024 г. (в областите: икономика/малки и средни предприятия, туризъм, транспорт, околна среда, енергетика, пазар на труда, иновации и въвеждане на нови технологии, здравеопазване, образование, култура, социални дейности и др.), където са налични;

Този документ е създаден в рамките на изпълнение на Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG16FFPR003-5.001-0005 - Бюджетна линия на отдел „Стратегическо планиране и програмиране“, Приоритет 5 Техническа помощ по чл. 36“ на PPP 2021 – 2027 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие и Фонда за справедлив преход

- Национална програма за развитие: България 2030 и отчетите към нея;
- Националната програма за реформи и специфичните препоръки за България в рамките на Европейския семестър;
- Девети кохезионен доклад на ЕК - https://ec.europa.eu/regional_policy/information-sources/cohesion-report_en;
- Препоръката на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) за политиката за регионално развитие - <https://www.oecd.org/regional/oecd-recommendation-regional-development-policy.htm>;
- Принципите на ОИСР за градската политика - <https://www.oecd.org/cfe/urban-principles.htm>;
- Принципите на ОИСР за селската политика - <https://www.oecd.org/regional/rural-development/oecd-principles-rural-policies.htm>;
- Изследвания на ООН, Световна банка, ОИСР;
- Публичен портал на Информационна система за управление и наблюдение на средствата от ЕС в България 2020 (ИСУН2020) – <http://2020.eufunds.bg/>;
- Споразумение за партньорство на Република България за периода 2021 – 2027 г.;
- Българските програми с финансиране от ЕС за периода 2021 -2027;
- Национална програма за развитие България до 2030;
- Националният план за действие по заетостта;
- Национална стратегия „Визия за деинституционализацията на децата в България до 2025 г. и План за действие към нея;
- Рамкова програма за интегриране на ромите в българското общество, (2010 – 2020 г.);
- Национална стратегия за детето и национални стратегически документи в областта на здравеопазването и образованието;
- Закон за регионалното развитие и Правилник за прилагане на Закона за регионалното развитие;
- Закон за устройство на територията и подзаконовите нормативни актове към него;
- Други документи и проекти на документи на национално, европейско и глобално ниво, свързани с предмета на поръчката и програмирането на кохезионната политика за периода 2028 - 2034, предоставени от Възложителя в хода на изпълнение на поръчката.

Като източници на информация са използвани официални данни от: Националният статистически институт и неговите териториални подразделения, Евростат, Информационна система за управление и наблюдение на средствата от ЕС в България (ИСУН и ИСУН 2020), Управляващите органи на действащите за периодите 2014 – 2020 г. и 2021 – 2027 г. на програмите съфинансирани от ЕСИФ, секторни министерства и агенции, областни и общински администрации, Българска академия на науките, Агенция по заетостта и нейните териториални подразделения, Агенция „Пътна инфраструктура“ и областните управления към нея, РИОСВ, Изпълнителна агенция по околна среда, Басейнови дирекции, Агенция за устойчиво енергийно развитие, Изпълнителна агенция за

Съфинансирано от
Европейския съюз

Анализи към Доклад за наблюдението на изпълнението на интегрираната териториална стратегия за развитие на регион 2021 – 2027, разработен от териториално звено на МРРБ: „отдел Северозападен регион за планиране“ в изпълнение на изискванията на чл. 67 от Правилника за прилагане на Закона за регионалното развитие при експертната подкрепа на НЦТР ЕАД

ПРОГРАМА
РАЗВИТИЕ НА РЕГИОНИТЕ

насърчаване на малките и средните предприятия, Пристанищни администрации, Национална компания железопътна инфраструктура, експлоатационни дружества и др.

Този документ е създаден в рамките на изпълнение на Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG16FFPR003-5.001-0005 - Бюджетна линия на отдел „Стратегическо планиране и програмиране“, Приоритет 5 Техническа помощ по чл. 36“ на ПРР 2021 – 2027 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие и Фонда за справедлив преход

Съфинансирано от
Европейския съюз

Анализи към Доклад за наблюдението на изпълнението на интегрираната териториална стратегия за развитие на регион 2021 – 2027, разработен от териториално звено на МРРБ: „отдел Северозападен регион за планиране“ в изпълнение на изискванията на чл. 67 от Правилника за прилагане на Закона за регионалното развитие при експертната подкрепа на НЦТР ЕАД

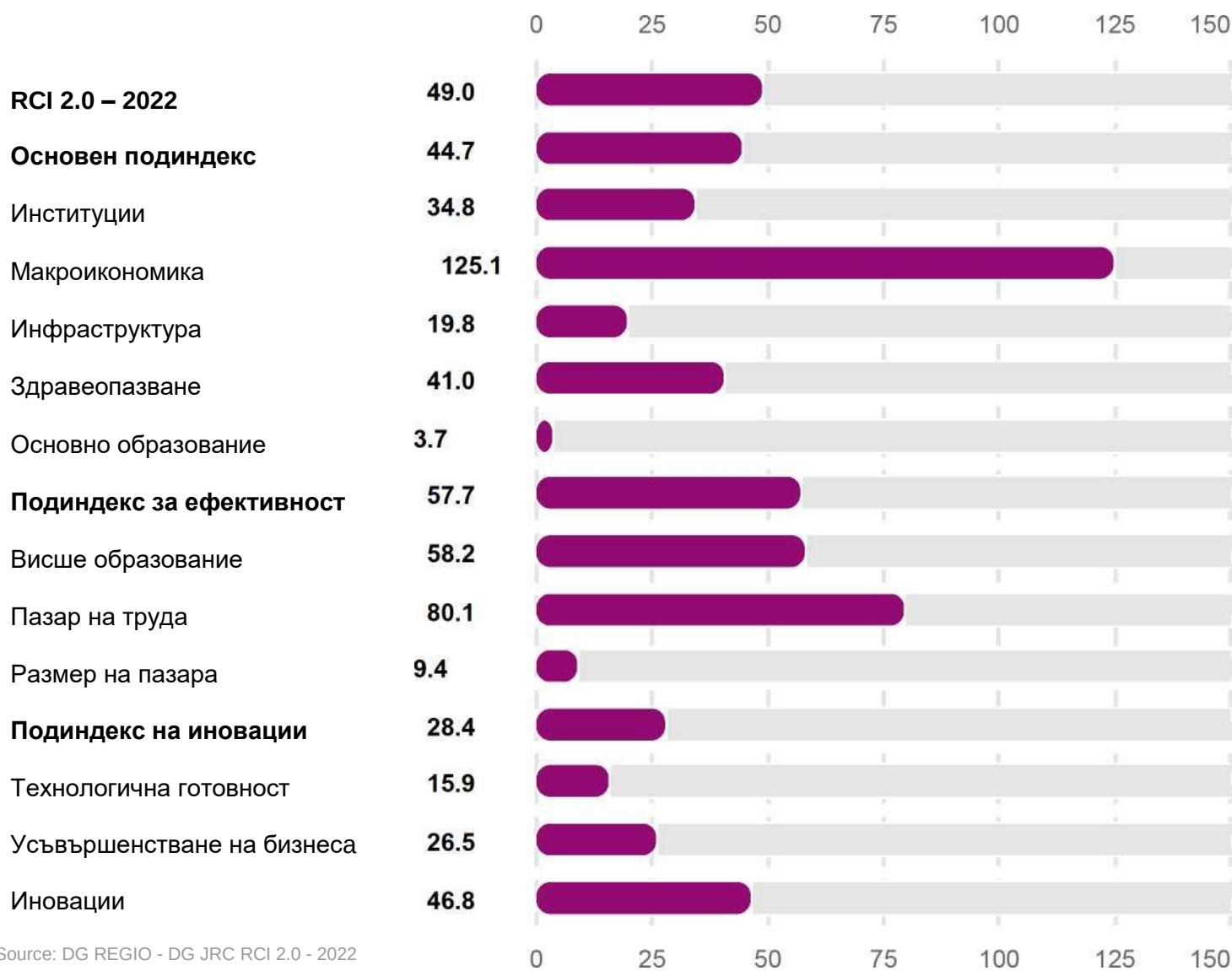

ПРОГРАМА
РАЗВИТИЕ НА РЕГИОНИТЕ

ПРИЛОЖЕНИЯ

Този документ е създаден в рамките на изпълнение на Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG16FFPR003-5.001-0005 - Бюджетна линия на отдел „Стратегическо планиране и програмиране“, Приоритет 5 Техническа помощ по чл. 36“ на ПРР 2021 – 2027 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие и Фонда за справедлив преход

Индекс за регионална конкурентоспособност на ЕС 2.0

BG31: Severozapaden

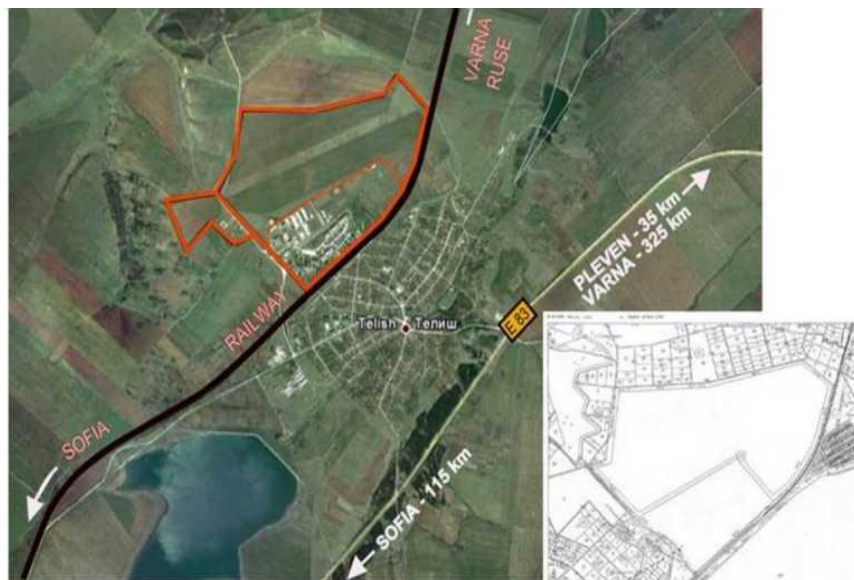
Съфинансирано от
Европейския съюз

Анализи към Доклад за наблюдението на изпълнението на интегрираната териториална стратегия за развитие на регион 2021 – 2027, разработен от териториално звено на МРРБ: „отдел Северозападен регион за планиране“ в изпълнение на изискванията на чл. 67 от Правилника за прилагане на Закона за регионалното развитие при експертната подкрепа на НЦТР ЕАД

ПРОГРАМА
РАЗВИТИЕ НА РЕГИОНИТЕ

Индустриален парк „Телиш“

Риск от обезлюдяване

Област/Общини	година					Площ км ²	Жители на км ²				
	2018	2021	2022	2023	2024		2018	2021	2022	2023	2024
Видин											
Белоградчик	5575	5194	4874	4818	4719	412,11	14	13	12	12	11
Бойница	936	780	740	744	712	166,92	6	5	4	4	4
Брегово	4498	3967	3681	3617	3509	181,32	25	22	20	20	19
Видин	53764	50274	46269	45186	44663	514,36	105	98	90	88	87
Грамада	1742	1587	1259	1269	1242	184,85	9	9	7	7	7
Димово	5596	5258	4690	4717	4627	404,16	14	13	12	12	11
Кула	3654	3305	3175	3100	2979	281,02	13	12	11	11	11
Макреш	1277	1176	1055	1204	1115	229,66	6	5	5	5	5
Ново село	2500	2290	2267	2423	2324	107,54	23	21	21	23	22
Ружинци	3608	3335	3153	3096	3046	233,00	15	14	14	13	13
Чупрене	1715	1648	1591	1599	1606	327,76	5	5	5	5	5
Враца											
Борован	5209	4930	4698	4780	4643	210,92	25	23	22	23	22
Бяла Слатина	21481	20206	19360	19229	19085	546,19	39	37	35	35	35
Враца	64447	61702	60361	59576	59130	706,65	91	87	85	84	84
Козлодуй	19066	18196	17734	17598	17460	285,06	67	64	62	62	61
Криводол	8466	7934	7383	7446	7350	327,26	26	24	23	23	22
Мездра	18452	17297	17031	16760	16530	519,62	36	33	33	32	32
Мизия	6134	5666	5514	5488	5398	209,49	29	27	26	26	26
Оряхово	9598	8813	8315	8166	8070	328,37	29	27	25	25	25
Роман	5462	5068	4731	4872	4720	301,82	18	17	16	16	16
Хайредин	4234	3888	3747	3704	3616	189,21	22	21	20	20	19
Ловеч											
Априлци	2773	2741	2700	2665	2605	238,20	12	12	11	11	11
Летница	3380	3257	3542	3551	3489	177,68	19	18	20	20	20
Ловеч	43242	40516	37448	36873	36384	946,28	46	43	40	39	38
Луковит	16364	16039	15449	15382	15251	453,30	36	35	34	34	34
Тетевен	19113	18521	17530	17311	17182	697,59	27	27	25	25	25
Троян	28743	27687	26178	25835	25476	894,29	32	31	29	29	28
Угърчин	5531	5387	4980	5075	4989	523,20	11	10	10	10	10
Ябланица	5727	5632	5529	5533	5447	204,17	28	28	27	27	27
Монтана											
Берковица	16343	15520	14086	13848	13641	463,69	35	33	30	30	29
Бойчиновци	8124	7750	7466	7553	7388	307,58	26	25	24	25	24
Брусарци	4311	4029	3948	3951	3865	194,88	22	21	20	20	20

Вълчедръм	8493	7990	7498	7326	7234	422,96	20	19	18	17	17
Вършец	7035	6626	6695	6663	6507	240,53	29	28	28	28	27
Георги Дамяново	2174	2089	1929	1961	1893	298,01	7	7	6	7	6
Лом	24543	22916	20545	20087	19755	328,06	75	70	63	61	60
Медковец	3500	3272	2960	2988	2973	191,38	18	17	15	16	16
Монтана	48134	45229	44917	43938	43397	676,94	71	67	66	65	64
Чипровци	3139	3005	2742	2738	2665	285,91	11	11	10	10	9
Якимово	3841	3753	3386	3473	3419	221,29	17	17	15	16	15
Плевен											
Белене	8454	7745	7492	7304	7127	282,72	30	27	26	26	25
Гулянци	10358	9614	9140	8961	8727	457,44	23	21	20	20	19
Долна Митрополия	17694	17050	16241	16121	15866	677,08	26	25	24	24	23
Долни Дъбник	10702	10390	9710	9693	9509	309,41	35	34	31	31	31
Искър	6020	5712	5530	5451	5389	242,23	25	24	23	23	22
Кнежа	12171	11672	12601	12427	12270	318,00	38	37	40	39	39
Левски	17455	16381	14897	14807	14521	410,97	42	40	36	36	35
Никопол	7925	7447	6705	6548	6443	422,84	19	18	16	15	15
Плевен	1E+05	113464	1E+05	1E+05	1E+05	807,34	148	141	137	136	135
Пордим	5460	5421	4743	4725	4636	238,11	23	23	20	20	19
Червен бряг	24492	23404	22444	22077	21758	486,02	50	48	46	45	45

Население на общински центрове

Общински центрове	(брой)			
	2021	2022	2023	2024
	Общо	Общо	Общо	Общо
гр. Белоградчик	4233	3964	3899	3816
гр. Брегово	1963	1706	1689	1644
гр. Видин	38669	34797	33742	33448
гр. Грамада	1144	945	942	933
гр. Димово	980	917	941	909
гр. Кула	2400	2341	2283	2193
с. Макреш	365	346	384	356
с. Ружинци	763	706	708	704
с. Чупрене	412	427	431	436
с. Ново село	866	860	857	850
с. Бойница	308	306	306	305
с. Борован	1957	1829	1894	1811
гр. Бяла Слатина	9277	8975	8833	8766
гр. Враца	50012	49569	48406	48147
гр. Козлодуй	11331	10916	10820	10713
гр. Криводол	2502	2600	2529	2497
гр. Мездра	8678	8558	8308	8205
гр. Мизия	2468	2373	2348	2297
гр. Оряхово	3976	3787	3734	3696
гр. Роман	2390	2331	2226	2188
с. Хайредин	1132	1091	1067	1064
гр. Априлци	2442	2425	2396	2334

Този документ е създаден в рамките на изпълнение на Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG16FFPR003-5.001-0005 - Бюджетна линия на отдел „Стратегическо планиране и програмиране“, Приоритет 5 Техническа помощ по чл.36“ на ПРП 2021-2027 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие и Фонда за справедлив преход

Съфинансирано от
Европейския съюз

Анализи към Доклад за наблюдението на изпълнението на интегрираната териториална стратегия за развитие на регион 2021 – 2027, разработен от териториално звено на МРРБ: „отдел Северозападен регион за планиране“ в изпълнение на изискванията на чл. 67 от Правилника за прилагане на Закона за регионалното развитие при експертната подкрепа на НЦТР ЕАД

ПРОГРАМА
РАЗВИТИЕ НА РЕГИОНИТЕ

гр. Летница	2352	2675	2693	2654
гр. Ловеч	29659	27910	27369	27046
гр. Луковит	8105	7626	7553	7483
гр. Тетевен	8255	7665	7549	7484
гр. Троян	18449	17272	16999	16783
гр. Угърчин	2294	2169	2187	2185
гр. Ябланица	2486	2416	2401	2359
гр. Берковица	11372	9945	9787	9674
гр. Бойчиновци	1232	1359	1341	1305
гр. Брусарци	882	873	872	854
гр. Вълчедръм	2890	2825	2752	2711
гр. Вършец	5265	5308	5244	5165
с. Георги Дамяново	405	333	336	325
гр. Лом	18593	16297	15959	15715
с. Медковец	1458	1350	1303	1313
гр. Монтана	36455	36633	35468	35045
гр. Чипровци	1454	1338	1317	1291
с. Якимово	1561	1419	1425	1395
гр. Белене	6496	6293	6140	6011

Този документ е създаден в рамките на изпълнение на Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG16FFPR003-5.001-0005 - Бюджетна линия на отдел „Стратегическо планиране и програмиране“, Приоритет 5 Техническа помощ по чл.36“ на ПРП 2021-2027 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие и Фонда за справедлив преход

Съфинансирано от
Европейския съюз

Анализи към Доклад за наблюдението на изпълнението на интегрираната териториална стратегия за развитие на регион 2021 – 2027, разработен от териториално звено на МРРБ: „отдел Северозападен регион за планиране“ в изпълнение на изискванията на чл. 67 от Правилника за прилагане на Закона за регионалното развитие при експертната подкрепа на НЦТР ЕАД

ПРОГРАМА
РАЗВИТИЕ НА РЕГИОНИТЕ

гр. Гулянци	2759	2556	2514	2473
гр. Долна Митрополия	2742	2643	2603	2597
гр. Долни Дъбник	3725	3617	3611	3516
гр. Искър	2700	2509	2496	2479
гр. Кнежа	9022	9726	9577	9452
гр. Левски	8357	7387	7263	7182
гр. Никопол	2710	2298	2241	2224
гр. Плевен	89823	90209	89030	88565
гр. Пордим	1779	1584	1572	1559
гр. Червен бряг	13792	13422	13152	12956

Този документ е създаден в рамките на изпълнение на Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG16FFPR003-5.001-0005 - Бюджетна линия на отдел „Стратегическо планиране и програмиране“, Приоритет 5 Техническа помощ по чл.36“ на ПРП 2021-2027 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие и Фонда за справедлив преход